XIV.

1900

3032
1900.

Emlékezés a jubileumi ünnepségekről.

Az üdvözitő Isten-Embernek, Krisztus Urunknak földi Helytartója, szentséges Atyánk, XIII. Leo Pápa, a századfordulás alkalmából felemelte világra szóló szavát, hogy a pásztorok és hivek a szent év „kedves idejében, az üdvösség eme napjaiban“ a mindennapiság nehéz bilincseiből kibontakozva és az örökbecsüekre vetve mélyebb tekintetet, oda nézzenek a századok halhatatlan Királyára; oda emeljék szomjas szivüket a hit elkezdőjére és bevégzőjére; oda forditsák vágyó lelküket a boldogság szerzőjére: Jézus Krisztusra.

És a pásztorok és hivek, innen az Oceánon és tul, megértették a legfő Pásztornak és Atyának buzditó szózatát, és vetélkedéssel mondtak és mondanak hálát minden fajok és nyelvek azokért az áldásokért, azokért a kegyelmekért, melyekkel az „irgalmasság Atyja és minden vigasztalásnak“ Istene“ szentséges Fiáért és által 19 századon keresztül elhalmozta az emberiséget.

Nekünk Krisztusban Szeretetteim, külön is fontos okaink vannak, hogy a keresztény népek vetélkedésében, a Jézus Krisztus iránt tanusitott imádó hódolatadásban elsők legyünk, hogy mindeneknél hangosabban áldjuk jóságát és semmiképen el ne hallgassuk irántunk való jóvoltának dicséretét.

Mert mig a kereszténység szent egységében az egyetemes, a nemzetekre kiöntött égi kegyelmekért adunk hálát, — addig mi itt, ez édes hazai földön, még külön Árpád vérének, önnemzetünknek megszenteléseért, az üdvözitő szent hitnek ingyen való adományáért, az apostoli királyságban nyert megbecsülhetetlen nagy kincsekért, haza és nemzetfentartó szent koronánkért és alkotmányunkért, és a mik kilenczszázados multunkra mindezekből fakadtak és kiáradtak — mindazokért a jókért mondunk köszönetet s dicsérjük Jézusunk könyörületes Szivét.

Ezen indokokból folyólag a nmélt. magyar püspöki Kar készségesen rendezett országszerte hálaadó ünnepségeket, melyeken a hivők ezrei meg ezrei, leginkább az Irás által beczézett kicsinyekből, mondtak Istennek buzgó köszönetet kereszténvvoltukért és magyarságukért. Ex ore infantium perfecisti laudem.

Mondott ünnepségek közül fényre és országos jelentőségre különösen kiemelkedtek a Nagyboldogasszony napján, augusztus 15-én Esztergomban, és első apostoli királyunk, szent István ünnepén, augusztus 20-án Budavárában megtartott

ünnepélyességek, mint a melyeken Urunk és apostoli Királyunk Ő Felségének legmagasabb Személye is képviselve volt, s a melyeken az ország hivatalos nagyjai mellett tengerként hullámzott a hivők gyülekezete.

Isten szent kegyelméből résztvettem ugy ezen országos ünnepségeken, mint a kettő között épületesen lefolyt jubiláris kath. nagygyülésen, és az eucharistikus kongressus által a legméltóságosabb Oltáriszentségnek rendezett hódolati körmeneten. A katholikus hitéletnek magasztos megnyilatkozása volt ez utóbbi kiváltképen, melyhez foghatót alig látott szép fővárosunk.

De midőn ezen országos jubiláris ünnepségekről megemlékezem, — ugyanekkor nem hallgathatom el, a mi itthon, egyházmegyémben, névszerint székvárosomban történt.

Ugyanis miként mult évi XIX. számu körlevelemben kilátásba helyeztem, szent Péter és Pál, apostolfejedelmeknek, az egyházmegye és a székesegyház védőszentjeinek ünnepén, junius 29-én itt Pécsett, majd szeptember 8-án Kisasszony napján Mária-Gyüdön mutattuk be alázatos hódolásunkat Istennek, kinek kezében van ugy az egyesek, mint a nemzetek sorsa, és aki végtelen irgalmából, Nagyasszonyunk, égi Pátrónánk közbenjárására Szentegyházunkat és édes Hazánkat kilenczszázad viszontagságai között fenntartotta és áldotta.

Tudom és örvendező lélekkel említem fel, hogy szeretett lelkésztársaim és hiveim mindkét ünnepélyt nagy számukkal és példás ájtatosságuk által megszentelték és nemcsak ők vettek lelki haszonnal részt, de azok számára is emlékezetessé tették ünnepünket, kik megjelenni nem tudtak vagy röstelkedtek.

Hogy közelebbről szóvá tegyem: a pécsi juniusi ünnepély fényes megvallása volt a Jézus Krisztusban való hitünknek, ki áldott Isten mindörökké, ki érettünk való szeretetből emberré lett, hogy bennünket megváltson és üdvözitsen; mert hiszen „úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adá, hogy mindaz, aki benne hiszen, el ne vesszen, hanem hogy örök élete legyen.“ Ennek az isteni szeretetnek hódoltunk, ezt áldottuk, ezt dicsőitettük világi és egyházi hatóságok, papok és hivek, a mely isteni szeretet kilenczszáz évvel ezelőtt népünkre is kilövelte átalakitó, megnemesitő melegét s azóta kilenczszáz esztendőn keresztül fejlesztette, ápolta és növelte mindazt, mi fajunkban nemes és tiszteletre méltó. „Áldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, ki megáldott minket minden lelki áldással, mennyei adományokkal Krisztus által, . . . hogy szentek legyünk és feddhetetlenek az ő szine előtt a szeretet által.“ Sz. Pál az Eph. I. 3—4.

Ha már megemlékeztem a junius 29-ik ünnepségről: nem mellőzhetem el a Mária-zarándoklatot Gyüdre. Tudjátok, Krisztusban szeretett lelkésztársaim és hiveim, Istennek ama nagy titkát, melyet az angyalok előtt lebbentett meg először s mely által az angyalok sorsa eldőlt örökre; tudjátok azt a szakramentumot, melyet az emberek előtt önszavaival maga tett közzé, midőn a paradicsomban, bünbeesett ősszüleink előtt az ősevangeliumot kihirdette; tudjátok azt az örök isteni végzést,

melynek időszerint való bekövetkezését négyezer éven át előkészitette ; a patriarcháknak, a prófétáknak, ezek által a választott népnek szavakkal és jelekkel, képekkel és cselekményekkel, személy, mód, hely és időszerint megjövendelte ; tudjátok, hogy ezt az örök végzést az idők teljében pontosan, igérete szerint beváltotta, midőn az Ige, az Atyának egyszülött Fia, a Szentháromság második Személye, testté lön, fogantatván a Szentlélektől, születvén szüz Máriától.

E nagy isteni végzés, melynél fogva a Megváltó Isten-Ember anyától, a boldogságos szüz Máriától született, annyira felmagasztalta Máriát, annyira minden teremtett lény fölé emelte, amennyire az Isten Anyjának méltósága minden teremtett méltóságot felülmul ; pártfogásának, könyörgésének annyi erőt adott, a mennyivel az Anya szive-szava Fiára, ki Isten és Ember egy személyben, hatni tud és akar.

Innen a Krisztus szent Egyházának nagy tisztelete Mária iránt ; innen az ő bizodalma Mária pártfogásába ; mert mindig igaz marad a népének szava : „Ha érettünk Mária szent Fiát kéri, kérését szent Fia meg nem vetheti.“

Ezekből folyólag csak természetes, hogy miként az üdvözitő hittel mindenütt egyidős a szüz Anyának kultusza, azonképen nálunk is a kereszténység befogadásával egyidejüleg fogant meg a lelkekben Máriának tisztelete. A magyar királyi trónról terjedt szét a haza térein ; az ősök vérével ömlött át az utódok sziveibe ; az apáktól nyert öröksége a nemzedékeknek. Történelmünk lapjai tanuskodnak, hogy mennyire tisztelte népünk apostola, szent István a boldogságos Szüzet ; és szüz, szent fia, Imre herczeg mily benső hódolattal csüngött az Isten anyján, Márián ; ismert dolog, hogy a haldokló szent király Máriának oltalmába ajánlotta nemzetét, neki hagyta örökségül országát és koronáját ; meg van örökitve, hogy szent László, a daliás király, Mária ünnepeinek megtartásáról törvényileg gondoskodott, s hogy nemes dicsekvéssel szerette és szokta magát Mária-országa királyának nevezni ; nem ismeretlen a magyar előtt, hogy Nagy Lajos és a Hunyadiak honmentő harczaikban Máriához fordultak segedelemért, s hogy karjaiknak Mária segitsége adott törökverő erőt ; és a másfélszázados járomból ki szabaditotta fel a hódolt részeket? Ki más, mint hazánk égi Patronájának, Nagyasszonyunknak könyörülete és szent Fiánál érttünk való esedezése ! Megismeri ezt maga Leopold király, midőn Isten szent Anyjának nyiltan hálát mond, s midőn hálája jeléül ujból felajánlja, ujból visszaadja Máriának szent István örökét.

Tehát hitbeli indokokon kivül nagyjaink példái igazolják a magyarnak nagy tiszteletét Mária iránt, és a pártfogása erejébe vetett bizalmunkat legjobbjaink dicső tettei erősitik és kalauzolják. Azért az a nagy kegyelet, melylyel a szüz Anya iránt népünk lelke telitve van ; azért az édes vágy és szent vonzódás, melylyel fajunk Mária kegyhelyeihez siet.

Mi is az Isten anyja iránt táplált nagy tiszteletünket, a pártfogásába vetett megingathatlan bizodalmunkat, szivünk-lelkünk vonzó vágyódását, vérünkből és hitünkből fakadt benső szeretetünket, magyarságunkból eredt hálaérzetünket akartuk

megnyilatkoztatni, midőn őseink példájára a jubiláris év szeptember havában Mária-Gyüdre zarándokoltunk.

Hála a szent Szüznek, kinek közbenjárására a hiv szivek főpásztori felhivásomat megértették; hála és elismerés ama rendező bizottságnak, mely a zarándoklat külső sikerének és ünnepies voltának létrehozója volt.

Folyó évi szeptember 7-én reggeli ½ 7 órakor indultunk Pécsről Mária-Gyüdre, egyházmegyémnek a boldogságos szüz Mária eme régi időktől fogva kedves kegyhelyére. Hiveim közül számosan már előzőleg két napi utat tettek meg gyalog, hogy hozzánk csatlakozhassanak s a pécs-mária-gyüdi utat velünk egyesülve tehessék meg.

Megható volt a zarándokseregnek már puszta látása is; öregek és ifjak, férfiak és nők, mivelt városi és egyszerü falusi, gazdag és szegény egyaránt buzgósággal gyültek a szent kereszt, hitünknek győzelmi jelvénye köré, és félretéve minden emberi tekintetet, egyházi zászlóik alatt plébániánként csoportosulva, a nap hevében és az ut porában, hitvallói önmegtagadással és elszántsággal, nemcsak a legszebb rendben gyalog tették meg a délután 5 óráig tartó utat, hanem azon felül nemes vetélkedésben majd szent énekeket zengedeztek, majd az olvasót mondották példás áhitattal.

Még nagyobb lön azonban belső megindultságom, midőn a Boldogságos Szüz kegyhelyére érvén, jó hiveimnek másik és nagyobb részét lelkipásztoraik vezetése alatt úgy a Dráván túlról, mint Mária-Gyüd messze vidékéről már ott egybeseregelve találtam; ott fogadtak minket a drága kegyhelyen; ott köszöntötték velünk hazánk Nagyasszonyát; ott dicsőitették az Üdvözitő áldott édes anyját. Igy egygyé olvadva a hitben és szeretetben e nagy sereg, számra vagy harminczezer, másnap a Boldogságos Szüz születése napján, résztvett a hálaadó ünnepi szent Misén, melyet Isten szabad ege alatt mutattam be a Mindenhatónak azon határtalan jóságáért, hogy immár kilencz századon át óvja és áldja Nagyasszonyunk hatalmas szószólására hazánkat, abban a szent koronát és koronás királyt; a magyar nemzetet s annak gondviselésszerü munkáját; egyházunkat s annak nemzetfentartó alkotásait; szent hitünket s annak üdvözitő tanitását és szereit; mély alázattal esedezvén egyben, hogy kegyelmét tőlünk soha meg ne vonja, hanem ugyanazon Nagyasszonyunk hathatós párttogása alatt viruljon a Haza, fényeskedjék a Korona, tisztelt legyen a koronás Király, nagy és becsült a Nemzet s szórja áldásait a szent hit Istennek dicsőségére mindnyájunk üdvösségére.

Ilyen és hasonló vallásos és hazafias érzelmek közt vonultam fel szent Mise után szeretett papjaimtól és hiveimtől kisérve a mária-gyüdi hegyoldal kimagasló pontján felállitott jubileumi kereszthez, melyet Kiss György szobrász müvészi keze alkotott, s melynek költségeihez egyházmegyém buzgó hivei, mint ezt alább kimutatom, áldozattkészséggel járultak; ott aztán a keresztet, üdvösségünk fáját, ünnepélyesen megáldottam, a köztiszteletnek átadtam, hogy mint maradandó jel

hirdesse hódolati és hálaadó zarándoklatunk emlékét; hirdesse az unokáknak és a késő nemzedékeknek hűségünket megváltásunk e drága, szent jelvényéhez és a keresztrefeszitett Jézus Krisztushoz, a ki nélkül nincs üdvösség, „mert nem is adatott más név, a melyben üdvözölni lehetne.“ Neki, a századok hallhatatlan királyának, tisztelet és dicsőség mindörökké

Itt a megáldott szent kereszt tövében az ezrek ajkáról felcsendült aztán az első ima az Anyaszentegyház és annak Fejéért, a szentséges Atyáért; édes Hazánkért és annak koronás Királyáért és a kik imánkra leginkább rászorulnak, a tisztitó helyen szenvedő szegény lelkekért.

Ájtatosságunk végeztével táviratban mutattam be egyházmegyém legalázatosabb hódolatát a Szentséges Atya és Ő császári és apostoli királya Felsége, legkegyelmesebb Urunk iránt. Mire mindkét legmagasabb kelyről megérkezett a legkegyelmesebb válasz és pedig:

Episcopo Quinque-Ecclesiarum

Siklós.

Beatissimus Pater magno cum affectu benedicit fidelibus dioecesis Tuae ad locum Mária-Gyüd peregrinantibus

M. Card, Rampolla.

Ugyanez magyarul:

A pécsi püspöknek

Siklós.

A Szentséges Atya nagy örömmel adja áldását egyházmegyédnek Mária-Gyüd kegyhelyre zarándokló hiveire

Rampolla M. bibornok.

Magyar kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 68323. sz. Méltóságos és Főtisztelendő Hetyey Sámuel pécsi róm. kat. püspök úrnak.

Méltóságos és főtisztelendő Püspök Úr! Ő császári és apostoli királyi Felsége kabinet irodájának folyó évi szeptember 10-én 4. sz. a kelt közleménye szerint a Méltóságod által egyházmegyéjének a magyar királyság 900. éves fennállása emlékünnepélyére Mária-Gyüdön egybegyült hivei nevében sürgönyileg bemutatott legalázatosabb hódolatot köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Miről van szerencsém Méltóságodat tisztelettel értesiteni. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását. Budapesten, 1900. szeptember 27-én. A minister meghagyásából dr. Hoffmann József s. k. osztálytanácsos.

Igy folytak le Krisztusban Szeretteim, a mi ünnepségeink, szépen, dicsön. És áldom az én édes Jézusomat, ki szent kegyelmével hiveimnek szivében a szeretet ama tüzét melengette, mely bennük az ünnepelés szent szándékát fejlesztette,

megérlelte s tettre segitette ; áldom Uramat, Üdvözitőmet, hogy nekem ezen örömnapokat megérnem engedte, melyeken hiveimnek ilyen tekintélyes számával jelenhettem meg Előtte. Buzgó lélekkel kérem egyben, hogy mint ezen alkalmakkal sokakat, akként egykoron hiveim mindnyáját Eléje vezethesem és elmondhassam : Ime Uram, itt vannak, a kiket rám biztál, egy sem veszett el közölük s Ő legyen mindnyájunknak örök és nagy jutalma. — Amen.

Kelt Püspök-Szt.-Lászlón 1900. évi október hó 15-én.

3033
1900.

Dubia circa Religiosos secularizatos, relate ad beneficia Eccl. obtinenda.

Episcopus N. litteris diei 14 Januarii 1899 tria dubia proposuit S. Congregationi super Disciplina Regulari.

1. An Religiosi perpetuo Saecularizati „simplici Rescripto Saecularizationis perpetuae“ auctoritatem habeant accipiendi, ac retinendi Beneficia Ecclesiastica, sive Residentialia, vel etiam cum annimarum Cura sine Apostolicae Sedi habilitatione?

2. An institutiones Parochorum, et Cannonicorum, ex-Religiosis tantum Saecularizatis perpetuo, neque ad Beneficia habilitatis sint invalidae, quamvis bona fide peractae?

3. An demum valeant ipsi in possessione Beneficiorum manere veluti legitimi possessores?

Et S. Congregatio hisce mature perpensis die 31 Januarii 1899 reposuit.

Ad primum — Negative.

Ad secundum — Investituras, de quibis in casu, esse nullas in radice.

Ad tertium — Negative, et recurrant ad Sedem pro sanatione, revalidatione, habilitatione, et facultate.

3034
1900.

Ministeri rendelet a különböző szertartásu kath. szülőktől származó törvénytelen gyermekek vallásának anyakönyvi bejegyzése tárgyában.

A központi statisztikai hivatalnak. (Czim) Kérdést intézett hozzám arra vonatkozólag, hogy oly esetekben, a midőn a törvénytelen gyermek atyja és anyja különböző szertartásu katholikusok, s a természetes atya gyermekét elismeri : az ujszülött vallásául melyik szertartásu katholikus vallás jegyeztessék be a születési anyakönyvbe, vagyis, hogy ily esetekben is csak a fiugyermek és ez is csak a természetes

atya szabályszerüen kifejezett kívánságára követi-e az atya vallását, mig a leánygyermek az anya vallásának megfelelően jegyzendő be az anyakönyvbe, vagy pedig ily esetekben is a különböző szertartásu katholikus szülők házasságából származó gyermek vallására vonatkozólag fennálló jogszabály nyer-e érvényt,, s ehhez képest a különböző szertartásu katholikusoktól származó törvénytelen szülöttek a természetes atya által történt elismertetésük esetén nemükre való tekintet nélkül azon szertartásu katholikus vallásra jegyzendők be az anyakönyvbe, a melyhez atya tartozik? A felvetett kérdésre a vallás- és közoktatásügyi, valmint az igazságügyminister urral egyetértőleg a következőkről értesitem (a Czimet):

A különböző szertartásu kath. szülöktől származó gyermekek vallása kérdésében hivatali elődöm által 1898. évi február hó 14-én 13831 sz. a. kiadott körrendeletben[1]) már kifejezést nyert az az elv, hogy a különböző szertartásu katholikus szülők gyermekei különböző vallásu szülöktől, vagyis ugynevezett vegyes házasságból született gyermekeknek nem lévén tekinthetők, ily gyermekek vallásra nézve sem a szülők megegyezése, sem a törvények ama intézkedése, hogy megegyezés hiányában a gyermekek szülöik vallását nemük szerint követik, alkalmazást nem nyerhet, hanem ily esetben továbbra is érvényben marad az 1814. évi október hó 4-én 23034. sz. a. kibocsátott helytartótanácsi rendelet 17. pontjának azon intézkedése, hogy a különböző szertartásu katholikus szülők gyermekei nemükre való tekintet nélkül az atyának vallását követik. Az 1894. évi XXXII t cz 55. §-ának azon rendelkezése, mely szerint a 7-ik életévüket még be nem töltött és az atya által elismert fiu az atyának az elismerést követő 7 hó alatt kijelentett kívánságára az atyának vallását követi, abban találja czélzatát, hogy az ily elismert fiu vallására nézve is lehetőleg alkalmazást nyerjen a törvénynek azon rendelkezése, hogy a gyermekek szülöik vallását nemük szerint követik, feltéve, hogy az atya vallása az anya vallásától különbözik.

Azonban különböző szertartásu katholikus szülöktől született gyermekek különböző vallásu szülöktől született gyermekeknek nem lévén tekinthetők: a mint az ily különböző szertartásu katholikus szülök házasságából született gyermekek vallására nézve sem a szülők megegyezése nem lehet irányadó, sem a törvény ama intézkedése, hogy a gyermekek szülöik vallását nemük szerint követik, nem nyert alkalmazást; ugy viszont az ily különböző szertartásu katholikus szülöktől házasságon kivül született és az atya által elismert fiugyermek vallására nézve sem alkalmazható az 1894. évi XXXII. t.-cz. 5. §-ának emlitett intézkedése, mert e törvényszakasznak előfeltétele ugyancsak az, hogy a nemző szülők, a bevett vagy törvényesen elismert két különböző valláshoz tartoznak, a mely eset a különböző szertartásu katholikus szülők közt fenn nem forog. Ha a hivatkozott törvény 5. §-ának emlitett intézkedése a különböző szertartásu katholikus szülöktől származott és elismert fiugyermekre nézve alkalmazást nyerhetne, akkor alkalmazást kellene nyerni

[1]) L. Anyak. Közl. 1893. évi 9. szám.

az elismert leánygyermekre nézve is, mert ily esetben az apa vallása nem a törvény azon intézkedése alapján, — mely szerint a gyermekek nemük szerint követik szülőik vallását, — lenne irányadó, hanem irányadó lenne a hivatkozott helytartó tanácsi rendelet 17. pontja, mely szerint az ilyen gyermekek nemükre való tekintet nélkül, az atya vallását követik. Ámde a helytartótanácsi rendelet eme pontja nem alkalmazható a házasságon kivül született és az atya által elismert gyermekre nézve. Nem alkalmazható azért, mert e pont kifejezetten csak a házasságból született gyermekek vallására irányitandó; sőt indokolva is van ez intézkedés azzal, hogy az ily gyermekek „ritum patris, tamquam familiae capitis sequi teneantur."

Minthogy pedig ily kivételes intézkedés más esetekre analógia utján — kellő indok nélkül — ki nem terjeszthető, s minthogy e kiterjesztésnek ellene szól még az 1894. évi XXXII. t.-cz. 9 §-ából merithető az az érv is, hogy e törvényszakasz az 1868. évi LIII. t.-cz. 16. §-át kifejezetten hatályon kivül helyezte s az 5. §-nak emlitett intézkedésével helyettesitette, még pedig a képviselőház igazságügyi bizottságának javaslatára abból az indokból, mert az atya által történő elismerés a szülők között nem létesit családi kapcsolatot; minthogy továbbá ezek szerint a hivatkozott helytartótanácsi rendelet 17-ik pontjának indoka az, hogy az atya a család feje, az 1894. évi XXXII. t.-cz. 5. §. intézkedésének indoka pedig az, hogy az elismerés nem létesit családi kapcsolatot, mindezeknél fogva, tekintettel arra, hogy az idézett 5. §-nak és a hivatkozott 17-ik pontnak emlitett intézkedései együttesen nem alkalmazhatók, a különböző szertartásu katholikus szülőktől házasságon kivül született és az atya elismert akár fiu-, akár leánygyermek vallására nézve az 1894. évi XXXII. t.-cz. 5. §-ának 3. bekezdése nem alkalmazható, vagyis oly esetekben, *midőn a törvénytelen gyermek atyja és anyja különböző szertartásu katholikusok és a természetes atya gyermekét elismeri, az ujszülött vallásául az anya szertartása szerinti katholikus vallás jegyzendő be az anyakönyvbe.* Természetes, hogy az esetben, ha a szülők egymással utólag házasságra lépnek és ha ezáltal korábban született gyermekeiket törvényesitik, a hivatkozott helytartótanácsi rendelet 17. pontjának intézkedése az 1868. évi LIII. t.-cz. 15. §-a értelmében, melyet az 1894. évi XXXII. t. cz. 8. §-a hatályában fenntartott, a házasság előtt született és utóházasság által törvényesitett minkét nemü gyermekek vallására nézve irányadó lesz, feltéve, hogy az utóházasság a gyermekek korra való tekintettel ezeknek vallását egyáltalán érinti.

Megjegyzem, hogy a fentebbiekben foglaltakat az anyakönyvvezetők s az anyakönyvi felügyelő hatóságok tájékoztatása végett egyidejüleg a „Belügyi Közlöny"-ben s az „Anyakönyvi Közlemények"-ben is közzétettem.

3035
1900.

Püspöki tápintézet.

Örömmel adom köztudomásra, hogy a tápintézet melyet szegényebb javádalmazásu kath. tanitók és más szülők gyermekei számára f. évi III. sz. körlevelem

értelmében terveztem, a tisztelendő egyhm. papság és r. k. tanitói kar nemeslelkü hozzájárulása folytán megvalósult s az iskolai év kezdetétől fogva nem kevesebb mint 47 szegénysorsu tanuló nyer ott napról-napra este-délben egészséges táplálékot. Az étkezőhelyiség a pécsi belvárosi kath. kör magas souterrain helyiségében van, melynek rendelkezésre álló két szobáját teljesen megtölti az ifjuság; A felügyeletet Komócsy István egyházmegyei s. tanfelügyelő végzi; a felvételeket magam eszközöltem, amennyiben azonban az ingyenes helyek fenntartói valakit jeleltek, arra mindig figyelemmel voltam.

A tápintézet létesitésére III. sz. körlevelemben kibocsátott felhivásnak azon alapgondolatát, hogy első sorban egyházmegyém szegénysorsu tanitóin és tanitónövendékein legyen segitve, keresztülvittem

Negyvenhét felvett közül tanitógyermeke 25, ezeken kivül 10 a tanitói pályára készül s igy a tápintézet tulajdonképen állandóan 35 tanügyi ifjut segélyez.

A szülők társadalmi állása igy oszlik meg: tanitó 25, magánzó 1, földmives 6, özvegy asszony 3, iparos 7, munkás 3, tisztviselő 1, vállalkozó 1. A 47 növendék közül gymnázista 20, képezdész 20, reálista 3. polgáriba jár 3, kereskedelmibe 1.

Ingyenes helyeket kivülem, ki az intézet összes dologi kiadásait is fedezem, következő jótevők tartanak fenn: Troll Ferencz nagyprépost 10-et, Szeifricz István kanonok 2, Hanny Gábor pápai prelátus, apát-kanonok 2, Spies János kanonok 1, Wurster József dr. kanonok 2, a pécsi nem lelkészkedő papság 2, a baranyavári, mohácsi, máriakéméndi, német-bólyi, gödrei, szegzárdi, völgységi esperességi kerületek papjai és részben tanitói, a völgységi tanitó-egylet, a mohácsi tanitók egyet-egyet, Biró Imre plébános, Holndonner Ferencz plébános, szentszéki ülnök, Rézbányay József dr., Kozári Gynla egyet-egyet, Késmárky István dr. és Igaz Béla dr. ketten egyet, Gyömörey Zsigmond és Waldinger István ketten egyet, a bonyhádi és dombóvári kerületek papsága külön-külön fél helyet.

Az intézmény áldásosnak bizonyult már eddig s éltet a remény, hogy Istennek szent segitségével, a tisztelendő egyházmegyei papság és tanitói kar hozzájárulásával sikerülend a konviktust is létesiteni.

Midön úgy tisztendő papságomnak, mint a kath, tanitói karnak áldozatkészségeért főpásztori köszönetemet nyilvánitom, ugyanakkor alább közlöm azon összegeket, melyek püspöki irodámhoz a tápintézetre és külön azokat, melyek a kath. konviktusra ez ideig befolytak.

Tápintézetre befizettek:

Troll Ferencz nagyprépost	1200 kor.
Szeifricz István prépost, t. kanonok	240 „
Hanny Gábor pápai prelátus	240 „

Spies János kanonok	120 kor.
Dr. Wurster József kanonok	240 „
Pécsi nem lelkészkedő papok	240 „
Holndonner Ferencz pléb. szentszéki ülnök	60 „
Biró Imre plébános	120 „
Rézbányay József dr.	60 „
Dr. Késmárky István és dr. Igaz Béla	120 „
Baranyavári kerület papsága	120 „
Mohácsi „ „	120 „
Mohácsvidéki tanitóegylet	120 „
Mária-kéméndi kerület papsága	120 „
Német-bólyi kerület papsága és tanitói	120 „
Gödrei kerület papsága	120 „
Szegzárdi „ „	120 „
Völgységi „ „	120 „
Bonyhádi „ „	60 „
Dombóvári kerület „	60 „

Ezenkivül fizettek:

I. Pécsi esp. kerületben: Károly Ignácz 10 kor, Frantich Ágoston 10 kor., Kristóf József 20 kor., Hepp János 10 kor.

II. Bodonyi esp. kerületben: Kulcsár János esperes plébános 10 kor. Tanitók: Gróf József 20 kor, Deutsch Kálmán 20 kor., Lieber József 10 kor., Svarda Gyula 15 kor., Wagner György 6 kor., Skultéty Antal, Vitkovits István 4—4 kor., Tavaly Ferencz 3 kor, Flirsusz Ede 4 kor., Tóth Vendel 4 kor., Palečko János 2 kor., Tóth János 2 kor, Horváth Károly 2 kor., Harka Sándor 3 kor., Csorbits Sarolta 2 kor., Horváth István 3 korona Összesen 114 kor.

III. Szentlörinczi kerületben, tanitók: Herendy Kálmán 10 kor, Striskovics I. 5 kor. Kormos József 4 kor. Bodonyi Nándor 1 kor, Csáky Zsigmond 2 kor., Csáky Virgil 5 kor.. Sznopek I 2 kor. Szépe Gyula 6 kor. Varga Lajos 10 kor., Hengl Boldizsár 4 kor., Svarda István 10 kor. Lukács Ferencz 2 kor., Dobszay János 5 kor., Breczkó Antal 5 kor. Sánta Gyula 5 kor., Király Károly 4 kor., Somsich Sándor 20 kor., Gött Ede 10 kor.

IV Siklósi kerületben: Otrokóczy Lajos cz. kanonok, pléb. 10 kor, Schultz Károly esp.-pleb. 6 kor., Pál József pleb. 5 kor. Koch Ede pleb. 5 kor. Varga Vitus 2 kor., Kimmel Kamil 2 kor., Schunk Ferencz 5 kor., Budánovich Vincze 5 kor., Gábel György 5 kor. Tanitók: Müller Imre 7 kor., Lauer Károly 2 kor., Bátori Ferencz 7 kor., Százuj Ede 10 kor., Kovácsevics Mihály 7 kor., Zsoldits István 3 kor., Palecskó Ágoston 8 kor., Winkler Antal 5 kor., Hájmüller József 5 kor, Felbert Károly 5 kor., Lutz György 6 kor., Sághy Ferencz 5 kor., Schneider Henrik 10 kor., Schmidt Vilmos 2 kor. Komlósi Márton 1 kor. Schmidt Ádám 5 kor.

IX. Német-bólyi kerületben: Schell Antal esp. pleb. 40 kor., Dr. Waldfogl K. 5 kor., Hofmeiszter Ferencz 2 kor., Báter József 4 kor., Proksch Ferencz 5 kor., Horváth Dénes 5 kor, Kiss Lajos 2 kor., Klein Tódor 5 kor, Blažekovics István 2 kor., Evetovics Antal 2 kor., Masson Lipót 2 kor. Tanitók: Székely Márton 5 kor., Csekey Péter 2 kor,, Klein Dezső 5 kor., Petz Lujza 2 kor., Ebert György 4 kor., Wagner Ignácz 4 kor., Czéhmán János 4 kor., Mautner Ferencz 4 kr., Horváth György 4 kor., Révészy Antal 4 kor., Fischer Ede 2 kor., Grécz János 4 kor., Koleszárits Mátyás 4 kor, Horváth Kamil 10 kor., Rapp Dezső 5 kor., Heigl Lipót 4 kor., Lieber Imre 4 kor., Pserhofer Maria 2 kor., Gabel József 5 kor., Járányi Anna 2 kor, Schwedl Károly 2 kor.

X. Pécsváradi kerületben: Szuly József esp -plebános 50 kor., Kontz Ferencz 20 kor., Komáromy Tivadar 10 kor, Svetics Gábor 4 kor., Kovács József 2 kor., Romaisz Ferencz 8.56 kor., Vujics András 2 kor., Lekics Antal 2 kor., Hegyessy László 4 kor., Auerbach József 2 kor. Tanitók: Schöndorf Antal 3 kor., Hergerth Gy. 1 kor., Hal Viktor 2 kor., Molnár Tivadar 2 kor., Krammer Kálmán 2 kor., Piribauer Ferencz 2 kor., Jakab Fülöp 5., Merkle Adolf 2 kor., Lutz János 2 kor., Hering József 1 kor., Schubert Károly 2 kor., Hübner József 6 kor., Propszt Jakab 4 kor, Marschall Gy. 2 kor., Nikolausz József 2 kor.

XI. Mágocsi kerületben: Szilvássy Mihály esperes-plebános 5 kor., Halvax József pléb. 5 kor., Szekeres Ferencz 5 kor., Takács István 8 kor., Schmeller József 8 kor, Molnár József 4 kor, Rajczi János 4 kor., Vaszary Kálmán 2 kor., Aulik Dávid 2 korona.

XIII. Szigetvári kerületben tanitók: Waldfogel Ferencz 5 kor., Fehérvári Ferencz 2 kor., Kovács István 2 kor., Szuszics Kálmán 6 korona, Bunyevácz V. 4 kor., Grundmann I. 5 kor., Morvay K. 2 kor., Allinger I. 2 kor., Hergerth Ferencz 3 kor., Oberitter Alajos 2 kor., Koffán Béla 2 kor. Bodonyi Nándor 6 kor.

XIV. Valpói kerületben: Philippovits I. 10 kor., Bató Ferencz 3 kor., Ulákovics György 10 kor, Charváth László 10 kor., Józics József 5 kor

XVII. Dombóvári kerületben tanitók: Éry Ferencz 2 kor., Kétyi László 5 kor., Csacsinovich János 2 kor, Felber Béla 2 kor., Habel Vincze 10 kor.

XVIII Értényi kerületben: Fölker Mátyás 30 kor. Warga Manó 20 kor., Kovács I. 10 kor. Offenmüller Zs. 5 kor., Szántó Ignácz 5 kor., Kövesdy János 5 Kiss István 16 kor.

XIX. Simontornyai kerületben: Alagics János 10 kor., Pintér Károly 10 kor., Mozolányi István 10 kor. Hangyály Mihály 10 kor. Fülöp György 4 korona, Forster Ernő 2 kor., Francsics Pál 2 kor, Palkó István 2 kor., Szücs József 2 kor.

XX. Duna-Földvári kerületben: Onczay Géza 10 kor., Streicher József 15 kor., Dr. Loncsár József 10 kor., Bereczk János 5 kor., Vajay István 10 kor., Horacsek Endre 2 kor., Palkó József 2 kor., Bödy Károly 1 kor., Müller Lajos 2 kor., Fehér Ferencz 1 kor. Tanitók: Csekey Károly 2 kor., Hótay Lajos 1 kor., Eichmül-

lür E. 2 kor., Keller Vilmos 2 kor., Molnár Juszt. 2 kor., Dudás Gyula 5 kor., Geyer Ádám 2 kor., Denkler G. 2 kor. Bitter Antal 2 kor., Bors József 2 kor, Stelczer Antal 1 kor., Horváth Alajos 2 kor., Kapossy Teréz 2 kor., Rott József 2 kor., Bencze Sándor 2 kor., Hajas Ede 2 kor., Hajas János 2 kor., Szendey F. postamester 1 korona.

XXI. Szegzárdi kerületben tanitók: Partl Ferencz 1 kor., Lengyel és neje 1 kor., Horváth Ferencz 2 kor., Perler Mátyás 2 kor., Göbölös József 3 kor., Sohonyai Ferencz 2 kor., Gáspár Ödön 10 kor. Baloghné Magyar L. 4 kor. Samai János 5 kor., Harka Pál 2 kor., Konkolyi Gábor 2 kor., Erdősi I. 2 kor., Ruzsicska József 1 kor. Hirling Éva 1 kor., Babits Anna 1 kor., Éber Márton 1 kor., Horváth Ignácz 1 kor., Bali Sándor 1 kor., Kálmán Károly 1 kor., Tarlós I. 2 kor., Nemes Győző 4 kor., Németh M. 2 kor. Glück Márton 2 kor. Borsolik Ferencz 2 kor.

XXII. Völgységi kerületben „Zsinkó-alapitvány“ czimén: Streicher Péter 6 kor, Magyar Miklós 6 kor., Prikler Károly 6 kor., Razgha Lajos 3 kor., Háj Ede 3 kor., Rudolf Mátyás 3 kor., Pelcz Árpád 2 kor., Pévald Vilmos 2 kor., Herger József 2 kor. Trinn János 2 kor., Fuchs Vilmos 2 kor., Fodor József 2 kor., Lerch István 1 kor. Tanitók: Tamási iskolások előadásának jövedelme 60 kor., Kircz István teveli tanitó gyüjtőivén 48 kor., Kovács János és Takács Ferencz simontornyai tanitók gyüjtőivén 17 kor. 24 fillér, Segesdi Ferencz tolna-szántói tanitó gyüjtőivén 14 kor. 80 fillér, Kresz János kis-doroghi tanitó gyüjtőivén 10 kor., Horváth Ferencz tengődi tanitó gyüjtőivén 2 kor.

Konviktusra befolyt: 1. Németbólyi tanitóegylet részéről 300 kor.

2. Siklós kerületi tanitóegylet részéről 200 kor.

3036
1900.

Adakozások a mária-gyűdi jubiláris évi keresztre.

Adakozások a mária-gyűdi jubiláris évi keresztre.

Mária-Gyüdön a jubileumi zarándoklat alkalmából felállitandó jubiláris évi keresztre a kibocsátott gyüjtőiveken következők adakoztak: 1. A pécsi esperes kerületben: Ábrahám István (várplebánia) 43.30, Magenheim József (belváros) 230.20, Károly Ignácz (budai-külváros) 26.10, Horváth Mihály 6.32, Antal György 18.40, Ángyán Aurél (szigeti külváros) 80, Kristóf József (Bányatelep) 28,53, Frantich Ágost (Kővágó-Szőllös) 48.50, Walter József (Németh-Ürögh) 25.26, Ujváry Miklós (Püspök-Bogád) 16.70, Hepp János (Szabolcs) 48 kor. Összesen: 571.31 k. 2. A némethii kerületben: Kulcsár János (Garé) 16.24, Szauter Antal (Görcsöny) 45.52, Andrin Gergely (Keszü) 59.50, Márton Márton (Némethi) 14.90, Molnár Márton (Pellérd) 20 kor. Összesen: 156.16 k. — 3. A szt. lőrinczi kerületben: Dreven Ignácz (Bakonya) 14.46, Beck Lajos (Bicsérd) 24.24, Szabó Imre (Bükkösd) 19, Zsulyevics Márton (Kisasszonyfa) 17.70, Csurda Béla (Sumony) 20, Krecht Ferencz (Szent-Dienes) 13, Wagner Adolf (Szt. Iván) 34.30, Tóth Gyula (Szt. Lőrincz) 42.60, kor. Összesen: 182.50 k. — 4.

A siklósi kerületben: Otrokóczy Lajos (Beremend) 22.23, Pál József (Lapáncsa) 30.40, Schunk Ferencz (Lipova) 19.48, Baan Bonifácz (M.-Gyüd) 16, Schultz Károly (Német-Márok) 10, Varga Vitus (Siklós) 47.60, Koch Ede (Villány) 17.31, kor. Összesen: 163.01, kor. — 5. A dárdai kerületben: Radó Dezső (Herczeg-Szöllős) 7.50, Erős Károly (B.-Löcs) 24 kor. Összesen: 31.50, kor. — 6. A baranyavári kerületben: Uray Antal (Baán) 22, Neumayer Dezsó (Darázs) 1, Matarics Péter (Dályok 18 02, Pencz János (Izsép) 20.82, Krisztanics István (Kisfalud) 3.70, Péhm Krlstóf (Monostor) 7.72, kor. Összesen: 73.26, k — 7. A mohácsi kerületben: Reiner Ferencz (Baar) 7.88, Szandtner Antal (Duna-Szekcső) 11.92, Gianone Gyula (Maiss) 14, Keserics Ferencz (Mohács) 34.53, Letics Peregrin (Mohács) 31.42, Lipovcsevics Mihály (Mohács) 8.60, Gudler Pál (Nagy-Nyárád) 3.56 kor. Összesen 111.91 kor. — 8. A kéméndi kerületben: Pataki Antal (Véménd) 2.92, Röszler Ferencz (M. Kéménd) 2.80, Scharfenberger János Püspök-Lak) 5.22, Haragó József (Szebény) 6.86 kor. Összesen: 17.80 kor — 9. A német-bólyi kerületben: Schell Antal (Egerágh) 13.36, Hofmeister Ferencz (Olasz) 23.26, Proksch Ferencz (Rácz-Töttös) 6.64, Waldfogl Károly (Szajk) 9.76, Masson Lipót (Vókány) 1 kor. Összesen: 54.02 kor. — 10. A pécsváradi kerületben: Szuly József (Berkesd) 9.80, Komáromy Tódor (Hird) 3, Hegyessy László (H. Hetény) 6, Romaisz Ferencz (Nádasd) 17.64, Szvetics Gábor (Pécsvárad) 8.10, Kontz Ferencz (P.-Sz.-Erzsébet 5.70, Vujics András (P.-Szt.-László) 10.18 kor. Összesen 60.42 kor — 11. A mágocsi kerületben: Takács István (Jánosi) 80 fillér, Szekeres Ferencz (Kárász) 7.10, Halvax József (Mágocs) 18.76, Sipos Imre (Mocsolád) 5.80, Rajczy János (Szalatnak) 2.28, Molnár József (Vaszar) 4.24 kor. Összesen: 38.98 kor. — 12. A gödrei kerületben: Biró Imre (Abaliget) 7.10. Horváth Lajos (Gödre) 19.11, Fülöp István (Hertelend) 1.90, Rathmann B. (M.-Szék) 7.55, Gundy Miklós (Sásd) 4.44, Késmárky József (Vásáros-Dombó) 34 88 kor. Összesen: 74.98 kor. — 13. A szigetvári kerületben: Sirisaka Ignácz (Bogdása) 59.70, Dobos Henrik (D.-Szt.-Márton) 4.58, Hangai Nándor (Ibafa) 19.24, Erdélyi János (Lakócsa) 60.02 kor. — Összesen: 143.24 kor. — 14. A valpói kerületben: Ulákovics György (Harkenovci) 1 kor. Összesen 1 kor. — 15. A miholjáczi kerületben: Kuzmics József (D.-Miholjác) 39.30, Gombárovics P. (Podgajci) 18.40, Horváth István (Radikovci) 10, Gadó Sándor (Viljevó) 3.10 kor. Összesen 70.80 kor. 16. A bonyhádi kerületben: Klein József (Apar) 15.26, Jozgics János dr. (Bonyhád) 13.80, Teppert József (Cikó) 4 88, Anderle József (Kakasd) 5.60, Boross Aurél (Szálka) 2 kor Összesen 41.54 k. 17. A dombóvári kerületben: Nyárády Alfréd (Dombóvár) 20.81, Fájth Lajos (Döbrösöz) 50, Kelemen László dr. (Kurd) 21.20, Kovács Antal (Szakál) 27.60, Vitkovics Ferencz (Szakcs) 4.04. Összesen 123.65 k. 18. Az értényi kerületben: Fölker Mátyás (Értény) 15.98, Kövesdy János (Kánya) 40 fill., Kiss István (Kónyi) 6.66, Varga Manó (Paari) 10.13 kor. Összesen: 33.17 k. 19. A simontornyai ke-

rületben: Alagics János (Kis-Székely) 9, Fülöp György (Miszla) 12, Pintér Károly (Ozora) 24.66, Forster Ernő (Pálfa) 3.50 kor. Összesen 49 korona 16 fillér. 20. A dunaföldvári kerületben: Onczay Géza dr. (Német-Keér) 3.40, Streicher József (Paks) 36.60 kor. Összesen: k. 40. A szegzárdi kerületben: Fischer Lipót (Agárd) 11.80, Holndonner Ferencz (Báttaszék) 14.20, Zányi György (Fadd) 32 60, Csizmadia (Harcz) 3.30, Pártos Zsigmond (Mözs) 16, Fent Ferencz dr. (Szegzárd) 1, Fekete Ágoston (Tolna) 34.60, Liebbald Lajos (Tolna) 1.20, Györkő Ferencz (Várdomb) 5.80 kor. Összesen: 120.50 k — 22. A völgységi kerületben: Streicher Péter (Högyész) 10, Pévald Vilmos (Kis.Dorogh) 5.41, Herger József (Lengyel) 8.80, Pikler Károly (Tevel) 15.20. Magyar Miklós (Závod) 23.55 kor. Összesen: 62.96 k.

23. Magánosok gyüjtése: A gimnázisták gyüjtése: 112 kor. 19 fill. az intézetben 21.28, Oertl Kálmán 6 48, Metz József 8 25, Vérfy Aladár 1 04, Fáy Andor 10.30, Szandtner 0.80, Csáky Benjámin 22, Kühnl József 8.40, Antóni Miklós 3.50 Baltha Béla 6.60, Tóth Dezső 10. Szövényi Ferencz 2.50, Frank Rikárd 3.04 Halmay Ferencz 3.80, Gaál János 4.20 k.) Dr Sik Jácint 8.82, a tanitóképző II. III. oszt. 5.71. Buday Dezső 10, Wurster János 10, Kremling Károly 5.40 Schultz Imre 2.60. Cvetkovics Lajos 6.60, a főreáliskolai ifjuság, 23.30, Jánosi Béla 4.20, Erreth János 9.80 Pleininger Ferencz 10, Székely Róbert 4.40, Bubregh Béla 11, Komócsy István 30.40, Keller István 7.40, Szikora Ignácz 1, Dr. Wurster J 9.10, Gergelics József 7,34, Keil János 6.45, Weber Ernő 2.48, Németh I 19.70 Mihálffy Árpád 9.20, Báter János 2.50, Varga Etelka 3.20, Pécsi kat. legényegylet 3.60, Eötvös Jenő 2 70, Haksch József 1, Fischer Ferencz 1.80, Gebhardt Ferencz 1 60. Wurster A. 2 20, Piatsek Zoltán 6, özv. Kasza József dr-né 4.40, Bitter Illés 5.24, Hradek Károly 6.60. Összesen: 357 kor. 93 fillér. Az egész gyüjtés eredménye: **2583 korona 13 fillèr.**

3037

1900. Fenti adatok szerint a mária-gyüdi jubileumi keresztre adakozásokból befolyt

Leszámolás a gyüdi jubileumi szent keresztre gyüjtött összegről

Összesen:	2583 kor.	13	fillér
Magam hozzájárulása	1600 „	—	„
Összes bevétel	4183 „	13	„
Kiadás a bizottság leszámolása szerint	4172 „	01	„
Maradt	11 kor.	12	fillér.

Mely összeget 150 koronára kereszt fentartási alap gyanánt kiegészitettem, valamint a jubileum szent kereszthez vezető ut fentartására alapról szintén magam fogok gondoskodni, a mi ismét több száz koronát fog kitenni.

3038
1900.

Jegyzőkönyv.

A magyarországi latin és görög szertartásu kath. tanitók segélyalapja központi bizottságának közgyüléséről felvett jegyzőkönyv.

39. szám. 1900. Felvétetett Budapesten, a magyarországi látin és görög szertartásu róm. kat. tanitók segély-alapja központi bizottságának 1900. évi augusztus hó 15-én tartott XVI. közgyüléséről.

I. A gyülést az egyetemi templomban 9 órakor tartott szent mise előzte meg, melyen a bizottság tagjai testületileg vettek részt.

II, Jelen voltak:

a) A bizottság elnöke: Dr. Walter Gyula, pápai praelatus, esztergom főszékesegyházi apátkanonok, főtanfelügyelő;

b) A bizottság alelnöke: Major János, esztergom-városi róm. kat. igazgató-tanitó;

c) Az alapvagyonát kezelő egri főkáptalan képviselője: Begovcsevich Róbert, v. püspök, egri kanonok;

d) A nagyméltóságu püspöki kar képvisvletében: Dr. Roszival István, pápai praelatus, esztergom-főszékesegyházi apát-kanonok;

e) Az alap tagjainak képvisélői gyanánt: Csávolszky József, apát-kanonok, vácz-egyházmegyei főtanfelügyelő; Puchy József, zólyóm-petri-i tanitó (Besztercebánya-főegyházmegye), Szöke Sándor, egri érseki képző-intézeti tanár (Eger-főegyházmegye), Ember Károly a budapesti kir. kath. tanitóképző-intézet tanára (Esztergom-főegyházmegye), Ujlaky Géza, győri kat. tanitó (Győr-egyházmegye), Róder Imre vecsési róm. kat. igazgató-tanitó (Vácz-egyházmegye) és Bertalan Vincze képzőintézeti s. tanár (Esztergom).

A felhivott Nagyvárad g. sz., Erdély- és Rozsnyó-egyházmegyék, valamint a panonhalmi főapátság képviselőt nem küldött.

III Dr. Walter Gyula elnök meleg szavakkal üdvözli a bizottság tagjait. Örömmel üdvözli — ugy mond — a bizottságot, mivel, mint azt a jelentések igazolni fogják, a segélyalap fokozatos növekedését jelezheti. Majd igy folytatja beszédét: „Különös hálaérzettel van szerencsém megemlékezni ő Eminenciája a bibornok hercegprimás és érsek ur azon nagylelküségéről, melylyel az árvaház alapjára 30.000 koronát kegyeskedett adományozni. Néhány év előtt 20,000 koronát volt kegyes ő Eminenciája e célra felajánlani. Ez összeget később, mint a m. t. központi bizottság 1898. aug. 24-én tartott ülésén jelenteni szerencsém volt, 25,000 koronára emelte. A kereszténység hazánkba történt behozatala és a magyar királyság megallapitásának 900 éves évfordulójának alkalmából még 5000 koronával kegyeskedett ő Eminenciája ez összeget növelni.“ Ezek után a 30.000 korona összeget 4%-os járadékkötvényekben átnyujtja Begovcsevich Róbert v. püspök urnak, mint a segélyalap vagyonát kezelő egri káptalan képvisolőjének. Majd e szavakkal végzi beszédét: „Midön az örvendetes jelentést tehetni szerencsés vagyok, a m. t.

Bizottság közérzését vélem tolmácsolni, kérvén, hogy ő Eminenciája e nagy kegyességeért és bőkezüségeért necsak jegyzőkönyvileg fejezze ki a m. t. Bizottság leghálásabb köszönetét, hanem ezen érzelmeit hódolatteljes feliratban is tolmácsolja ő Eminenciája magas személye előtt." Ezek után ismételten szivélyesen üdvözölvén a Bizottságot, az ülést megnyitottnak nyilvánitja.

A közgyülés zajosan éljenezve a Biboros Herczeg-primás és Érsek ur Ő Főmagasságát, belső lelkesedéssel vette tudomásul az elnöki megnyitóban foglalt jelentést és felkéri az elnökséget, hogy a Segélyalap, illetőleg a magyar kat. tanitóság hódolatát s legmélyebb háláját Vaszary Kolos bibornok, hercegprimás és érsek ur Ő Főmagassága előtt, legkegyesebb adományáért, feliratban kifejezni szíveskedjék.

IV. Elnök felhivja a bizottságot, hogy a gyülés tartamára a jegyzői teendők végzésére saját kebeléből jegyzőt válasszon.

A jegyzőkönyv vezetésére Ember Károly kéretett fel.

V. Elnök bemutatja ő Eminenciájának a mult évi központi bizottsági ülés jegyzőkönyvére vonatkozólag 1899. évi okt. 9-én 4825. sz. alatt kelt magas leiratát és kéri a jegyzőt, hogy azt egész terjedelmében felolvassa.

„4825 szám.

Főtisztelendő Apát, Kanonok és Elnök Ur!

Folyó évi szeptember hó 30-án 77. sz. a beterjesztette Főtisztelendőséged az „Országos kat. tanitói Segélyalap" központi bizottságának nevében azon jegyzőkönyvet, a mely a bizottság által augusztus 24-én tartott közgyüléséről lön fölvéve.

A jegyzőkönyvből nem csekély örömmel értesültem az alap folytonos növekedéséről és azon elismerésre méltó gondosságról, a melylyel a főtisztelendő egri főkáptalan az alapvagyonát kezelni sziveskedik.

Méltányolva a t. központibizottság álláspontját, megengedem ezennel, hogy az alap évi tagsági dija 1900. évi január hó 1-től kezdve 50 krról, azaz 1 koronáról, két koronára emeltessék és felhivom Főtisztelendőségedet, hogy ez iránt az összes érdekelteket kellőleg tájékoztatni sziveskedjék.

Nem zárkózom el a jegyzőkönyv XIII. pontja szerint kérelmezett engedély elől sem és a jóváhagyás fentartása mellett hozzájárulok ahhoz, hogy a segélyalapnak 1884-ből származó alapszabályai átdolgozás alá vétessenek és a módositások a jövő évi közgyülés elé terjesztessenek.

Szivből kivánva az alap emelkedését, a jegyzőkönyvet ·/. alatt visszaszármaztatom és állandó jóindulattal maradok Budapesten 1899. évi október hó 9-én.

Kolos m. k. bibornok-érsek.

Közgyülés, a felolvasott kegyes leiratot hódolattal veszi tudomásul.

VI. Elnök jelenti, hogy Ő eminenciája a mult évi jegyzőkönyvet tudomásul vett magas leiratban megengedni méltóztatott, hogy az évi tagsági dijak 1 koro-

náról 2 koronára emeltessenek fel. Ezen kegyes leirat értelmében a tagsági dijak felemelését tudomására hozta az egyházmegyei hatóságoknak.

Köszönettel tudomásul vétetett.

VII. Elnök beterjeszti a mult évre vonatkozó számadásokat és kéri a felmentvény megadását.

a) Évközben kiadható segélyezésre nála maradt (m. évi jegyzőkönyv X. pontja szerint . .	639 frt 14 kr	
Ezen czélra, továbbá nyomtatványok és póstaköltségekre kiadatott	530 frt 10 kr.	
Maradt		109 frt 04 kr.
b) Ösztöndijra megszavaztatott (m. é. jkönyv 10. p.)	1700 frt — kr.	
Kifizettetett	1450 „ — „	
Maradt		250 frt — kr.
Gergely Tamás II. éves joghallgatónak az 1898/9. tanév második felére fel nem vett ösztöndija		25 frt — kr.
c) Segély és gyámpénzekre tolyósitva lett (mult évi jkönyv X. pontja szerint	2000 frt — kr.	
Kifizettetett	2000 „ — „	
Maradt		— frt — kr.
E számadások szerint jelenleg az elnöknél rendelkezésre áll összesen		384 frt 04 kr
	vagyis	768 kor. 08 fil.

Miután az itt kitüntetett bevételi és kiadási tételek a valóságnak megfelelnek s okmányokkal kellően igazolva vannak s igy rendben találtattak: a központi bizottság az elnöknek a felmentvényt megadja.

VIII. Elnök bemutatja az alapot kezelő egri főkáptalan képviselője Begovcsevrch Róbert v. püspök, egri kanonok által beterjesztetett 1899. évi számadások kivonatát. Egyuttal felhivja a jegyzőt, hogy azt egész terjedelmében olvassa fel.

A számadások kivonata a következő:

I.

1. Egyes egyházmegyék részéről beküldött időközi kamatok . . .		10 frt 56 kr.
2. Értékpapirok és takarékpénztári betétek 1899. évi kamatai . .		3093 „ 63 „
3. Pártoló tagoktól évenkinti dijak czimén bejött 95 frt 80%-tólija		76 „ — „
4. Rendes tagoktól évenkinti dijak czimén befolyt 1565 forint 87 kr. 80%-tólija		1252 „ 69 „
Összesen:		4432 frt 88 kr.

II

Az 1900. évben felosztás alá eső eme 4432 frt 88 krból az alapszabályok 7· §-a szerint jut:

1. Ösztöndijazásra (a fenti összeg $^4/_{10}$ része . . . . . 1773 frt 15 kr.
2. Segély- és gyámpénzekre ($^3/_{10}$ rész), gyámolitásra ($^2/_{10}$ rész; együttvéve a fenti összeg $^5/_{10}$ része . . . . . 2216 „ 44 „
3. Az országos árvaház alapjának gyarapitására $^1/_{10}$ rész . . . 443 „ 29 „

Összesen: 4432 frt 88 kr.

A segélyalap számadó gondnokának, Begovcsevich Róbert, v. püspök urnak előterjesztett számadás-kivonata tudomásul vétetett és elnök inditványára a közgyülés mély hálaját és őszinte köszönetét fejezi ki a Segélyalap vagyonát kezelő egri főkáptalan képviselője, Begovcsevich Róbert, v. püspök iránt, ki páratlan odaadással buzgólkodik az alap gondozásában.

IX. Elnök inditványára kimondja a közgyülés, hogy a központi bizottság folyó évben

segélyekre . . . . . 2000 forintot azaz 4000 koronát
ösztöndijakra . . . . . 1700 „ „ 3400 „

szavaz meg. Ezenkivül:

az 1) alatti összegből . . . . . 73 frt 15 kr. vagyis 146 kor. 30 fill.
a 2) alatti összegből . . . . . 216 „ 44 „ „ 432 „ 88 „
ugyszintén VII. a), b), c) pont . . . . 384 „ 04 „ „ 768 „ 08 „

Összesen: 673 frt 63 kr. vagyis 1347 kor. 26 fill.

az elnök kezeinél hagyatik, hogy abból évközben sürgős segélyeket utalhasson ki és a bizottság intézkedései szerint fizetéseket eszközölhessen.

X. Következik az ösztöndijak megszavazása.

Elnök jelentése szerint régi ösztöndijas volt 34
Ösztöndiját fel nem vette 5
Tanulmányait befejezte 8
Papnövendék lett 1
Elmaradt összesen 14
Eszerint régi ösztöndijas lesz 20
kiknek 100 koronájával jár . . . . . 2000 korona.
betöltendő 14 hely à 100 koronájával . . . . . 1400 „
s igy ösztöndijakra kiutalt . . . . . 3400 korona.
kimerittetett.

Ösztöndiját nem vette fel: Bakos Ede, Drávay Mária, Gergely Tamás Kirn Gizella és Klohány Nándor

Tanulmányait befejezte: Bódy Máté, Buzás Iván, Kyttler Julia, Lipeczky András, Makay István, Prékopp Etelka, Szántó Vilma és Tumbász Mária.

Papnövendék lett: Bielek Ede.

A régi ösztöndijasok névsora: Barabás Sándor, Buday Béla, Dorotics Ilona, Erdélyi Géza, Lakatos Géza, Mészáros Aladár, Molnár Gyula, Nevelős Gyula, Orbán József, Szabó Anna, Takács Gyula, Tódor Béla, Barabás Róza, Jancsina Mária, Juhász Olga, Marton Jenő, Méder Mihály, Mihályi Jenő, Roszjár Erzsébet és Vinkler Leontin.

A 14 uj helyre folyamodott 67.

A központi bizottság a kérvényeket beható tárgyalás alá vette és az ösztödijakat a következő tanulóknak itélte oda:

Klein Jenő, egyetemi hallgató Beszterczebánya egyházmegye; Vékony József, főgimn. V. oszt. Eger egyházm.; Bartalics Ferencz, egyetemi hallgató és Lakatos József III. é. képzőintézeti növendék Erdély egyházm.; Bertalan József, főgymn. VIII. oszt. Esztergom főegyházm.; Balogh Dénes egyetemi hallgató Győr egyházm.; Lehóczky Mária, I. é. képzőintézeti növ Kassa egyhm.; Králik József kereskedelmi akadémiai növendék Nyitra egyházm; Fent Blanka, képzőintézeti növ. Pécs egyházm.; Bodnár Mária, képzőintézeti növ. Szatmár egyhm.; Kirn Róza, képzőintézeti növ. Székesfehérvár egyhm.; Czikker Ferencz főgymn. VIII. oszt. Szombathely egyházmegye; Bobory Zoltán, egyetemi hallgató Vácz egyházm.; Szmodics Kázmér, egyetemi hallgató Veszgrém egyházmegye.

A központi bizottság az ösztöndijak adományozásánál figyelemmel volt az alapszabályok 8. §-ára, mely szerint a rendes tagoknak csakis azon gyermeke részesülnek ösztöndijban, a kik egyetemet, kath. tanitóképző-intézetet, reátiskola vagy kath. gimnáziumi felsőbb osztályokat, vagy pedig ipar-, kereskedelmi és gazdászati iskolát látogatnak (1898 évi jkönyv. IX. pontja); miért is több folyamodónak kérvényét érdemleges tárgyalás alá nem is vette.

Az ösztöndijak első része a jövő 1900—1901. iskolai év első félévének, a második része a második félévének sikeres befejezése után válik esedékessé. Azonban a központi bizottság határozata szerint: „az ösztöndij csak azon esetben fizetendő ki, ha az ösztöndijas kifogástalan magaviselet mellett, legalább általános jó osztályzatu bizonyitványt mutat fel.“ A pénz rendesen bélyegzett s az intézeti igazgató által is aláirt nyugtára a bizottság elnökénél, Esztergomban vehető fel. Mellékelni kell a nyert bizonyitvány hiteles másolatát is. Megjegyeztetik azonban, hogy: „A kik ösztöndijukat augusztus 15-ig fel nem veszik, elvesztik jogigényüket és az ösztöndijasok sorából törültetnek.

XI. Tárgyalás alá vétettek a segélyezés iránt beadott folyamodványok.

Beérkezett összesen	152
Kifogásoltatott	8
Maradt jogosult folyamodó	144

A bizottság a folyamodványokat átvizsgálta és elhatározta, hogy a IX.

pontban kiutalt 4000 korona kiosztást akként eszközli, hogy száz folyamodótt egyenként 40 korona segélyben részesit.

A segély osztásnál a kellőleg fel nem szerelt s nem az egyházmegyei hatóság (egyházmegyei iroda) utján vagy a kiitüzött határidön (julius 31.) tul beérkezett folyamodványok a jegyzékbe nem foglaltattak és figyelembe nem vétettek. A jogosult folyamodók közül még azok részesittettek elsőbbségben, kik három éven belül a segélyalap jótéteményében nem részesültek.

A segélyezettek a kövekezők:

Beszterczebánya egyházm., Lábay Gyula zsarnóczai, Longauer Antal erdőközi, Sediba István kisgarami, Sterbak Győző zólyom-szentandrási, özvegy Sterbik Rafaelné sz. Scitóvszky Irma felsőhámori, Timkó Gusztáv szelcsei, Vojtyák Ferencz valcsai, Steller Ignácz jeczenei tanitók, öszesen 8.

Eger egyházm., Danassy Antal egri, Kiss Endre hajdu-doroghi, Kiszely Bertalan upponyi, Konstyánszky Lajos szücsi, Petrasovits Imre fegyverneki, ifj. Szabó József bátonyi tanitók, összesen 6.

Eperjes egyházm., Andrássy András hrbszkei, Bandolyai Mihály oroszporubai, Boreczky János agyagosi, Csornyák Miklós radványi, Domjancsik Antal stelbachi, Demkó István orosz-gadnai, özv. Groholy Endréné homrogdi, Hircz György fulyáni, Juhász János abauj-szántói, Juracsik János ressói, Kalapos István zsolczai, Kozák József sósujfalusi, Krónyh Endre kamjankai, Mihalics János borrói, Murim András regejői, özv. Szakmáry Andrásné szül. Marasz Mária alsó-szlavinkai, Szimkó Antal kurói, Szuchy Mihály krasznobródi, Zapatovszky Miroszláv baskói tanitók összesen 19.

Erdély egyházm., Ambrus Ferencz futásfalvi, Ambrus Károly, kükölö-keményfalvi, Bartics Endre haralyi, Istvánffy Alajos csik-zsögödi, Bara Ferencz szárazpatak özv. Kovács Józsefné szül. Heya Zsuzsanna tölcsvári, Pál Sándor szökefalvi, özv. Szabó Autalné szül. Bándy Julianna kásztonyujfalvi, Szász József csik-szent-mártoni. Salamon József csik-somlyói tanitók, összesen 10.

Esztergom főegyházm. özv. Buday (Buttasovits) Ferenczné toós-nyárasdi, Buza János korossi, Drazdovszky Rezső rárói, özv. Drozdy Gyuláné párkányi, özv. Horváth Antalné esztergomi, özv. Pottokár Ferenczné szül. Drabik Magdolna nyergesujfalusi, Rehorovszky Péter révfalusi, Witver Józsefné nagyzellői tanitónék, illetőleg tanitók, összesen 8.

Győr egyházm., özv. Cserman Ferenczné szül. Lévárdi Anna nagymóriczhidai, Endrédy Antal árpási, Farkas János győri, Mayer Ferencz sopronszentandrási, Perepatics János döri, Stöckert Károly malomházai, Törzsök Sándor koronczói, Kisfaludy Mihály környei tanitók, összesen 8.

Kassa egyházm., Bartosik Mihály hrbkói, Hankó János inancsi, Jámbor Mihály lehei, Stumf Antal enesi-i tanitók, összesen: 4.

Munkács egyházm., Mihalovich Jánosné csecsehói lakós, összesen 1.

Nagyvárad latin szertartásu egyházm., Petser József, görbedi tanitó, összesen 1.

Nagyvárad görög szert. egyházm., Molnár János nagylétai, Muresianu Péter rézbányai tanitók, összesen 2.

Nyitra egyházm, Benkó József kocskóczi, Jakubovics Sándor nyitrai, Klcsó János ribényi, Karichely Ferencz alsó-szucsai, Kuna Károly nyitra-csitári tanitók, összesen 5.

Pécs egyházm., Czey György puszta-tabodi, Csiszár Béla nagypalli, Kiefer József, kovaczenai, özv. Kletz Gyuláné keszi-i, Sántha Gyula pálfai, Vitkovits István, kökényesi tanitók, összesen 6.

Rozsnyó egyházm., özv. Bolhay Ferenczné szül. Horváth Lujza kokovai Kovalcsik Nándor barnai, özv. Murza Jánosné szül. Závodszky Julia szögliget, Perényi József ipoly-tarnóczi tanitók, összesen 4.

Szatmár egyházm., Egner Ilona tanitónő Felső-Visó, összesen 1.

Székesfehérvár egyházm., Tillmann Ferencz vaáli, özv. Walper Mihályné nagy-lánghi tanitó, illetőleg tanitóné, összesen 2

Szepesegyházm., Árvay János csimhovai, Dvorszky Ágoston német-lipcsei, Faix Károly felkai, Sztrojny Ágoston nagy-frankvágási, Mudry József kolcsó-nemessáni tanitók, összesen 5.

Szombathely egyházm., Gestettner Károly gyepü-füzesi, Hafner István német-csencsi, Horváth János ujlaki, Jesztl János felső-szénégetői, Mikula Gáspár csajtai tanitók, összesen 5.

Szamosujvár egyházm, Bob János szilágy-szigeti, Bodya Aurél nagy-nyiresi tanitók, összesen 2.

Veszprém egyházm., özv. Gréber Sándorné szül. Szalay Róza tapolczai, özv. Stettner Józsefné takácsi és özv. Szabady Jánosné tótszentpáli tanitónék, összesen 3.

A megszavazott segély rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az elnöknél felvehető.

Mindazon segélyösszegek, melyek deczember hónap 31-ig fel nem vétetnek, az alap javára visszatarttatnak.

Mély tisztelettel felkéretnek a ftdő egyházmegyei hatóságok, hogy jelen jegyzökönyvet lehetőleg egész terjedelmében, de a saját egyházmegyéjükből segélyezettt tanitók, özvegyek és ösztöndijasok névsorát különösen, az egyházmegyei körlevelekben közölni kegyeskedjenek, minthogy az illetők más uton értesitve nem lesznek.

Felszólittatnak továbbá a segélyezettek, hogy a nyugtatvány beküldése alkalmával a zavarok kikerülése végett tisztán irják ki lakóhelyüket és az utolsó póstát.

XII. Elnök örömmel jelenti, hogy az esztergomi róm. kath. népnevelők egyesülete az árvaház alapjára tett 200 korona adományát 400 koronára egészitette ki.

A közgyülés köszönettel veszi az adományt és óhajtja, vajha a többi hazai kath. tanitó egyesületek és körök is követnék ebben az esztergomi róm. kath. népnevelők egyesületének nemes példáját.

XIII. Elnök hivatkozva a központi bizottságnak mult évi határozatára, jelenti, hogy az ötös bizottság, melynek az ő elnöklése mellett alatt tagjai voltak: Csávolszky József apát-kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő, Bertalan Vincze, Major János és Ember Károly egyesületi tagok, elkészült javaslatával. Az uj alapszabály tervezet ismertetésére a jegyzőt kéri fel.

Ember Károly előadó jelenti, hogy az alapszabály javaslatot készitő bizottság mindenben az általánosan hangoztatott kivánalmakat s a kezelés körül szerzett tapasztalatok utasitásait tartotta szem előtt és ehhez képest oly munkálatot terjeszt elfogadás végett a közgyülés elé, melynek intézkedései a segitő-alap gyarapodásá- és müködésének a kath. tanitók jól felfogott érdekeihez mért tökéletesités vannak hivatva előmozditani.

Felolvastatván az uj alapszabályok, határozatba ment, hogy jóváhagyás végett Ő főmagassága a biboros herczegprimás és érsek urhoz, illetőleg a nagyméltóságu püspöki karhoz, majd a nagymélt. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz terjesztessenek fel.

XIV. A központi bizottság elhatározta, hogy a jegyzőkönyvek egész terjedelmében megküldi a „Religio és Nevelés“, a „Havi Közlöny“, a „Népnevelő“, a „Kath. Paedagogia“, „Népiskolai Tanügy“, „Kath. Tanügy“, „Magyar Állam“, „Társulati Értesitő“, „Alkotmány“, „Egyházmegyei Közlöny“, „Tiszántul“, „Esztergom“, „Szatmármegyei Hetiszemle“, „Kalocsai Néplap“, „Nyitramegyei Szemlé“-nek, s a t. szerkesztők felkéretnek, hogy a jegyzőkönyvet becses lapjukban egész terjedelmében közölni sziveskedjenek.

XV. Begovcsevich Róbert v. püspök a hódoló tisztelet hangján emlékezik meg Vaszary Kolos biboros herczegprimás és érsek ur Ő főmagasságának kegyes adományáról s kijelenti. hogy azt az alapot kezelő egri káptalan nevében mint a kath tanitók drága örökségét veszi át az alap vagyonához.

Egyuttal inditványozza, hogy dr. Walter Gyula praelatus kanonok elnök ur ő méltóságának azon fáradhatatlan buzgalmáért, melyet bokros teendői dacára a segitőalap felvirágoztatása érdekében kifejt, a magyar kath. tanitóságnak szeretetből jövő hálás köszönete jegyzőkönyvileg kifejeztessék.

A közgyülés benső örömmel és lelkesedésel fogadja el az inditványt.

Elnök megköszönvén a közgyülésnek müködésével szemben tanusitott elis-

merését, viszont köszönetet mond a bizottság tagjainak szives türelmükért, odaadó fáradságukért és a gyülést bezárja.

Kelt mint fent.

Dr. Walter Gyula,
a központi bizottság elnöke.

Ember Károly
a bizottság jegyzője.

A jegyzökönyv XI. pontja szerint a pécsi egyházmegyében 40 koronányi segélyben részesültek: *Czey György, puszta-tabodi, Császár Béla, nagypalli, Kiefer József kovánczai, özv. Kletzl Gyuláné keszü, Sántha Gyula pálfai, Vitkovits István* kökényi tanitók. A megszavazott segély rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az elnöknél felvehető.

3039
1900.

Őszi bérmálás sorrendje.

Kánoni látogatást végeztem és a bérmálás szentségét a valpói és dolnji-miholjáci alesperesi kerületben osztottam ki következő sorrendben:

szeptember 27. . .	Petrijevcin	szeptember 28. . .	Čepinben
szeptember 29. . .	Bizovac és Podgajci	szeptember 30. . .	Harkanovcin
október 1.	Valpón	október 2. . . .	Marjancin,

a hova a veliskovci plébánia hivei is jöttek.

Október 3-án Sljivosevcin, ide jöttek a Radikovci plébánia hivei is.
Október 4-én Podgajcin.
Október 5-én Dolnji-Miholjácon és Viljevón.

3040
1900.

Examen prosynodale.

In examine prosynodali diebus 25-a et 26-a Septembris a. c. asservato approbati sunt presbyteri dioecesani: Blažeković Stephanus, Dióssy Josephus, Reisz Antonius, Schunk Franciscus, Wölfel Franciscus; — cum laude approbati sunt: Bödy Carolus, Riedlinger Desiderius et Dreher Arnoldus, qui et praemio Kraliano dignus renunciatus est.

3041
1900.

Mors Dionysii Inczédy.

Maesto animo nuntio clero dioecesano obitum Dionysii Inczédy, directoris gymnasii maioris O. Cist Quinque-Ecclesiensis, assessoris consistorii epplis Nostri etc., viri aestimatissimi, qui candidam animam Creatori suo die 6-a Septembris reddidit. Munere professoris in gymnasio maiori inde ab a. 1865. fungebatur Quinque-Ecclesiis, inde ab anno 1889. vero munus directoris gessit.

Cum plurimos sacerdotum dioecesanorum verbo et exemplo docuerit, mihique ex corde addictus fuerit, etiam optime meruit de dioecesi. Memoria Ejus in benedictione erit!

Animam denati piis ad aram cleri dioecesani precibus commendo.

3042.
1900.

Irodalmi művek ajánltatnak. Gosztonyi J. „Hitelemzési vezérkönyv“

Gosztonyi Jenő Somogy-szt.-lászlói plébánosnak „Hitelemzési Vezérkönyv“ cz. egyházhatósági jóváhagyással kiadott művét a t. egyházmegyei papság és tanitói kar figyelmébe ajánlom, egyben megengedem, hogy egyházmegyém kath. iskoláinak fentartói e munkát, mely a hitoktatásnál jó vezérkönyv gyanánt szolgál, az iskola pénztár terhére is megrendelhessék. Ára füzve 10 korona, kötve 14 korona.

3043.
1900.

Louvet M. „A tisztitó hely“ czimü műve.

Görgényi Jenő rézbányai plébános magyarra forditotta s „A tisztitóhely (purgatorium) a szentek kinyilatkoztatásai szerint“czim alatt kiadta Louvet M. cocchinchinai hittéritőnek. „Le Purgatoire“ cz. művét. Ezen aszketikus munkát t. papságom figyelmébe ajánlom Megrendelhető Rézbányán (Biharm.) Ára bérmentes küldéssel füzve 5 korona, kötött példányé 6 korona.

3044.
1900.

Cathrein Gy. „Erkölcs-böicselet.“

A csanádi növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolájának forditásában megjelent Cathrein Győző „Erkölcsbölcseletének“ I. kötete, a II. kötetnek forditása munkában van. A kitünő művet ft. pagságom figyelmébe ajánlom. A két kötet ára 16 korona.

3045.
1900.

Felhivás a magyar szentképipar pártolására.

Sokaknak titkos vágyódása teljesült, midőn a „Werböczy-könyvnyomdarészvénytársaság“ a magyar szentkép-ipar megalapitására vállalkozott.

Ismeretes tisztelendő papságom előtt azon sajnálatos körülmény, hogy a szentképipar nemcsak idegen, de legtöbbnyire avatatlan, üzérkedő kezekben van.

A fenntnevezett vállalat e szomorú állapotokon óhajt segiteni az által, hogy az egyház által szentté avatottak képeit megfelelő alakban, magyar felirással, valamint egyházhatóságilag jóváhagyott imákkal igyekszik sokszorositani és terjeszteni.

Méltó és igazságos, hogy e vállalat vallásos és hazafias missióját legelső sorban a papság karolja fel, miért is egyházmegyémnek főleg tisztelendő lelkészkedő papságát felhivom, hogy a magyar szentkép-ipart nemes buzgalommal pártolja, a képek beszerzésére hiveit buzditsa s a beszerzéshez segédkezet nyujtson.

3046.
1900.

Rude donari petunt: Ladislaus Hegyessy

Ladislaus Hegyessy, can. Eccl. Cathedr. ad. hon., parochus Hosszu-Hetényensis, sacerdos jam tertia vice jubilaris, senior sacerdotum dioecesanorum, ob aetatem provectam inde a prima Januarii anni subsequentis pensione optime emerita donari petiit.

Antonius Regen

Antonius Regen, emer. vad. districtus D.-Miholjacensis, sacerdos jubilaris, qui a tempore jam diuturno vicario indiget, respectu habito ad morbum oculorum beneficium resignavit petiitque rudedonari. Consideratis causis ab Eodem prolatis, necnon indigentiis fidelium Podgajcensium resignationem acceptavi et suprafato parocho pensionem interimalem inde adie 1-a octobris resolvi curavi.

Josephus Kollár,

Josephus Kollár, parochus Brodjancensis, testibus medicis ob valetudinem infirmam impar est ad officia parochialia, fere ab annis duobus non residet in beneficio, quapropter rudedonationem Eiusdem V. Fratres districtuales jam in corona vernali petierunt et modo suam petitionem renovarunt; hanc allegando recurrit nunc ipse, ut a munere parochiali relevetur et inde a prima Jannuarii a 1901. pensione annua donetur.

Josephus Haragó. Adolphus Wagner. Aloysius Szalay,

Recurrerunt adhuc pro rude donatione Josephus Haragó, emer. vad., parochus Szebényensis. — Adolphus Wagner, parochus Szent-Iványensis et Aloysius Szalay, parochus Döbröközensis.

Quapropter puncto 8-o statutorum instituti pensionalis conformiter provoco VV. Fratres districtuum totius dioeceseos, ut in corona autumnali vel extra coronam quoad pensionem suprafatis parochis applacidandam usque 1-am Decembris a. c. vota sua depromere et Mihi substernere velint. Simul pro statu notitiae significo V. Clero Dioecesano, numerum sacerdotum pensionatorum in 16. stabilitum completum esse, in quantum tamen V. Clerus Dioecesanus tribus primis recurrentium pensionem adjudicaverit interimaliter de summa necessaria providebo.

3047
1900.

Concursus pro beneficio parochiali Podgajci.

Beneficium parochiale Podgajcense per resignationem ARD. Antonii Regen vacans concursui publico exponitur; quapropter provoco illud assegni cupientes, ad capessendum beneficium curatum secus habiles, ut recursus suos Exllssmae Dominae viduae Georgii Majláth inscriptos usque 30-am Novembris a. c. inclusive Ordinariatui submittant.

3048
1900.

Kivonat az egyházm. alapitványi hivatal 1899. évi számadásaiból.

Jelen körlevél melléklete gyanánt minden plébánia hivatal részére megküldöm az egyházmegyei alapitványi hivatal 1899. évi számadásaiból készitett kivonatot egy példányban, mely az egyházmegyei papságot érdeklö pénztárak állapotáról nyujt tájékoztatást.

3049.
1900.

Kat. egyetemre felajánlott évi részlet befizetésre felszólitas.

Felhivom az egyházmegyei tiszt. papság azon tagjait, kik a kath. egyetem czéljaira bizonyos összeget igértek, hogy az 1900. évre eső részt deczember hó 1-ig, legkésőbb pedig deczember hó végeig püspöki irodámhoz küldjék.

Personalia

Josephus Magenheim parochus civ. inter. Quinque-Ecclesiis per resolutionem altissimam Suae Caes. et Reg. Apost. Maiestatis dd. 15-a Augusti nominatus est abbas tit. S. Emerici de Torda et obtento per Eundem ab Emssmo ac Reverendissimo Domino Laurentio Card. Schlauch, episcopo Magno-Varadiensi indulto, elicita fidei professione juramentoque fidelitatis, die 2-a Octobris in Ecclesia parochiali Marjanciensi Eidem benedictionem abbatis impertiti sumus; concesso simul Eidem facultate in dioecesi Nostra pontificalibus utendi.

Rss. D. Josephus Pozsgay, canonicus Eccl. Cathr. Quinque-Ecclesiensis a munere rectoris Seminarii penes agnitionem fidelium servitiorum in eod em munere praestitorum relevatus est.

Rss. D. Josephus Wurster, dr. canonicus Ecclesiae Cathr., relevato a munere directoris cancellariae epplis, nominatus est rector seminarii et prodirector studii theologici.

Adalberto Igaz, dr., secretario eppali, relicto in munere eodem, agenda directoris cancellariae eppalis comissa sunt.

Adalbertus Jakab cooperator nominatus est ceremoniarius epplis.

Hangai Ferdinandus sacerdos jubilaris numero assessorum consistorialium adscriptus est, concessa Eidem facultate cingulum violaceum deferendi.

Stephanus Késmárky, dr., professor studii jurid. et assessor consist., nominatus est examinator ord. approbatorii professorum doctr. relig pro scholis mediis. Stephauus Valdinger, professor theol. supplens, et Sigismundus Gyömörey professor instituti episcopalis candidatorum pro ludimagisterio supplens nominati sunt examinatores approbatorii supramemorati supplentes.

Franciscus Liebelt administrator beneficii parochialis Felsö-Nyék a Celssimo D. Principe Alfredo de Montenuovo ad idem beneficium praesentatus, inven-stituram canonicam obtinuit.

Arnoldus Dreher, administr. interimalis in Bikal, obtenta ab Illssma Domina vidua Caroli L. B. Puchner praesentatione institutus est parochus beneficii parochialis Bikal.

Antonius Regen, em. vad. et parochus Podgajcensis, erga preces proprias relevatus est a munere parochi et resignato beneficiio, inde a 1-a oct. administratio eiusdem in spiritualibus et temporalibus Pancratio Gombarovics adusque vicario in Podgajci commissa est interimaliter.

Geysa Szabó catecheta in gymn. maiori Szegzárdensi diebus 25-a et 26-a September in examine professorum doctr. religionis pro scholis mediis approbatus est cum laude votis communibus.

Missi sunt cooperatores: Vitus Bišcan e Podgalci ad Mária-Kéménd.

Theodorus Mayer e Kurd ad Podgajci.

Vincentius Budanovich e Berement ad Harkanovci.

Franciscus Varga e Harkanovci ad Berement.

Geysa Arányi valetudinarius ad Kurd.

Ludovicus Kiss ex Olasz ad Tót-Keszi.

Ignatius Szántó e Tót-Keszi in munere subsidiarii missus est ad Mocsolád.

David Aulik, adusque subsidiarius in Mocsolád, valetudinem curat in nosocomio Quinque-Ecclesiensi.

Aloysius Rausz labefactatae sanitatis causa usque ad ulteriora relevatus est a servitio dioecesano.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 20-a Octobris.

† Samuel m. p.
episcopus.

3390.
1900.

XV.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

LEONIS
DIVINA PROVIDENTIA
PAPAE XIII.
EPISTOLA ENCYCLICA

AD PATRIARCHAS PRIMATES ARCHIEPISCOPOS EPISCOPOS ALIOSQVE LOCORVM ORDINARIOS PACEM ET COMMVNIONEM CVM APOSTOLICA SEDE HABENTES DE

IESV CHRISTO

REDEMPTORE

VENERABILIBVS FRATRIBVS PATRIACHIS PRIMATIBVS ARCHIEPISCOPIS EPISCOPIS ALIISQVE LOCORVM ORDINARIIS PACEM ET COMMVNIONEM CVM APOSTOLICA SEDE HABENTIBUS

LEO PP. XIII.

VENERABILES FRATRES
SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Tametsi futura prospicientibus, vacuo a sollicitudine animo esse non licet, immo vero non paucae sunt nec leves extimescendae formidines, cum tot tamque inveteratae malorum caussae et privatim et publice insideant: tamen spei ac solatii aliquid videntur haec extrema saeculi divino munere peperisse. Nemo enim existimet, nihil habere ad communem salutem momenti renovatam cogitationem bonorum animi, fideique et pietatis christianae ex-

SZENTSÉGES ATYÁNKNAK

XIII. LEO PÁPÁNAK
KÖRLEVELE

AZ APOSTOLI SZENTSZÉKKEL BÉKÉS EGYESSÉGBEN ÉLŐ PÁTRIÁRKÁKHOZ, PRIMÁSOKHOZ, ÉRSEKEKHEZ, PÜSPÖKÖKHÖZ S EGYÉB EGYHÁZKORMÁNYZÓKHOZ A

MEGVÁLTÓ JÉZUS KRISZTUSRÓL.

TISZTELETREMÉLTÓ TESTVÉREINKNEK, AZ APOSTOLI SZENTSZÉKKEL BÉKÉS EGYESSÉGBEN ÉLŐ PÁTRIÁRKÁKNAK, PRIMÁSOKNAK ÉRSEKEKNEK, PÜSPÖKÖKNEK S EGYÉB EGYHÁZKORMÁNYZÓKNAK

XIII. LEO PÁPA.

TISZTELETRE MÉLTÓ TESTVÉREK!
ÜDV ÉS APOSTOLI ÁLDÁS!

Noha nem lehet aggódás nélkül gondolni a jövőre, sőt nagy viharokra is készen kell lennünk, minthogy úgy a magán, mint a közélet mélyén erősen meggyökerezve ott lappang a vész csirája: mégis — hála Istennek — mintha volna ennek az alá-hanyatló századnak alkonyában valami olyan is, a mi reményt keltő, a mi vigasztaló. Mert senki se vélje, hogy a közboldogulásra mi jelentőséggel sem bir a jóknak lelki-szellemi megujulása, a hitnek,

citata studia: quas quidem virtutes revirescere apud complures aut corroborari hoc tempore, satis expressa signa testantur. En quippe in medio illecebrarum saeculi ac tot circumiectis pietati offensionibus, tamen uno nutu Pontificis undique commeare Romam ad limina sanctorum Apostolorum multitudo frequens: cives pariter ac peregrini dare palam religioni operam: oblataque Ecclesiae indulgentia confisi, parandae aeternae salutis artes studiosius exquirere. Quem praeterea ista non moveat, quae omnium obversatur oculis, erga humani generis Salvatorem solito magis incensa pietas? Optimis rei christianae temporibus facile dignus iudicabitur iste ardor animi tot hominum millium una voluntate sententiaque ab ortu ad solis occasum consalutantium nomen laudesque praedicantium *Iesv Christi*. Atque utinam istas avitae religionis velut erumpentes fiammas magnum incendium consequatur: exemplumque excellens multorum reliquos permoveat universos. Quid enim tam huic aetati necessarium, quam redintegrari late in civitatibus indolem christianam, virtutesque veteres? Illud calamitosum, alios et quidem nimis multos obsurdescere, nec ea, quae ab eiusmodi pietatis renovatione monentur, audire. Qui tamen si *scirent donum Dei*, si reputarent, nihil fieri posse miserius quam descivisse a liberatore orbis terrarum, moresque et instituta christiana deseruisse, utiqe exsuscitarent et ipsi sese, certissimumque interitum effugere converso itinere properarent. -- Iamvero tueri in terris atque amplificare imperium Filii Dei, divinorumque beneficiorum communicatione ut homines salvi sint contendere, munus est Ecclesiae ita magnum atque ita

keresztény jámborságnak felbuzdulása, a mely erényeknek föléledéséről sokaknál, másoknál pedig megizmosodásáról nem egy világos jel beszél. Mert im, a világ csábitásának s a vallásos kegyelet annyi megsértésének ellenére, -- az Egyház fejének egy intésére hatalmas áradatban sietnek mindenünnen a zarándokok seregei Rómába, az apostolok küszöbéhez; a szent város polgárai s az idegenből jöttek egyaránt nyiltan gyakorolják hitöket; az Egyház fölajánlotta bucsuban bízva, a szokottnál fokozottabb buzgalommal keresik az üdvnek eszközeit. S azután kit ne hatna meg az a minden megszokottnál nagyobb hévvel megnyilatkozó imádat az emberi nem Megváltója iránt? Valóban a kereszténység legszebb idejéhez méltónak kell hogy itélje mindenki az emberek annyi ezerének azt a hatalmas lelkesedését, a mint napkelettől napnyugatig egy akarattal, egy szivvel-lélekkel magasztalják nevét, hirdetik dicséretét *Jézus Krisztusnak*. S vajha mindent átható, hatalmas lángtengerré terjedne szerte az ősi hitnek e magasba törő lángja, és annyi nemesnek példája bár ragadna magával mindenkit. Mert mi szükséges annyira e kornak, mint az, hogy a társadalomban elfoglalja régi helyét a keresztény szellem s vele az ősök erénye? A társadalomra nézve jelent az veszedelmet, hogy oly sokaknál siket fülekre talál ezen hitbeli megújulásra intőnek szózata. Pedig *ha tudnák az Isten ajándékát*, ha meggondolnák, hogy nincs iszonyubb nyomoruság, mint elpártolni a világ Megváltójától, elhagyni a keresztény erkölcsöt és intézményeket: bizonynyal fölriadnának s futva menekülnének vissza a biztos végveszedelemtől. — És védni a földön s

ut hoc in opere maxime omnis eius auctoritas ac potestas consistat. Id Nos in administratione Pontificatus maximi, perdifficili illa quidem ac plena curarum, videmur ad hunc diem pro viribus studuisse: vobis autem, venerabiles Fratres, usitatum certe est, immo quotidianum, praecipuas cogitationes vigiliasque in eodem negotio Nobiscum consumere. Verum utrique debemus pro conditione temporum etiam maiora conari, nominatimque per sacri opportunitatem Anni disseminare latius notitiam atque amorem Iesu Christi, docendo, suadendo, hortando, si forte exaudiri vox nostra queat, non tam eis, dicimus, qui effata christiana accipere pronis auribus consuevere, quam ceteris omnibus longe miserrimis, christianum retinentibus nomen, vitam sine fide, sine amore Christi agitantibus. Horum Nos maxime miseret: hos nominatim velimus, et quid agant et quorsum evasuri sint. ni resipuerint, attendere.

Iesum Christum nullo unquam tempore nullaque ratione novisse, summa infelicitas est, vacat tamen pervicacia atque ingrati animi vitio: repudiare aut oblivisci iam cognitum, id vero scelus est adeo tetrum atque insanum, ut in hominem cadere vix posse videatur. Principium enim atque origo ille est omnium bonorum: humanumque genus, quemadmodum sine Christi beneficio liberari nequiverat, ita nec conservari sine eius virtute potest. *Non est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub caelo datum homini-*

terjeszteni az Isten Fia uralmát, s az Isten ajándékainak közlése által az emberek üdvét munkálni, az Egyháznak oly nagy, s annyira kizárólag saját hivatása, hogy egész tekintélye s minden hatalma ebbe helyezhető. Pápaságunknak nagy, szeges gonddal teli munkájában, hiszszük, a mai napig erönkhöz képest törekedtünk is erre; ti pedig, tiszteletre méltó Testvéreink, bizonyára nap nap után arra szenteltétek örködéstek, gondoskodástok javát, hogy e munkában nekünk osztályosaink legyetek. Azonban a korviszonyoknak megfelelőleg minden együnknek még fokozottabb munkásságot kell kifejtenie; nevezetesen szerte kell hintenünk a szent év alkalmából mennél távolabb Jézus Krisztus ismeretét, tanitva, biztatva lelkesitve, — ha talán meghallanák szavunkat, nem annyira azok, a kik a keresztény tant eddig is szivesen befogadták, hanem azok, a kiknek élete — önszerencsétlenségökre — hit nélkül és Krisztus szeretete nélkül szükölködik. Ezeket szánjuk leginkább; ezeket keresi szavunk, — hadd hallják, hogy milyen az az állapot, a melyben élnek, s mi vár rájok, ha meg nem térnek.

Szerencsétlen az, a ki soha semmit sem hallott Jézus Krisztusról, de mégis legalább nem terheli rosszakarat s nem bélyegzi lelkét háládatlanság: de egyszer megismerve, mégis megvetni, vagy elfeledni öt, oly oktalan s oly sötét gonoszság, hogy az ember arra szinte képtelennek látszik. Hisz kútfeje, forrása ő minden jónak: az emberi nem valamint Krisztus megváltói munkája nélkül nem üdvözülhetett volna, úgy az ő mindenfentartó ereje nélkül még fönmaradása is lehetetlen. *Nincs másban senkiben üdvösség; mert nem is adatott*

bus, in quo oporteat nos salvos fieri.[1] Quae vita mortalium sit, unde exsulet Iesus, *Dei virt s et Dei sapientia*, qui mores, quae extrema rerum non satis docent exemplo suo expertes christiani luminis gentes? Quarum qui parumper meminerit vel adumbratam apud Paulum[2] caecitatem mentis, depravationem naturae, portenta superstitionum ac libidinum, is profecto defixum misericordia simul atque horrore animum sentiat. — Comperta vulgo sunt, quae memoramus hoc loco, non tamen meditata, nec cogitata vulgo. Neque enim tam multos abalienaret superbia, aut socordia languefaceret, si divinorum beneficiorum late memoria coleretur, saepiusque repeteret animus, unde hominem Christus eripuit, et quo provexit. Exheres atque exsul tot iam aetates in interitum gens humana quotidie rapiebatur, formidolosis illis aliisque implicata malis, quae primorum parentum pepererat delictum, nec ea erant ulla humana ope sanabilia, quo tempore Chistus Dominus, demissus e caelo liberator, apparuit. Eum quidem victorem domitoremque *serpentis* futurum, Deus ipse in primo mundi ortu spoponderat: inde in adventum eius intueri acri cum expectatione desiderii saecula consequentia. In eo spem omnem repositam, sacrorum fata vatum perdiu ac luculente cecinerant: quin etiam lecti cuiusdam populi varia fortuna, res gestae, instituta, leges, ceremoniae, sacrificia, distincte ac dilucide praesignificaverant, salutem hominum generi perfectam absolutamque in eo fore, qui sacerdos tradebatur futurus, idemque hostia piacularis, restitutor hu-

más név az ég alatt az embereknek, melyben üdvözülnünk kellene.[1]) Hogy mi a halandónak élete, ha számüzve belőle Jézus, *az Isten ereje és az Isten bölcsesége;* — hogy minő az erkölcse, csak nagyon is világos példákban hirdetik a krisztusi világosságtól megfosztott népeknek az utóbbi idők eseményei. A melyekre ha valaki csak futólag is visszagondol, s látja bennök azt a szent Pál vázolta[2]) lelki-szellemi elvakultságot, a természetnek azt a megromlottságát, a babonának és szenvedélynek azokat a szörnyeit: szükségképen szánakozás és borzalom szállja meg lelkét. Mindenki előtt ismeretes, a miről szólunk, de nem mindenki elmélkedett, még csak nem is mindenki gondolkozott rajta. Mert nem idegenitene el oly sokakat a kevélység, s nem bénitana a közöny, ha mindenütt ismernék az Isten jótéteményeit s gyakrabban gondolnának amaz állapotra, a melyből kiszabaditotta, s arra, a hova fölemelte Krisztus az embert. Jogaveszetten, számüzötten, annyi századon át, napról-napra mind mélyebben sülyedt vesztébe, az emberi nem, sorvadva a fentebb vázolt és számos egyéb bajok sulya alatt, a melyek összüleink vétkéből sarjadtak; s nem volt emberi hatalom, a mely szabadulást hozhatott volna, a midőn végre Krisztus Urunk, az égből küldött szabaditó megjelent. Ő volt az, a kiről már a világ kezdetén megigérte az Isten, hogy összetiporja az őskigyót s hatalmát le fogja dönteni: innét az a sóvár vágyakozás, a melylyel várták eljövetelét az összes következő századok. Hosszu időn keresztül hangosan hirdette a próféták szózata, hogy benne

1 Act. IV. 12.
2 Ad Rom. I.

1) Ap. csel. IV. 12.
2) Róm. I.

manae libertatis, princeps pacis, doctor universarum gentium, regni conditor in aeternitate temporum permansuri Quibus et titulis et imaginibus et vaticiniis specie variis, re concinentibus, ille designabatur unus, qui propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos, pro salute nostra sese aliquando devoveret. Sane cum divini venisset maturitas consilii, unigenitus Filius Dei, factus homo, violato Patris numini cumulatissime pro hominibus uberrimeque satisfecit de sanguine suo, tantoque redemptum pretio vindicavit sibi genus humanum. *Non corruptibilibus auro vel argento redempti estis : . . . sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, et incontaminati*[1]. Ita omnes in universum homines potestati iam imperioque suo subiectos, quod cunctorum ipse et conditor est et conservator, vere proprieque redimendo, rursus fecit iuris sui. *Non estis vestri: empti enim estis pretio magno*[2]. Hinc a Deo instaurata in Christo omnia. *Sacramentum voluntatis suae, secundum beneplacitum eius, quod proposuit in eo, in dispensatione plenitudinis temporum instaurare omnia in Christo*[3]. Cum delesset Iesus chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, affigens illud cruci, continuo quievere caelestes irae; conturbato errantique hominum generi antiquae servitutis liberata nexa, Dei reconciliata voluntas, reddita gratia, reclusus aeternae beatitudinis aditus, eiusque potiundae et ius restitutum et instrumenta praebita. Tum velut excitatus e veterno quodam diuturno ac mortifero dispexit homo lu-

[1] I Pet. I, 18—19.
[2] I Cor. VI, 19—20.
[3] Eph. I, 9—10.

minden reménység: sőt egy kiválasztott népnek összes jó és balsorsa, egész történelme, intézményei, törvényei, szertartásai, áldozatai mind félreérthetetlenül már messze előre jelezték, hogy az emberi nem tőltétlen és tökéletes boldogságát az fogja meghozni, a ki pap lesz s egyuttal engesztelő áldozat, az emberi szabadság visszaállitója, a béke fejedelme, a minden nemzetek tanitó mestere, a ki országot fog alapitani, az egész örökkévalóságon keresztül soha el nem mulót. S e jelzőkkel, e képekben, e jóslatok által azon egynek képe rajzolódott a lélek elé, a ki szerfeletti szeretetéből, a melylyel szeretett bennünket, üdvünkért egykor áldozattá akart lenni. S valóban, mikor elérkezett az isteni terv megvalósulásának ideje, az Isten Fia emberré levén, Istennek, a megbántott Atyának, önvérével adott tuláradóan bőséges elégtételt, s ekkora áron megváltva, a maga jogos tulajdonává tette az emberiséget. *Nem veszendő aranyon, vagy ezüstön váltattatok meg: . . . hanem a Krisztusnak, mint hiba nélkül való szeplőtlen báránynak drágalátos vérével.*[1]) Ekként az összes emberiség fölött, a mely neki mint Teremtőjének és Föntartójának alávetve, eddig is hódolattal s engedelmességgel tartozott, most a megváltás alapján új jogczimet nyert. *Nem vagytok magatokéi: mert nagy áron vétettetek meg*[2]) Igy ujitott meg Isten Krisztus által mindeneket. *Akaratának titka, az ő jótetszése szerint, melynél fogva elhatározá önmagában, hogy az időteljesség bekövetkezvén, mindent megujitson Krisztusban.*[3]) Amint eltörölte Jézus az ellenünk szóló

[1]) Sz. Péter II. 18—19.
[2]) Kor. I. VI. 19—20.
[3]) Eph. I. 9—10.

men veritatis concupitum per tot saecula quaesitumque frustra: in primisque agnovit, ad bona se multo altiora multoque magnificentiora natum quam haec sint, quae sensibus percipiuntur, fragilia et fluxa, quibus cogitationes curasque suas antea finierat: atque hanc omnino esse humanae constitutionem vitae, hanc legem supremam, huc tamquam ad finem omnia referenda, ut a Deo profecti, ad Deum aliquando revertamur. Ex hoc initio et fundamento recreata revixit conscientia dignitatis humanae: sensum fraternae omnium necessitudinis excepere pectora: tum officia et iura, id quod erat consequens, partim ad perfectionem adducta, partim ex integro constituta, simulque tales excitatae passim virtutes, quales ne suspicari quidem ulla veterum philosophia potuisset. Quamobrem consilia, actio vitae, mores, in alium abiere cursum: cumque Redemptoris late fluxisset cognitio, atque in intimas civitatum venas virtus eius, expultrix ignorantiae ac vitiorum veterum, permanasset, tum ea est conversio rerum consecuta, quae, christiana gentium humanitate parta, faciem orbis terrarum funditus commutavit.

végzés kéziratát, a mely ellenünk bizonyított, fölszegezvén azt a keresztre, megszünt azonnal az ég haragja, az uttalanul tévelygő emberiségről lehullottak a szolgaságnak régtől hurczolt bilincsei, visszakerült az ember a megkérlelt Isten szeretetébe, visszakapta a malasztot, megnyilt előtte az ut az örök boldogsághoz, a melyre ismét jogot nyert s eszközöket. S akkor az ember mintegy hosszu, halálos mámorból fölocsudva, körültekintett az igazságnak annyi századon át szomjazott, de hiába keresett világosságában: s mindenek előtt látta, hogy sokkal magasabb, sokkal nagyobb javakra született, mint a minők azok a silány, veszendő dolgok, a melyeket a kéz tapinthat, s a melyeknél eddig esze, vágya nem tudott tovább hatolni: megismerte, hogy az ember élete hivatása abban összpontosul, oda kell, mint végczéljához visszavezetnie mindent, az a legfőbb törvénye, hogy Istentől származván, egyszer majd Istenéhez vissza is térjen. Ekként fölébresztve, ez alapokon megizmosodva, talpra állt ujra az emberben saját méltóságának a tudata: kölcsönös testvéri érzés költözött a keblekbe, a jogok és kötelességek természetszerüleg nagyobb tökéletességben alakultak ki, vagy egészen ujak állittattak fel, s egyben szerte oly erények sarjadtak, a melyekről a régiek bölcseletének még sejtése sem támadt. A miért is az elhatározások, élettörekvések, erkölcsök egészen uj irányba terelődtek: a mikor pedig a Megváltó ismerete szerte távol terjedt, s nemes ereje, irtva bünt és tudatlanságot, a társadalom legbensőbb ereibe is átáradott, akkor a dolgok rendjében oly változás állott be, a mely — megteremtve a keresztény emberiességet, — alapjában változtatta meg a föld szinét.

Istarum in recordatione rerum quaedam inest, venerabiles Fratres, infinita iucunditas, pariterque magna vis admonitionis, scilicet ut habeamus toto animo, referendamque curemus, ut potest, divino Servatori gratiam.

Remoti ob vetustatem sumus ab originibus primordiisque restitutae salutis: quid tamen istuc referat, quando redemptionis perpetua virtus est, perenniaque et immortalia manent beneficia? Qui naturam peccato perditam reparavit semel, servat idem servabitque in perpetuum; *Dedit redemptionem semetipsum pro omnibus...*[1] *In Christo omnes vivificabuntur.....*[2] *Et regni eius non erit finis*[3]. Itaque ex aeterno Dei consilio, omnis est in Christo Iesu cum singulorum, tum universorum posita salus: eum qui deserunt, hoc ipso exitium sibi privatim coeco furore consciscunt, eodemque tempore committunt, quantum est in se, ut quam malorum calamitatumque molem pro pietate sua Redemptor depulerat, ad eam ipsam convictus humanus magna iactatus tempestate relabatur.

Rapiuntur enim orrore vago optata ab meta longius, quicumque in itinera se devia coniecerint. Similiter si lux veri pura et sincera respuatur, offundi caliginem mentibus, miseraque opinionum pravitate passim infatuari animos necesse est. Spes autem sanitatis quota potest esse reliqua iis, qui principium et fontem vitae dese-

[1] I. Tim II, 6.
[2] I Cor. XV, 22.
[3] Luc. I, 33.

Valami végtelen boldog érzés kél ez emlékezés nyomán s egy hatalmasan intő szózat, tiszteletre méltó Testvéreink, hogy legyünk szivből hálásak és oda hassunk, hogy mások is leróják hálájukat isteni Megváltónknak.

Mint a késő utókor szülöttei messze távol kerültünk ugyan attól az időtől, a mely megváltásunkat meghozta: de mit tesz az, mikor hiszen a megváltásnak örök az ereje s minden időn s enyészeten túl fenmaradnak jótéteményei? A ki a bün által elveszett természetet egyszer visszaadta az életnek, ugyanö abban meg is tartja, s mindörökké meg is fogja tartani. *Önmagát adta mindenekért váltságul.*[1]) . . *Krisztusban mindnyájan megelevenittetnek*[2]) *És az ő országának nem lesz vége.*[3]) Tehát Isten örök akarata szerint úgy az egyesnek, mint a köznek összes üdvössége Jézus Krisztusban van: a mely pillanatban öt valaki elhagyja, bünös elvakultsággal önmagát dobja oda a romlásnak, és ugyanakkor abban is bünössé válik, hogy a mennyiben rajta mulik, felforgató viharoknak levén okává, ismét visszataszitja az emberi társadalmat azon bajok és csapások tömkelegébe, a melyekből irgalmas szeretetével a Megváltó kiragadta.

Uttalan utakon a ki jár, iránytalan bolyongása azt messze veti czéljától. Az igazság tiszta, biztos világosságának elvetésével szükségkép sötétség borul az elmére, s a vélemények nyomoruságos utvesztőjében tönkre jut a lélek. Mert egészséges életmüködés annál hogy volna lehetséges, a ki az életnek legelső alapföltéte-

1) Tim. I. II. 6
2) Kor. I. XV. 22.
3) Luk. I. 33.

rant? Atqui via, veritas et vita Christus est unice. *Ego sum via, et viritas, et vita*[1]: ita ut, eo posthabito, tria illa ad omnem salutem necessaria principia tollantur.

Num disserere est opus, quod ipsa res monet assidue, quodque vel in maxima mortalium bonorum affluentia in se quisque penitus sentit, nihil esse, praeter Deum, in quo voluntas humana absolute possit atque omni ex parte quiescere? Omnino finis homini, Deus: atque omnis haec, quae in terris degitur, aetas similitudinem peregrinationis cuiusdam atque imaginem verissime gerit. Iamvero *via* nobis Christus est, quia ex hoc mortali cursu, tam laborioso praesertim tamque ancipiti, ad summum et extremum bonorum, Deum, nulla ratione pervenire, nisi Christo auctore et duce, possumus. *Nemo venit ad Patrem, nisi per me*[2]. Quo modo nisi per eum? Nempe in primis et maxime, nisi per gratiam eius: quae tamen *vacua* in homine foret, neglectis praeceptis eius et legibus. Quod enim fieri, parta per Iesum Christum salute, oportebat, legem ipse suam reliquit custodem et procuratricem generis humani, qua nimirum gubernante, a vitae pravitate conversi, ad Deum homines suum securi contenderent. *Euntes docete omnes gentes:... docentes eos servare omnia qnaecumque mandavi vobis....*[3] *Mandata mea servate*[4]. Ex quo intelligi debet, illud esse in professione christiana praecipuum planeque necessarium, praebere se ad Iesu Christi praecepta docilem eique,

leit vetette el magától? Már pedig az út, az igazság és élet Krisztus maga egyedül. *Én vagyok az ut, az igazság és az élet*[1]: úgy, hogy a ki vele szakit, az elszakadt minden boldogságnak ama hármas alapföltételétől.

Fejtegessük-e azt, a mire a dolog természete tanit szüntelenül, s a minek érzetétől a mulandó javak legözönebb bőségében sem függetlenitheti lelkét az ember, hogy nincsen Istenen kivül semmi sem, a miben az ember vágyai teljesen és föltétlenül megnyugodhatnának? Egy az ember czélja: Isten, s a földi élet legtalálóbb képe: vándorut a czél felé. Már pedig egy nekünk az *utunk*: Krisztus, mert e halandó életnek oly igen fáradalmas és oly kétes végü vándorlásában Istenhez, a legfőbb, végső jóhoz, el nem jutni máskép, mint Krisztus által, az ő nyomában. *Senki sem jő az Atyához, hanem csak énáltalam.*[2]) És mit jelent az, hogy csak ő általa? Azt mindenek előtt, hogy csak az ő malasztja által, — a mely azonban *sikertelen* volna az emberben, ha elhanyagolná Krisztus törvényét, parancsait. Jézus Krisztus, miután megváltói munkáját bevégezte, — a mint máskép nem is lehetett, — törvényét hagyta az emberi nem öreül, ápolójául; hogy ugyanis annak vezetése alatt az élet romlottságából kiemelkedvén, biztos legyen útja Istenéhez az embernek. *Elmenvén tanitsatok minden nemzeteket, . . . tanitván őket megtartani mind, a miket parancsoltam nektek.*[3]) *Az én parancsaimat tartsátok meg.*[4]) Mindenkinek meg kell ebből értenie, hogy a keresztény vallásnak mindenek

[1] Io. XIV, 6.
[2] Io, XIV, 6.
[3] Matt. XXVIII, 19—20.
[4] Io. XIV, 15.

[1]) Ján. XIV. 6.
[2]) Ján. XIV. 6.
[3]) Máté XXVIII. 19—20.
[4]) Ján. XIV. 15.

ut domino ac regi summo, obnoxiam ac devotam penitus gerere voluntatem. Magna res, et quae multum saepe laborem vehementemque contentionem et constantiam desiderat. Quamvis enim Redemptoris beneficio humana sit reparata natura, superstes tamen in unoquoque nostrum velut quaedam aegrotatio est infirmitas ac vitiositas. Appetitus varii huc atque illuc hominem rapiunt, rerumque externarum illecebrae facile impellunt animum ut, quod lubeat, non quod a Christo imperatum sit, sequatur. Atqui tamen contra nitendum, atque omnibus viribus repugnandum est cupiditatibus *in obsequium Christi:* quae, nisi parent rationi, dominantur, totumque hominem Christo ereptum, sibi faciunt servientem. *Homines corrupti mente, reprobi circa fidem, non efficiunt ut non serviant...., serviunt enim cupiditati triplici vel voluptatis, vel excellentiae, vel spectaculi*[1]. Atque in eiusmodi certamine sic quisque affectus esse debet, ut molestias etiam et incommoda sibi suscipienda, Christi caussa, putet. Difficile, quae tanto opere alliciunt atque oblectant, repellere: durum atque asperum ea, quae putantur bona corporis et fortunae, prae Christi domini voluntate imperioque contemnere: sed omnino christianum hominem oportet patientem et fortem esse in perferendo, si vult hoc, quod datum est vitae, christiane traducere. Oblitine sumus cuius corporis et cuius capitis simus membra? Proposito sibi gaudio sustinuit crucem, qui nobis ut nosmetipsos abnegaremus praescripsit. Ex ea vero affectione animi, quam diximus, humanae naturae dignitas pendet ipsa. Quod enim vel sapientia antiquorum

[1] S. Aug. De vera rel., 37.

előtt az tartozik legbenső lényegéhez, miszerint az ember tanulékony kézséggel fogadja Jézus Krisztus parancsait, s neki, mint legfőbb urának és királyának, föltétlenül, szent önátadással vesse alá akaratát. Nagy dolog ez, a mely nem egyszer sok fáradsággal, kemény küzdelemmel jár, s férfias kitartást követel. Mert bár a pusztulástól megmentette a Megváltó jósága az emberi természetet, mégis mint valami kóros állapot, megmaradt mindegyikünkben a gyarlóság s a hajlam a rosszra. A sokféle vágyak majd erre, majd arra ragadják az embert, s a körülötte levő dolgok csábjai könnyen ráveszik, hogy az után induljon, a mi vágyainak kedvez, s nem a mit Krisztus akar. Azonban küzdeni kell szilárd ellenállással, teljes erőből a *Krisztus engedelmessége* szellemében e vágyak ellen, a melyek mihelyt az ész vezetése alól felszabadulnak, uralomra kapnak s az embert elragadva Krisztustól, a magok rabszolgájává teszik. *Megromlott értelemmel, hitökben hajótöröttlen, sohasem fogják azt elérni az emberek, hogy ne kelljen szolgálniok, . . . mert vagy az élv-vágy, vagy a nagyravágyás, vagy a szórakozások hajhászása, de egyik vagy másik e három szenvedély közől bizonyosan uralkodni fog rajtok.*[1] És ezt a küzdelmet azzal a lelkülettel kell végig harcolni, a mely jól tudja, hogy Krisztusért kényelmének feláldozásától, bajok elviselésétől sem szabad visszariadnia. Nem könnyü visszautasitani azt, a mi annyi élvvel, oly hatalmas ingerrel csábit; nehéz, kemény dolog: azt, a mit a testre, az anyagiakra nézve elönyösnek tart az ember, az Úr Krisztus kedveért, az ő parancsára megvetni; – de nincs is

[1]) Sz. Ágost: Az igaz vall. 37.

saepe vidit, imperare sibi efficereque ut pars animi inferior obediat superiori, nequaquam est fractae voluntatis demissio, sed potius quaedam generosa virtus rationi mirificet congruens, in primisque homine digna. — Ceterum, multa ferre et perpeti, humana conditio est Vitam sibi dolore vacuam atque omni expletam beatitate extruere non plus homo potest, quam divini conditoris sui delere consilia, qui culpae veteris consectaria voluit manere perpetua. Consentaneum est ergo, non expectare in terris finem doloris, sed firmare animum ad ferendum dolorem, quo scilicet ad spem certam maximorum bonorum erudimur. Neque enim opibus aut vitae delicatiori, neque honoribus aut potentiae, sed patientiae et lacrimis, studio iustitiae et mundo cordi sempiternam in caelo beatitudinem Christus assignavit.

Hinc facile apparet quid sperari denique ex eorum errore superbiaque debeat, qui, spreto Redemptoris principatu, in summo rerum omnium fastigio hominem locant, atque imperare humanam naturam omni ratione atque in omnes partes sta-

az másk´p: türelmesnek és bátornak kell annak lennie a szenvedések viselésében, a ki az életet kereszténynyül akarja betölteni. Elfeledtük-e, hogy mely testnek vagyunk tagjai s ki a mi fejünk? Állhatatos nyugalommal viselte keresztjét, a kinek akarata, hogy magunkat megtagudjuk. S az életnek ilyetén felfogásán áll az emberi természetnek egész méltósága. Mert a mit már a régi bölcsek tanítanak: parancsolni önmagának, s a lélek alsóbb rendü képességeit alávetni nemesebb tehetségeinek, nem az összetört akaratnak tehetetlensége az, hanem a legszebb erény; a mely a csodálatosan illik az értelemhez, s mindenek előtt emberhez méltó. Bizonyos: szenvedni, sokat elviselni, ez az ember sorsa. Számüznie életéből a fájdalmat és birnia benne minden boldogságot, csak úgy nem fog sikerülni az embernek sohasem, mint a hogy sohasem fogja megsemmisiteni terveit isteni alkotójának, a a ki úgy akarta, hogy az ember mindig érezze az ősi bün következményeit Jobb tehát, nem várni a földön a fájdalomnak végeszakadását, hanem megaczélozni a lelket, hogy elbirja a fájdalmat, a mely azután a legnagyobb javak biztos reménységére neveli az embert. Mert nem a kinceseknek, nem is az élvezetek közt leélt életnek, sem a hatalomnak, dicsőségnek, hanem a türő szenvedésnek és könyeknek, az igazságra való törekvésnek igérte Krisztus az örök boldogságot az égben.

Ebből aztán az is világos, hogy mit várhatni attól a tévelytől, a melynek hirdetői, gögös önteltséggel, elvetve a Megváltó uralmát, az embert helyezik mindenek fölé s azt tanitják, hogy az emberi természet uralmának kell mindenütt és

tuunt oportere: quamquam id regnum non modo assequi, sed nec definire, quale sit, queunt. Iesu Christi regnum a divina caritate vim et formam sumit: diligere sancte atque ordine, eius est fundamentum et summa. Ex quo illa necessario fluunt, officia inviolate servare: nihil alteri de iure detrahere: humana caelestibus inferiora ducere: amorem Dei rebus omnibus anteponere. Sed isthaec dominatio hominis, aut aperte Christum reiicientis aut non curantis agnoscere, tota nititur in amore sui, caritatis expers, devotionum nescia. Imperet quidem homo, per Iesum Christum licet: sed eo, quo solo potest, pacto, ut primum omnium serviat Deo, eiusque ab lege normam religiose petat disciplinamque vivendi.

Legem vero Christi dicimus non solum praecepta morum naturalia, aut ea quae accepere antiqui divinitus, quae utique Iesus Christus omnia perfecit et ad summum adduxit declarando, interpretando, sanciendo: verum etiam doctrinam eius reliquam, et omnes nominatim ab eo res institutas. Quarum profecto rerum caput est Ecclesia: immo ullaene res numerantur Christo auctore institutae, quas non illa cumulate complectatur et contineat? Porro Ecclesiae ministerio, praeclarissime ab se fundatae, perrenare munus assignatum sibi a Patre voluit: cumque ex una parte praesidia salutis humanae in eam omnia contulisset, ex altera gravissime sanxit, ei ut homines perinde subessent ac sibimetipsi, eamdemque studiose et in omni vita sequerentur ducem: *qui vos audit, me audit*:

mindenben érvényt szerezni; bár ezt az uralmat nem csak hogy megvalósitani nem birják, de meghatározni sem tudják. Jézus Krisztus országa az isteni szeretetből meriti erejét és szervezetét: szeretni szentül s rendezett szeretettel, ez az alapja és lényege. A miből azután szükségképen következnek: hiven teljesiteni a kötelességet, tiszteletben tartani a más jogát, alárendelni az emberit az éginek, Isten szeretetét minden másnak eléje helyezni. Ellenkezőleg az embernek az a Krisztust vagy nyiltan megvető, vagy Krisztussal nem törődő uralma teljesen az önzésen épül fel; szeretete nincsen, előtte semmi sem szent Hiszen uralkodhatik az ember Jézus Krisztus miatt, de csakis ugy, a mint uralkodnia meg van adva, hogy t. i. először szolgáljon Istennek s köteles tisztelettel az ő törvényéből meritsen törvényt, szabályt életének.

Értjük pedig itt a Krisztus törvényén nem csupán a természeti erkölcs szabta parancsolatokat, sem csupán azokat, a melyeket az ószövetségi embernek adott az Isten, a melyeket Krisztus kétségkivül mind tökéletesitett s eszményib fokra emelt; hanem értjük itt egész tanitását, a maga csonkitatlan teljességében, nevezetesen mindamaz intézményekkel együtt, a melyek töle származnak. S a legfőbb ezek között kétségtelenül az Egyház. Sőt hogy tovább menjünk, van-e Krisztus alkotásai közt csak egy is, a mely az Egyházban meg nem volna a maga legtökéletesebb alakjában? Hiszen ugy rendelte ő, hogy az Atyától reá bizott hivatásnak az általa örök időkre alapitott Egyház legyen hordozója; s mig egyrészt az ember üdvének minden eszközét benne tette le: addig másrészt szen-

et qui vos spernit, me spernit[1]. Quocirca omnino petenda ab Ecclesia lex Christi est: ideoque via homini Christus, via item Ecclesia: ille per se et natura sua; haec, mandato munere et communicatione potestatis. Ob eam rem quicumque ad salutem contendere seorsum ab Ecclesia velint, falluntur errore viae, frustraque contendunt.

Quae autem privatorum hominum, eadem fere est caussa imperiorum: haec enim ipsa in exitus perniciosos incurrere necesse est, si digrediantur de *via*. Humanae procreator idemque redemptor naturae, Filius Dei, rex et dominus est orbis terrarum, potestatemque summam in homines obtinet cum singulos, tum iure sociatos. *Dedit ei potestatem et honorem, et regnum: et omnes populi, tribus et linguae ipsi servient*[2]. *Ego autem constitutus sum rex ab eo . . . Dabo tibi gentes haereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrae*[3]. Debet ergo in convictu humano et societate lex valere Christi, ita ut non privatae tantum ea sit, sed et publicae dux et magistra vitae. Quoniamque id ita est provisum et constitutum divinitus, nec repugnare quisquam impune potest, idcirco male consulitur rei publicae ubicumqne instituta christiana non eo, quo debent, habeantur loco. Amoto Iesu, destituitur sibi humana ratio, maximo orbata praesidio et lumine: tum ipsa facile

1 Luc. X, 16.
2 Daniel. VII, 14.
3 Ps. II.

tül megparancsolta, hogy az emberek csak úgy engedelmeskedjenek az Egyháznak, akár neki magának, s egész életökre vezérökül föltétlenül elfogadják. *A ki titeket hallgat, enge l allgat; és a ki titeket megvet, engem vet meg.*[1]) Ép azért Krisztus törvényét sehol másutt, hanem az Egyházban kell keresni: és ha utja az embernek Krisztus, utja akkor az Egyház is; amaz önmagában, lényege szerint, ez hivátásánál fogva s a vele közölt hatalom által. Azért a ki az Egyháztól elválva keresi az üdvösséget, az utvesztőben jár s erejét képtelen munkában emészti.

És a mi az egyes ember sorsa, ugyanaz sorsuk az államoknak is: romlásba indulnak szükségképen, mihelyt letérnek az *utról*. Az emberi természet alkotója és megváltója, az Isten Fia, az egész világ ura s királya, parancsol nem csak az egyes embernek, de az egyes emberekből alakult társadalomnak is. *Hatalmat ada neki és tisztességet és országot, hogy minden népek, nemzetségek és nyelvüek szolgáljanak neki.*[2]) *Én pedig királylyá rendeltettem tőle . . . Neked adom a pogányokat örökségül és birtokul a föld határait.* [3]) Kell tehát, hogy éljen az emberi társadalomban a krisztusi törvény, még pedig úgy, hogy ne csak a magánéletnek, de a közéletnek is legyen irányitója, tanitó mestere. S miután Isten rendezte és rendelte ezt igy, s igy ennek büntetlenül senki sem törhet ellene, azért nagyon elhibázott az az államszervezet, a melyben a keresztény intézmények nem foglalják azt a helyet, a mely azokat megilleti. Ha Jézustól elszakad, tehetetlenül magára ma-

1) Luk. X. 16.
2) Dániel VII, 14.
3) II Zsolt,

obscuratur notio caussae, quae caussa. Deo auctore, genuit communem societatem, quaeque in hoc consistit maxime ut, civili coniunctione adiutrice, consequantur cives naturale bonum, sed prorsus summo illi, quod supra naturam est, perfectissimoque et perpetuo bono convenienter. Occupatis rerum confusione mentibus, ingrediuntur itinere devio tam qui parent, quam qui imperant: abest enim quod tuto sequantur, et in quo consistant.

rad az emberi ész, megfosztva világosságától s legerősebb támaszától: s akkor azután könnyen elhomályosul annak a létesitő oknak az ismerete is, a mely az embereket Isten rendeléséből társadalommá egyesitette, s a mely főkép abban áll, hogy az emberek a polgári egyesülés által elérjék a természetes boldogságot, mindazonáltal úgy, hogy az a természetfeletti legfőbb boldogsággal tökéletes összhangban legyen. Összezavarva a fogalmakat, tévutra kerülnek úgy azok, a kik parancsolnak, mint azok, a kik engedelmeskednek; mert nincs, a mit bizton követhessenek s a miben megállapodhatnának.

Quo pacto miserum et calamitosum aberrare de via, simillime deserere veritatem. Prima autem et absoluta et essentialis *veritas* Christus est, utpote Verbum Dei, consubstantiale et coaeternum Patri, unum ipse et Pater. *Ego sum via, et veritas.* Itaque, si verum quaeritur, pareat primum omnium Iesu Christo, in eiusque magisterio secura conquiescat humana ratio, propterea quod Christi voce loquitur ipsa veritas. — Innumerabilia genera sunt, in quibus humani facultas ingenii, velut in uberrimo campo et quidem suo, investigando contemplandoque, libere excurrat, idque non solum concedente, sed plane postulante natura. Illud nefas et contra naturam, contineri mentem nolle finibus suis, abiectâque modestia debita, Christi docentis aspernari auctoritatem. Doctrina ea, unde nostra omnium pendet salus, fere de Deo est rebusque divinissimis: neque sapientia hominis cuiusquam peperit eam, sed Filius Dei ipso ab Patre suo totam hausit atque accepit: *Verba quae*

Mint a ki utjaveszetten sivatagba tévedt: a nyomornak, veszedelemnek indul neki mindaz, a ki az igazságot elhagyja. S a legelső, a legfő, a megtestesült igazság maga: a Krisztus, a ki az Isten Igéje, a ki örökkévaló, miként örök az Atya, a kivel egy lényegü, a ki egy az Atyával. *Én vagyok az ut és az igazság.* A ki tehát az igazságot keresi, mindenek előtt vesse alá értelmét Jézus Krisztusnak, s azután bizton megnyugodhatik abban, a mit az tanit, a ki maga az igazság. Tág a tere az emberi kutatásnak, a hol a végtelen sokféleségben kinálkozó jelenségek közt kedvére vizsgálódhatik az elme, — a mi nincs is ellenére, sőt egyenesen követelménye a maga természetének. De az természetellenes, az bün, ha az ész át akarja hágni kiszabott határát, s a köteles szerénységet eldobva magától, megveti a tanitó Krisztus tekintélyét. Az a tan, a melytől mindnyájunk üdvössége függ, Istenről szól nagyrészben s isteni dolgokról; nem is emberi elméből született: az Isten

dedisti mihi, dedi eis[1]. Idcirco plura necessario complectitur, non quae rationi dissentiant, id enim fieri nullo pacto potest, sed quorum altitudinem cogitatione assequi non magis possumus, quam comprehendere, qualis est in se, Deum. At enim si tam multae res existunt occultae et a natura ipsa involutae, quas nulla queat humana explicare sollertia, de quibus tamen nemo sanus dubitare ausit, erit quidem libertate perverse utentium non ea perferre quae supra universam naturam longe sunt posita, quod percipere qualia sint non licet. Nolle dogmata huc plane recidit, christianam religionem nullam esse velle. Porro flectenda mens demisse et obnoxie *in obsequium Christi*, usque adeo, ut eius numine imperioque velut captiva teneatur: *In captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.*[2]) Tale prorsus obsequium est, quod Christus sibi tributum vult; et iure vult, Deus est enim, proptereaque sicut voluntatis in homine, ita et intelligentiae unus habet summum imperium. Serviens autem intelligentia Christo domino, nequaquam facit homo serviliter, sed maxime convenienter tum rationi, tum nativae excellentiae suae. Nam voluntate in imperium concedit non hominis cuiuspiam, sed auctoris sui ac principis omnium Dei, cui subiectus est lege naturae: nec astringi se humani opinatione magistri patitur, sed aeterna atque immutabili veritate. Ita et mentis naturale bonum, et libertatem simul consequitur. Veritas enim, quae a Christi magisterio proficiscitur, in conspicuo ponit, unaquaeque res qualis in se sit et quanti: qua imbutus cognitione, si perceptae veritati paruerit homo, non se rebus, sed sibi res, nec rationem libi-

[1] Io. XVII, 8.
[2]) II.Cor. X. 5.

Fia az Atyából meritette azt, tőle kapta minden egyes igazságát.. *Az igéket, melyeket nekem adtál, közlöttem velök*[1]). Azért szükségképen sok olyat kell magában foglalnia, nem ugyan a mi a józan észszel ellenkeznék, — s ez teljességgel lehetetlen is volna, — de a mit eszével csak úgy nem érhet fel az ember, mint a hogy nem hatolhat bele eszével az Istennek legbelső lényegébe. És ha magában a természetben is annyi jelenséget a titok fátyola takar, a melyen hiába törekszik keresztülhatolni a mindent felkutató emberi értelem, s a melyeknek létezését azért mégsem vonhatja kétségbe józanul senkisem: akkor csak visszaélve szabadságával teheti az ember, hogy egyszerüen tagadja annak létezését, a mi magasan természetfeletti, csak azért, mert azt felfognia nem lehet. Ide vezetendö vissza az a dogmáink elleni düh s az a törekvés mindannak megsemmisitésére, a mi keresztény. Pedig meg kell, hogy hajoljon az ész teljes alázattal a *Krisztus iránti engedelmességben*, úgy hogy az ő uralma, istensége tartsa mintegy fogva. *Fogságra viszünk minden értelmet Krisztus engedelmességére.*[2]) Ennyi s nem kevesebb az, a mit Krisztus követel; — és joggal követeli, mert Isten, a ki ép azért azzal a legfőbb hatalommal, a mely neki kizárólag sajátja, csak úgy parancsol az ember eszének, mint akaratának. S az értelemnek ez a meghódolása az Úr Krisztus előtt: nem rabszolgaság; csak saját eszes természetének s vele született magasabb tehetségeinek megfelelöleg cselekszik az ember, a mikor erre elhatározza magát. Mert saját szabad elhatározásából nem embernek, hanem az Istennek, alkotójának, a mindenek urának uralmát fogadja el maga

1.) Ján. XVII. 8.
2.) Kor. II. X. 5.

dini, sed libidinem rationi subiicit: peccatique et errorum pessima servitute depulsa, in libertatem praestantissimam vindicabitur: *Cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos*[1]. — Apparet igitur, quorum mens imperium Christi recusat, eos pervicaci voluntate contra Deum contendere. Elapsi autem e potestate divina, non propterea solutiores futuri sunt: incident in potestatem aliquam humanam: eligent quippe, ut fit, unum aliquem, quem audiant, cui obtemperent, quem sequantur magistrum. Ad haec, mentem suam, a rerum divinarum communicatione seclusam, in angustiorem scientiae gyrum compellunt, et ad ea ipsa, quae ratione cognoscuntur, venient minus instructi ad proficiendum. Sunt enim in natura rerum non pauca, quibus vel percipiendis, vel explicandis plurimum affert divina doctrina luminis. Nec raro, poenas de superbia sumpturus, sinit illos Deus non vera cernere, ut in quo peccant, in eo plectantur. Utraque de caussa permultos saepe videre licet magnis igeniis exquisitaque eruditione praeditos, tamen in ipsa exploratione naturae tam absurda consectantes, ut nemo deterius erraverit.

1 Io, VIII, 32.

fölött, a kinek már a természet törvényénél fogva is alája van vetve: s nem emberi vélekedés önkénye, hanem az örök, változhatatlan igazság lesz vezére. Igy éri el értelme természetes szükségleteinek kielégitését egy részt, s örzi meg szabadságát más részt. A Krisztus tanából áradó igazság világánál ugyanis tisztán látja a doldolgokat, a maguk való mivolta s értéke szerint; és ez ismeret segélyével, ha követi a megismert igazságot, eljut az ember oda, a hol már nem az anyag uralkodik az emberen, hanem az ember uralkodik az anyagon; a hol nem az értelem a szenvedélynek, hanem a szenvedélyek hódolnak az értelemnek, s a bünnek összetört rabságán túl fölleli a legeszményibb szabadságot. *Megismeritek az igazságot és az igazság megszabadit titeket*[1]). — Világos tehát, hogy mindazok, a kik értelmöket kivonják Krisztus uralma alól, bünös merészkedéssel Isten ellen törnek. De ha elvetik is maguktól az Isten uralmát, szabadabbak azért nem lesznek: emberi hatalom fog rajtok uralkodni: mert nem tudnak meglenni annélkül, hogy ne legyen valakijök, a kire hallgassanak, a kinek engedelmeskedjenek, a ki után indulhassanak. S hozzá eszök, az isteni igazságok ismeretétől megfosztva, megismerésében szükebb korlátok közé szorul, s ép azért a természetrendi igazságok megismerésében való haladásra is képtelenebb lesz. A dolgok természetében ugyanis sok olyan van, a minek vagy megismeréséhez, vagy magyarázásához fontos adatokat szolgáltat a kinyilatkoztatás. S gögjök megtorlására nem egyszer azt is megengedi Isten, hogy kutatásuk öket tévutra vezesse, s igy ugyan-

1) Ján, VIII, 32

Certum igitur sit, intelligentiam in vita christiana auctoritati divinae totam et penitus esse tradendam. Quod si in eo quod ratio cedit auctoritati, elatior ille animus, qui tantam habet in nobis vim, comprimitur et dolet aliquid, inde magis emergit, magnam esse in christiano oportere non voluntatis dumtaxat, sed etiam mentis tolerantiam. Atque id velimus meminisse, qui cogitatione sibi fingunt ac plane mallent quandam in christiana professione et sentiendi disciplinam et agendi, cuius essent praecepta molliora, quaeque humanae multo indulgentior naturae, nullam in nobis tolerantiam requireret, aut mediocrem. Non satis vim intelligunt fidei institutorumque christianorum: non vident, undique nobis occurrere *Crucem*, exemplum vitae vexillumque perpetuum iis omnibus futurum, qui re ac factis, non tantum nomine, sequi Christum velint.

Vitam esse, solius est Dei. Ceterae naturae omnes participes vitae sunt, vita non sunt. Ex omni autem aeternitate ac suapte natura *vita* Christus est, quo modo est veritas, quia Deus de Deo. Ab ipso, ut ab ultimo augustissimoque principio, vita omnis in mundum influxit perpetuoque influet: quidquid est, per ipsum est, quidquid vivit, per ipsum vivit, quia *omnia* per

abban bünhődjenek, a miben vétkeztek. Innét van, hogy látni nem egyszer fényes tehetségeket kiváló ismeretekkel, a mint magának a természetnek vizsgálatában oly lehetetlen következtetésekre jutnak, á melyeknél gyászosabb tévedésekbe senki sem esett.

Kétséget nem tűrőleg bizonyos tehát, hogy a ki keresztényül akar élni, az kell, hogy eszét egészen, minden utógondolat nélkül, alája vesse az isteni tekéntélynek. Ha az által, hogy az ész meghódol a tekintélynek, a kevélység, a mely bennünk oly hatalmas, megtörik és szenved is kissé, abból csak annál világosabb, hogy a kereszténynek nemcsak akaratában, de eszében is türelmesnek, önmegtagadónak kell lenni. És ezt különösen azok ne feledjék, a kiknek képzeletében az a vágy kisért, a mely a kereszténységbe valami uj szelleмet szeretne bejuttatni, olyat, a melynek parancsolatai sokkal enyhébbek volnának, a mely sokkal jobban kedvezne az emberi természetnek, s a mely semmi, vagy csak nagyon kevés önmegtagadást követelne. Nem jól ismerik ezek a hitnek, a keresztény intézményeknek erejét: nem tudják, hogy körülöttünk sürü sorban mindenütt ott a kereszt, ez a legfőbb életszabálya, zászlaja minden időkre mindazoknak, a kik nemcsak névleg, de életökben is követni akarják Krisztust.

Egyedül Isten az, aki maga az élet. Minden más úgy kapja életét s maga nem élet. Öröktől fogva, saját lényege szerint *élet*: a Krisztus, ép úgy, mint a hogy ő az igazság, mert ő Isten Istentől. Tőle, mint legelső és legfönségesebb kutforrásból áradott ki és fog áradni a világba örökké minden élet; a mi van, általa van, a mi él, általa él; mert *mindenek* az Ige által

Verbum *facta sunt, et sine ipso factum est nihil quod factum est.* — Id quidem in vita naturae: sed multo meliorem vitam multoque potiorem satis iam tetigimus supra, Christi ipsius beneficio partam, nempe *vitam gratiae*, cuius beatissimus est exitus *vita gloriae*, ad quam cogitationes atque actiones referendae omnes. In hoc est omnis vis doctrinae legumque christianarum ut *peccatis mortui, iustitiae vivamus*[1], id est virtuti et sanctitati, in quo moralis vita animorum cum explorata spe beatitudinis sempiternae consistit. Sed vere et proprie et ad salutem apte nulla re alia, nisi fide christiana, alitur iustitia. *Iustus ex fide vivit*[2]. *Sine fide impossibile est placere Deo*[3]. Itaque sator et parens et altor fidei Iesus Christus, ipse est qui vitam in nobis moralem conservat ac sustentat: idque potissimum Ecclesiae ministerio: huic enim, benigno providentissimoque consilio, administranda instrumenta tradidit, quae hanc, de qua loquimur, vitam gignerent, generatam tuerentur, extinctam renovarent. Vis igitur procreatrix eademque conservatrix virtutum *salutarium* eliditur, si disciplina morum a fide divina diiungitur: ac sane despoliant hominem dignitate maxima, vitaque deiectum supernaturali ad naturalem perniciosissime revolvunt, qui mores dirigi ad honestatem uno rationis magisterio volunt. Non quod praecepta naturae dispicere ac servare recta ratione homo plura non queat: sed omnia quamvis dispiceret et sine ulla offensione in omni vita servaret, quod nisi opitulante Redemptoris gratia non potest,

lettek, és nála nélkül semmi sem lett, a mi lett. Igy van a természetes életben; — de egy sokkal eszményibb és sokkal nagyobbszerű életet érintettünk már föntebb, a melyet nekünk Krisztus jósága szerzett, t. i. a *malaszt életét*, a melynek boldog vége amaz *élet* az örök *dicsőségben*, a mely felé az ember minden egyes gondolatának, minden egyes cselekedetének, mint czélpont felé kell irányulnia. Abban van a keresztény tannak, a keresztény törvénynek minden ereje, *hogy általa a bűnöknek meghalván, az igazságnak élünk*,[1] azaz az erénynek és életszentségnek, a melyben a lelkek erkölcsi élete áll, s a mely az örök boldogság biztos reményének alapja. De ezt az igazságot semmi más nem táplálja igazán ugy, hogy az örök boldogságra elvezethessen, csak a keresztény hit. *Hitből él az igaz*[2]. *Hit nélkül lehetetlen kedvesnek lenni az Istennél*[3]. Tehát Jézus Krisztus, a hitnek szerzője, elkezdője s ápolója, ő az, a ki bennünk az erkölcsi életet ápolja, őrzi: és pedig főkép az Egyház által, mert reá bizta szerető, előrelátó gondoskodással az eszközöket, a melyek arra hivatvák, hogy megszüljék az életet, a melyről szólunk, s miután megszületett, ápolják; ha pedig meghalt, ujra feltámasszák. Az erkölcsi törvénynek különválasztása az isteni hittől tehát annnak az erőnek pusztulását vonja maga után, a mely szülője, támasza az *üdvösségszerző* erényeknek: s valóban legnagyobb méltóságától fosztják meg az embert, kiragadva őt a természetfeletti életből, a természeti élethez taszitják vissza s kiszolgáltatják minden

[1] I Pet. II, 24.
[2] Galat. III, 11.
[3] Hebr, XI. 6.

[1] Péter I. II. 24.
[2] Galat. III. 11.
[3] Zsid. XI. 6.

amen frustra quisquam, expers fidei, de salute sempiterna confideret. *Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes; et arescet, et colligent eum, et in ignem mittent, et ardet*[1]. *Qui non crediderit, condemnabitur*[2]. Ad extremum quanti sit in se ipsa, et quos pariat fructus ista divinae fidei contemptrix honestas, nimis multa habemus documenta ante oculos. Quid est quod in tanto studio stabiliendae augendaeque prosperitatis publicae, laborant tamen ac paene aegrotant civitates tam multis in rebus tamque gravibus quotidie magis? Utique civilem societatem satis aiunt fretam esse per se ipsam: posse sine praesidio institutorum christianorum commode se habere, atque eo, quo spectat, uno labore suo pervenire. Hinc quae administrantur publice, ea more profano administrari malunt: ita ut in disciplina civili vitaque publica populorum vestigia religionis avitae pauciora quotidie videas. At non cernunt satis quid agant. Nam submoto numine recta et prava sancientis Dei, excidere auctoritate principe leges necesse est, iustitiamque collabi, quae duo firmissima sunt coniunctionis civilis maximeque necessaria vincula. Similique modo, sublata semel spe atque expectatione bonorum immortalium, pronum est mortalia sitienter appetere: de quibus trahere ad se, quanto plus poterit, conabitur quisque pro viribus. Hinc aemulari, invidere, odisse; tum consilia teterrima: de gradu deiectam velle omnem potestatem, meditari passim dementes ruinas. Non pacatae res foris, non securitas domi: deformata sceleribus vita commins

[1] Io XV, 6.
[2] Marc. XVI, 16.

veszedelemnek, a kik az erkölcsi törvény alapjául tisztán az emberi értelmet akarják felállitani. Nem azért, mert az ember tisztán a józan észre hagyatva, a természeti erkölcsi törvényeket sem képes megismerni, megtartani mind; hanem mert még ha kivétel nélkül megismerné is valamennyit s egyetlen botlás nélkül megtartaná is egész életén keresztül, a mi pedig a Megváltó malasztja nélkül lehetetlenség: hit nélkül akkor is hiába remélné az örök üdvösséget *Ha ki én bennem nem marad, kivettetik, mint a szőlővessző; és elszárad; és összeszedvén azt, a tüzre vetik, és elég*[1]. *A ki nem hiszen, elkárhozik.*[2] Nagyon jól ismert tények igen világosan mutatják, hogy végre is mi a benső tartalma, értéke, mik a gyümölcsei annak az isteni hitet megvető erkölcsösségnek. Honnét van az, hogy a közjólét megszilárditását, emelését czélzó annyi törekvés ellenére is szenved, beteg a társadalom, s napról napra szaporodnak, súlyosodnak bajai? Azt mondják, hogy az államnak elég támasza az állam önmaga: hogy egészen jól meglehet a keresztény intézmények nékül is, és azt a czélt, a melyet kitüzött magának, a maga erejéből is eléri. Ezért a közügyeket, ha csak lehet, Isten nélkül intézik, ugy hogy a polgári törvényekben s a népek nyilvános életében az ősi vallásnak napról napra kevesebb nyomára akadni. De nem sejtik, hogy mit tesznek. Istennek, a bün és erény közti különbség legszentebb őrének uralmát visszautasitva, szükségképen megfosztják a törvényt legfőbb tekintélyétől s megdöl az igazság, és e kettőben elvesznek a társadalmi rendnek legerősebb, legszükségesebb alapjai. És igy

[1] Ján. XV. 6
[2] Márk. XVI. 16.

In tanto cupiditatum certamine, tantoque discrimine, aut extrema metuenda pernicies, aut idoneum quaerendum mature remedium. Coercere maleficos, vocare ad mansuetudinem mores populares atque omni ratione deterrere a delictis providentia legum, rectum idemque necessarium: nequaquam tamen in isto omnia. Altius sanatio petenda populorum: advocanda vis humana maior, quae attingat animos, renovatosque ad conscientiam officii, efficiat meliores: ipsa illa nimirum vis, quae multo maioribus fessum malis vindicavit semel ab interitu orbem terrarum. Fac reviviscere et valere, amotis impedimentis, christianos in civitate spiritus; recreabitur civitas. Conticescere proclive erit inferiorum ordinum cum superioribus contentionem, ac sancta utrinque iura consistere verecundia mutua. Si Christum audiant, manebunt in officio fortunati aeque ac miseri: alteri iustitiam et caritatem sentient sibi esse servandam, si salve esse volunt, alteri temperantiam et modum. Optime constiterit domestica societas, custode salutari metu iubentis, vetantis Dei: eademque ratione plurimum illa in populis valebunt, quae ab ipsa natura praeci-

aztán, mikor már egyszer nincs az embernek mit remélnie s nem is vár semmit az égtől, akkor természetszerüleg a földiek felé fordulnak a vágyak, a melyekből aztán kiki annyit ragad magához, a mennyit épen bir. Innét az a lázas verseny, az az irigység, az a gyülölet, innét azoknak gaz tervelgetései, a kik ledönteni akarnának minden hatalmat, innét a fölforgató eszmék rohamos terjedése. Nincs béke künn, az otthon nem nyujt biztonságot, a társadalom gyökeréig megromolva.

Az egymásba ütköző vágyaknak e nagy tusájában vagy el kell készülni rá, hogy romba dől minden, vagy még idejében kell gondoskodni alkalmas mentő eszközökről. Igaz, meg kell fékezni a gazságot, szelidíteni kell a nép erkölcseit, szigoru törvényekkel meg kell félemliteni a bünt; de mind ez nem elég. Magasabbról kell meríteni a népek számára a gyógyulást, az emberinél nagyobb erőt kell segitségül hivni, a mely a lelkekig hasson s fölkeltve bennök a kötelesség tudatát, jobbakká tegye, azt az erőt t. i. a mely már egyszer megmentette az akkor még nagyobb bajok alatt roskadó világot Adjátok vissza a társadalomnak a keresztény szellemet, hagyjátok érvényesülni erejét, eltávolitva akadályait, és meggyógyul majd a társadalom. Majd akkor elnémul végre az osztályok harcza egymás ellen s mindegyik fél tisztelni fogja a másik jogát. Ha Krisztusra hallgat, teljesiteni fogja kötelességét a szegény és gazdag egyaránt; s tudni fogja egyik is, másik is, hogy üdvösségének föltételei vannak, s amint egyiket az igazság és szeretet, úgy köti a másikat az önmegtagadás és mérséklet. Biztosan áll a család,

piuntur, vereri potestatem legitimam et obtemperare legibus ius esse: nihil seditiose facere, nec per coitiones moliri quicquam. Ita, ubi christiana lex omnibus praesit et eam nulla res impediat, ibi sponte fit ut conservetur ordo divina providentia constitutus, unde efflorescit cum incolumitate prosperitas. Clamat ergo communis salus, referre se necesse esse, unde numquam digredi oportuerat, ad eum qui via et veritas et vita est, nec singulos dumtaxat, sed societatem humanam universe. In hanc velut in possessionem suam, restitui Christum dominum oportet, efficiendumque ut profectam ab eo vitam hauriant atque imbibant omnia membra et partes reipublicae, iussa ac vetita legum, instituta popularia, domicilia doctrinae, ius coniugiorum convictusque domestici, tecta locupletium, officinae opificum. Nec fugiat quemquam, ex hoc pendere magnopere ipsam, quae tam vehementer expetitur, gentium humanitatem, quippe quae alitur et augetur non tam iis rebus, quae sunt corporis, commoditatibus et copiis, quam iis, quae sunt animi, laudabilibus moribus et cultu virtutum.

Alieni a Iesu Christo plerique sunt ignoratione magis, quam voluntate improba: qui enim hominem, qui mundum studeant dedita opera cognoscere, quam plurimi numerantur; qui filium Dei, perpauci. Primum igitur sit ignorationem scientiâ depellere, ne repudietur aut spernatur ignotus. Quotquot ubique sunt, christianos obtestamur dare velint operam, quoad quisque potest, Redemptorem suum ut noscant, qualis est: in quem ut quis inha a parancsot s tilalmat osztó Isten félelme örködik fölötte; szent lesz akkor a népek előtt az, a mit már a természet parancsol: hogy tisztelni kell a törvényes hatalmat, s engedelmeskedni a törvényeknek, mert bűn a lázadás s a jogvédelemnek utja nem a pártütés. Igy azután a hol mindent a keresztény törvény kormányoz az azt megillető szabadsággal, ott magától helyre áll az Isten alkotta rend, s vele fölvirágzik a jólét. Hangosan követeli tehát a köznek java, hogy oda kell visszatérni, a honnét sohasem vala szabad eltávozni, ahhoz, a ki az ut, az igazság s az élet, -- és pedig nem csak az egyes embernek, de vissza kell térnie a társadalomnak is. S ebbe azután vissza kell helyezni, mint jogos tulajdonába, az Úr Krisztust, s oda kell hatni, hogy a belőle áradó életet magába szivja a társadalom minden tagja, az állam minden része, a a törvény szelleme, a népintézmények, az iskolák, a házasság, a család, a gazdagok palotái s a munkás műhelye. És senki se feledje, hogy ettől függ a nemzeteknek annyira sürgetett művelődése, a melyet nem annyira az anyagiak, a kényelem és bőség táplálnak, emelnek, hanem azok, a mik lelkiek, a tiszta erkölcs s az erény.

A legtöbb embert nem annyira a rosszakarat, mint inkább a tudatlanság tartja távol Jézus Krisztustól: mert az embert, a világot jól megismerni sokan törekszenek; az Isten Fiát kevesen. Oda kell tehát hatni első sorban, hogy megszünjék e tudatlanság, nehogy visszautasitsák, vagy megvessék Krisztust csak azért, mert nem ismerik. Kérünk minden keresztény embert a földkerekségen, igyekezzék, a mennyire tőle telik, jól megismerni Megváltóját, a

tuebitur mente sincera iudicioque integro, ita perspicue cernet nec eius lege fieri quicquam posse salubrius, nec doctrinâ divinius. In quo mirum quantum allatura adiumenti est auctoritas atque opera vestra, venerabiles Fratres, tum Cleri totius studium et sedulitas. Insculpere populorum in animis germanam notionem ac prope imaginem Iesu Christi, eiusque caritatem, beneficia, instituta illustrare litteris, sermone, in scholis puerilibus, in gymnasiis, in concione, ubicumque se det occasio, partes offfcii vestri praecipuas putatote. De iis, quae appellantur *iura hominis*, satis audiit multitudo: audiat aliquando de iuribus Dei. Idoneum tempus esse, vel ipsa indicant excitata iam, ut diximus, multorum recta studia, atque ista nominatim in Redemptorem tot significationibus testata pietas, quam quidem saeculo insequenti, si Deo placet, in auspicium melioris aevi trauituri sumus. Verum, cum res agatur quam non aliunde sperare nisi a gratia divina licet, communi studio summisque precibus flectere ad misericordiam insistamus omnipotentem Deum, ut interire ne patiatur, quos ipsemet profuso sanguine liberavit: respiciat hanc propitius aetatem, quae multum quidem deliquit, sed multa vicissim ad patiendum aspera in expiationem exanclavit: omniumque gentium generumque homines benigne complexus, meminerit suum illud: *Ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum* [1].

Auspicem divinorum munerum, benevolentiaeque Nostrae paternae testem vobis, venerabiles Fratres, Clero populoque vestro

[1] Io. XII, 32.

kire, ha öszinte jóakarattal tekint, józan itélettel úgy fogja találni, hogy nincs üdvösebb az ő törvényénél, s tanitásánál semmi sincsen istenibb. S ez ügyben rendkivül sokat tehet a ti tekintélytek és segitségtek, tiszteletre méltó Testvéreink, valamint az egész papság buzgalma, munkája.

Egyik legfontosabb föladattokul ismerjétek, hogy belevéssétek a népek lelkébe Jézus Krisztus képét, igaz ismeretét, hogy az ő szeretetét, jótéteményeit, intézményeit hirdessétek szóval és irásban, a népiskolákban s a felsőbb tanintézetekben, a szószékről s mindenütt, a hol csak alkalom kinálkozik Arról, a mit *emberi jognak* neveznek, eleget hallottak az emberek: halljanak már valamit Isten jogairól is. Hogy itt az idő rá, azt bizonyitja már a jóknak az a nemes mozgalma is, a melyről szólottunk és nevezetesen az az annyiszor s oly fönségesen megnyilatkozott imádatos hódolat a Megváltó iránt, a melyet a jövő században, ha Isten is ugy akarja, egy eljövendö boldogabb kor elöhirnökéül óhajtunk üdvözölni. Mindazonáltal minthogy oly dologról van szó, a melyet sehonnan, csak az Isten kegyelmétől remélhetünk: egyesülten, buzgó imában kérjük a mindenható Isten irgalmát, hogy ne hagyja elveszni azokat, a kiket saját vére árán mentett meg: irgalmas szemmel tekintsen e korra, a mely ha vétkezett is sokat, de sokat is szenvedett engesztelésül büneiért, s átkarolva minden nemzet, minden népfaj emberét, emlékezzék meg azon szavairól: *Én ha fölmagasztaltatom a földről, mindent magamhoz vonzok*[1].)

Az Isten adományainak zálogául s atyai jóindulatunk bizonyságául szeretettel küldjük nektek, tiszteletre méltó Testvé-

[1] Ján. XII, 32.

Apostolicam benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 1 Novembris An. MDCCCC, Pontificatus Nostri vicesimo tertio.

reink, valamint papságtoknak s népeteknek apostoli áldásunkat az Urban.

Kelt Rómában, szent Péternél, 1900. évi november 1. pápaságunk 23. évében.

XIII. LEO PÁPA.

LEO PP. XIII.

3391

1900

Egyházhatósági rendelkezés a század utolsó estéjének és az uj század kezdetének megünnepléséről

Szent Péter sziklájáról, arról a magaslatról a hol az isteni tekintély székel, végig tekintve az elmuló XIX. századon, biztos, csalatkozhatatlan szemmel fölismerte s fent közölt körlevelében megmutatta szentséges atyánk, XIII. Leó pápa, azt, a mi a multba tünő századból a jövő számára fenmarad: bajait, reménységét.

És ne feledjük, hogy a reánk bizott lelkekért lelkünkön a felelősség.

Tudjuk, mire van szükségök, mi menti meg a társadalmat a romlástól, a melyhez e század oly sokban oly közel sodorta.

Azért fölfogva a legilletékesebb helyről elhangzott jelszót, teljes erövel terjeszszük tova mindennüvé: Vissza Krisztus szeretetéhez!

Semmi se legyen előttünk csekélység; semmit se tartsunk oly nagynak, vagy nehéznek, hogy attól visszariadnánk: ha azt tudjuk róla, hogy e czélhoz közelebb visz.

Szeretem hinni, hogy az idei szent évben (a mely a magyarnak kétszeresen szent,) ünnepélyeinken, ájtatosságainkban, hitvallásunkban mindegyikünk eddig is kivette részét abból a nemes munkából, a melynek első sorban épen ez a közeledés Jézus Krisztushoz volt egyik fő czélja és eredménye is bizonyára.

Most, miután a pápai szóra csak öntudatosabbá, csak lelkesültebbé lehet ez a törekvés, fokozott buzgalommal hassunk oda, hogy azok az ünnepélyek, a melyek mult évi XIX. és XX. sz. körlevelem értelmében a szent évet be fogják rekeszteni, s azok, a melyek az ébredő XX. századot első kezdetében megszentelni hivatvák: épen a lelkeknek ezen Krisztushoz való közelebbjutása szempontjából ne csak bensőségökben legyenek fönségesek, de külső fényben is mennél hatalmasabbak.

Hadd tudja meg a világ, hogy igenis szeretjük Jézus Krisztust, mert ismerjük öt; s hogy vannak még, a kik tőle várják az üdvösséget.

S hogy ez ünnepélyek egyöntetüségét feledékenység, vagy egyéb ok se veszélyeztesse, e helyütt összefoglalva ismételten figyelmébe, buzgalmába ajánlom t. papságomnak fentjelzett intézkedéseket azon felhivással, hogy azokat kellő időben a szószékről kihirdetvén s a templomok ajtaira kifüggesztvén, a hivekneknek idejében tudomásukra hozzák:

Folyó évi decz. 31. sz. Szylveszter ünnepén, a XIX. század utolsó estéjén, mindazon templomokban, a melyekben rendes istenitisztelet tartatik, hálaadó istentisztelet lesz, a melynek részei: szentbeszéd (lehetőleg a fönti körlevél tárgyáról

és szellemében a hivek szükségleteihez alkalmazottan); utána a legméltóságosabb Oltári-Szentség kitételével Jézus legszentebb Szivének litániája, Esterházy nádor nemzeti imája, ünnepélyes „Te Deum“, végül áldás a legméltóságosabb Oltári-Szentséggel, a mely alatt megszólalnak a harangok és egy óráig tartó zúgással hirdetik a századok Ura iránt köteles hódolatunkat

Mult év nov. 13. az apostoli Szent-Széktől nyert hatalmamnál fogva megengedem, hogy úgy székesegyházamban, mint az összes plebániai és filialis templomokban és kápolnákban, a hol a legméltóságosabb Oltári-Szentség őriztetik, 1900. decz. 31. és 1901. jan. 1. közt, a századfordulat éjjelén (de nem 12 óra előtt kezdődőleg) csendes, vagy ünnepélyes, éjféli szent mise tartassék szentség-kitétellel (de festo Circumcisionis Domini), a mely alatt a hiveknek meg van engedve a szent áldozás. A szent mise végén a papok hiveikkel elmondván a mult évi VIII. sz. körlevélben közzétett fölajánlási imádságot, megujitják Jézus legszentebb Szive iránt hüségigéretüket.

Mindenki hasson oda, hogy ez alkalommal mennél nagyobb számban járuljanak a hivők a bünbánat szentségéhez s az engesztelő szent áldozásban egyesüljenek az idő és örökkévalóság Királyával, minden üdv szerzőjével.

1901. jan. 1. hajnalban egy óráig tartó harangzengés hirdesse az uj század ébredését.

Urunk körülmetéltetése ünnepén, ujév napján a rendes időben a legméltóságosabb Oltári-Szentség kitételével tartandó ünnepi szent misét, a melyre a hatóságok, katholikus egyesületek meghivandók, a Szentléleknek ünnepélyes segitségülhivása (hymnus Veni Sancte Spiritus, Versiculus, Oratio) előzi meg.

Mindazoknak, a kik az éjféli szent misét tartják, ha nincs a községben egy második áldozópap, a ki ujév első napján a szokott időben az istentiszteletet végezze, 1897. decz. 14. az apostoli Szent-Széktől nyert hatalmamnál fogva megengedem, hogy az egyházi szabványok szigoru betartása mellett másodszor misézhessenek.

A szent misétől kezdve a kitett Oltári-Szentség egész napon át imádtassék.

Este ünnepélyes hálaadás zárja be a századforduló alkalmából tartott ünnepségeket.

3392.
1900.

Decretum generale circa commemorationes agendas ad Laudes et Vesperas in Suffragiis Sanctorum.

Quum dubia saepius exoriantur circa Commemorationes in Suffragiis agendas, tum ex eo quod varios casus particularesque generalis non valeat contemplari Rubrica; tum quia super eadem declarationis innumerae, ab hac Sacra Congregatione prolatae, in Decretorum Collectione hac illac dispersae, sine gravi labore vix

reperiri queant; ac praeterea, pro variis locis casibusque peculiaribus plerumque emanatae, quamdam aliquando antinomiae speciem inter sese ferre videantur; ut in re quotidiani fere usus, quae in diversis Ecclesiis, pro varietate Titularium ac Patronorum, necessario est dissimilis, norma quaedam certa habeatur et obvia; Sacra Rituum Congregatio, re mature considerata, per Generale Decretum ad dubia quaecunque tollenda, ea quae sequuntur declarare ac decernere statuit:

I. Quilibet, sive Secularis sive Regularis, alicuius Ecclesiae servitio, quocunque canonico titulo, addictus, dummodo Ecclesia sit publica, etsi non consecrata, tenetur, tam in Vesperis quam in Laudibus, diebus a Rubrica notatis, inter Suffragia Commemorationem agere de eiusdem Ecclesiae titulo, non obstante quacumque consuetudine contraria, etiam immemorabili; et quamvis commemoratio iam soleat fieri Patronorum loci vel regionis.

II. Commemorationes in suffragiis nunquam fiant de iis Mysteriis vel Sanctis, de quibus eadem die agitur officium. Immo neque in Officio votivo de Passione, fiat commemoratio de S. Cruce aut de SS. Sacramento, in quo recolitur memoria Passionis Christi; sed neque de S. Michaele Archangelo in Officio votivo SS. Angelorum.

III. Similiter, Commemoratio de Ecclesiae Titulo, iam communiter in Suffragiis agenda, semel tantum fiat, et per Antiphonam communem. Itaque, si Titulus Ecclesiae sit ipsa Sancta Crux, eius commemoratio, tam intra quam extra tempus Paschale, non fiat nisi semel; et per Antiphonam, Versiculum et Orationem, quae inter suffragia pro diversitate temporum annotantur. Pari prorsus modo, Commemoratio de Beata Maria Virgine, alicuius Ecclesiae Titulari, etiam sub denominatione Annuntiationis, vel Assumptionis, vel huiusmodi quacumque alia, fiat semper per Antiphonam communem „*Sancta Maria succurre miseris*", cum Versiculo et Oratione ibidem suppositis; et haec sola Commemoratio sufficiat, ut dictum est supra.

IV. Si vero tam officium diei, quam Commemorationes circa idem obiectum haud tamen sub eadem ratione versentur, tunc Commemoratio Tituli non omittatur. Sic de SS. Salvatore, Ecclesiae Titulo, agenda est commemoratio etiam post Commemorationem S. Crucis, immo in ipsa Dominica II. Quadragesimae.

V. Caeterum de titulo Commemoratio fiat omnino specialis nec sufficit eidem cum aliis Sanctis non Titularibus communis.

VI. Notandum autem est Commemorationem Beatae Mariae Virginis communem omittendam esse in Choro, iuxta Rubricam, quum recitatur eiusdem Beatae Virginis officium parvum.

VII. Tituli Commemoratio inter alia Suffragia locum teneat, pro dignitate ipsius, a Rubricis assignatum. Sic ex. gr. Commemoratio S. Michaelis Archangeli praeponatur Commemorationi S. Joannis Baptistae, S. Josephi et Ss. Apostolorum Petri et Pauli, quorum quidem Commemoratio praeponenda est Commemorationi aliorum Apostolorum.

VIII Praeter commemorationem de Titulo seu Patrono Ecclesiae (et Regulares etiam de proprio Fundatore) nulla de Patrono Loci, vel Dioeceseos, Provinciae aut Regni, vi Rubricae facienda est; nisi contraria vigeat consuetudo. Quo in casu nisi aliter exigat personalis dignitas, Commemorationes huiusmodi eo ordine fiant: ut Loci seu Civitatis Patronus Patrono Dioeceseos, hic vero Patronis universalioribus in Suffragiis anteponatur.

Die 27. Junii 1899.

3393
1900.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi ministertől. 4312/1900. eln. szám.

Népiskolai tanitóknak népszámlálási biztosokul leendő alkalmaztatása.

Az elemi népiskolai *tanitóknak népszámlálási biztosokul leendő alkalmaztatása* tárgyában a kir. tanfelügyelőkhöz folyó évi 3658. eln. sz. a. kiadott rendeletem egy példányát van szerencsém a Főhatóságnak tisztelettel oly felkérés mellett megküldeni, *hogy a Főhatóság alatt álló és népszámláló biztosokul alkalmazandó elemi népiskolai tanitók osztályaiban a népszámlálási munka tartamára esetleg adandó hat napi szünetre nézve saját hatáskörében intézkedni méltóztassék.*

Budapesten, 1900. évi november hó 1-én.

A minister meghagyásából:
Molnár,
miniszteri tanácsos
elnöki titkár.

Valamennyi főtisztel. egyh. főhatóságnak.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi ministertől: 3658/1900. eln. szám.

A m. kir. közp. statistikai hivatalról és a statisztikai adatszolgáltatásról szóló 1897. évi XXXV. t. cz. 8. §-a értelmében kis és nagyközségekben, nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott iskolákban tényleg alkalmazásban levő elemi iskolai tanitók, tekintet nélkül az iskolafentartóra vagyis az iskola jellegére, — egy számláló kerületben a számláló biztosi teendők ellátását, ha a járási főszolgabiró által számláló biztossá kineveztetnek, — a törvényben biztositott dijazás mellett elvállalni kötelesek.

Erről a Tanfelügyelőséget, vonatkozással az 1900. évi népszámlálásról szóló 1899. évi XLIII. t. cz. végrehajtásához a m. kir. kereskedelmi minister urnak, folyó évi augusztus hó 28-án 4015 eln. sz. a. kiadott „Általános Utasitások" 6, 7. és 8. §-aira oly felhivással értesitem, *hogy erről tankerülete összes elemi népiskolai rendes tanitóit, az iskolák jellegére való tekintet nélkül azonnal értesitse, őket, a mennyiben számláló biztosokul kineveztetnének, e tisztségnek haladéktalan elvállalására és arra utasitsa, hogy a teendők iránt magukat idejében és kellően tájékozzák.*

Megjegyzem, hogy a fent hivatkozott törvényszakasz értelmében kis nagyközségekben, mindazon elemi iskolákban, illetőleg osztályokaan, melyeknek tanitói mint számláló biztosok a nézszámlálással lesznek elfoglalva, a tanitás a népszám-

lálás ideje alatt — *vagyis az 1901. évi január 1-eje és 10-ike közti idő alatt hat napig szünetelhet.*

Mind a mellett utasitsa a Tanfelügyelőség az állami elemi iskolák gondnokságait és a községi elemi iskolák iskolaszékeit, hogy a népszámláló biztosokul kinevezendő tanitókat a népszámlálási munkálatok olyan módon való beosztására szólitsák fel, hogy a munkálat az *1901. évi január hó 1—6-ig bezárólag készen legyen, hogy ekkép a tanitási időben való veszteség lehetőleg kevesbittessék.*

A törvényhatósági joggal felruházott és rend. tanácsu városokban tanitók számláló biztosokul csak azon esetben alkalmazhatók, ha a népszámlálásnál való közremüködésük az iskolai előadások megtartását nem akadályozza.

Egyuttal megjegyzem, hogy az oly állami és államilag segélyezett, de nem törvényhatósági joggal biró vagy nem rendezett tanácsu városokban levő elemi népiskolakban, a melyekben a számláló biztosokul alkalmazott tanitók levonásával még négynél több tanitó vagy tanitónő marad müködésben. a számláló biztosi minőségben müködő tanitó is a mennyiben az osztályok nem tultömöttek, — osztály összevonással a többi tanitók által helyettesitendő.

Budapest, 1900. évi október hó 5-én.

Wlassics Gyula s. k.

Ezen ministeri megkereső irat alapján megengedem és elrendelem, hogy mindazon kath. elemi iskolai tanitók, kik a népszámlálás teljesitésére az illető közigazgatási hatóságok által felhiva lesznek, — e tisztet elvállalhassák, és ezen tanitók osztályaiban a tanitás 6 napon át szüneteljen.

3394.
1900.

Egyházhatósági rendelet a tanitói pályázatok közzétételére vonatkozólag.

Tekintettel azon, — a tanügyre nézve hátrányos körülményre, — miszerint az üresedésben levő tanitói állásokra kiirt pályázatok oly gyakran meddők maradnak s azoknak ujból leendő kiirása válik szükségessé, elrendelem, hogy a pályázatok nemcsak a „Pécsi Közlöny"-ben hanem a „Néptanitók lapjá"-ban is, mely lap különbség nélkül minden tanitónak ingyenesen lesz megküldve — közzététessenek.

3395.
1900.

Ministeri rendelet az erdészeti rendszabályok betartása ügyében.

Az egyházmegyei tdő javadalmas papságnak figyelmét sürgősen felhivom a következőkre:

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi ministertől. 23473/1900. szám. Valamennyi főtisztelendő római és görög katholikus egyházmegyei főhatóságnak! A magyar királyi földmivelésügyi minister ur mult évi junius hó 9-én 30838. szám alatt kelt átiratával közölte volt, hogy a volt urbéresek a részökre az urbéri rendezésből kifolyólag erdőilletőségük fejében kihasitott s az 1871 : 53. t.-cz 2. és 3.

§§-ainak határozmányaihoz képest teljes tulajdoni és szabad rendelkezési joggal, de ugyanazon törvény 25. §-a szerint az erdőkre nézve az erdészeti rendszabályok betartásának kötelezettségével birt területeket elidegeniteni igyekeznek.

Mivel pedig a volt urbéri közös erdőben az egyházközségek *lelkészi, egyházi és felekezeti tanitók járandóságai benfoglaltatnak* kéri, hogy az emlitett személyek vagyonátruházási jogügyleteinek jóváhagyására hivatott hatóságok részemről megkerestessenek az iránt, hogy a volt urbéresek közös erdeinek elidegenitésénél annak jóváhagyását csakis a magyar királyi földmivelésügyi minister ur hozzájárulásának kieszközlése után adják meg.

Az 1871. évi 53. t.-cz. 31. §-ához képest a községbeli lelkészek részére valláskülönbség nélkül, valamint a községbeli felekezeti tanitók számára törvényszerüleg; az egyházközségek, felekezeti iskolák, egyéb egyházi, azaz felekezeti célokra, pedig egyezségileg biztositandó erdőilletmények elidegenitése csakis az illetékes egyházi főhatóság hozzájárulásával történhetik. Figyelembe véve az erdőgazdasági tekinteteket, részemről is hozzájárulok a magyar királyi földmüvelésügyi minister úr óhajához, hogy ez által a volt urbéri erdőilletményeknek az erdőtörvény kijátszására irányuló szándékkal czélzott elidegenitési esetei a lehetőségig korlátoztassanak, van szerencsém ennélfogva a főtisztelendő főhatóságot tiszteletteljesen felkérni, hogy a volt úrbéresek közös erdeinek elidegenitésénél ennek jóváhagyását csakis a magyar királyi földmüvelésügyi minister úr hozzájárulásának kieszközlése után méltóztassanak megadni.

Budapesten, 1900. évi szeptember hó 23-án.

Wlassics Gyula.

Figyelmeztetem ennélfogva az érdekelteket, hogy hasonló ügyletekbe nem csak javadalmukat, templomukat s alapitványaikat illetőleg mindaddig nem mehetnek bele kötelezőleg, mig a fentemlitett engedélyt meg nem kapták; de egyuttal arra is felhivom a tdő javadalmas papságot, hogy a tanitói javadalomhoz, vagy esetleg az iskola vagyonához tartozó erdőrészletek felett is hasonló irányban őrködni s tekintve az erdőtörvénynek nemzetgazdáságilag nagy fontosságát, minden ilynemü eladási kisérletet, hivatkozással jelen kormányrendeletre, a kellő időben kikérendő engedély leérkezéseig hivatalból megakasztani vagy megakasztatni sziveskedjenek. A hol pedig e rendeletnek figyelmen kivül hagyásával hasonló eladás történnék, haladéktalan jelentést kérek, hogy az illetőket kártérités czéljából feljelenthessem.

3396.
1900.

Minist. rendelet a községi és felekezeti elemi iskolai tanitói állásokról felvett javadalmi jegyzőkönyvek megváltoztatása tárgyában.

Valamennyi közigazgatási bizottságnak.

A m. kir. vallás- és közokt ministernek 1899. évi 98,308 számu rendelete a községi és felekezeti elemi iskolai tanitói állásokról felvett javadalmi jegyzőkönyvnek megváltoztatása tárgyában.

Mind gyakrabban fordul elő hogy az iskolafentartók a községi és fele-

kezeti iskolák tanitói állásainál beállott javadalmi csökkenés indokából az egyes javadalmi tételek ujra értékelését és uj javadalmi jegyzőkönyv felvehetését kérelmezik.

Mivel pedig az ujra értékelés következtében csökkent helyi járulék a tanitó szerzett jogainak csorbitását nem eredményezheti, ezen eljárás tulajdonkép mindenkor az államkincstárt érinti, amelynek terhére az elvont helyi járulék fejében fizetéskiegészités czimén államsegély igényeltetik.

Jóllehet a szóban forgó tanitói fizetéskiegészitések iránt rendelkező 1893. évi XXVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott 10,000/94. sz. a. utasitás 23. §-ának 2-ik bekezdése rámutat a tanitói fizetés csökkenésének eshetőségére és bár kétségtelenül fordulhatnak elő különleges viszonyalakulatok, melyek a tanitói fizetés ujból való megállapitását mulhatatlanul szükségessé teszik, de ennek természetszerüleg csakis a tényleges szükség adatszerüleg igazolt kivételes eseteiben lehet helye.

Ép azért, mivel — mint jeleztem is — feltünő számban terjesztenek elém az ezen ügyek tárgyalására hivatott megyei közigazgatási bizottságok hasonló kérelmeket, és mert a tanitók törvényszerü javadalmának biztositására való különös ügyelet mellett az államkincstár jogos érdekét is szem előtt tartani állásomból kifolyó kötelességem: figyelmeztetnem kell a közigazgatási bizottságot a hivatkozott t.-cz 10. §-ára, mely határozottan kimondja, hogy a „tanitói fizetések eddig megállapitott és az iskolafentartók által saját anyagi forrásaikból kiszolgáltatott mennyisége továbbra is csonkitatlanul kiszolgáltatandó, illetőleg államsegély igénybevétele czéljából le nem szállitható.“

Ezen indokok alapján szükségesnek tartom a közigazgatási bizottságot jövőre követendő mihez tartás végett figyelmeztetni, hogy mivel a tanitói javadalmi tételek között szereplő terménybeli járulékoknak az 1893. évi 29,751. sz. a. körrendelet alapján felvett jegyzőkönyvekben foglalt megállapitásánál épen arra való tekintettel vétetett a 10 évi átlag alapul, hogy egyfelől a megállapitás mint bizonyos időre végérvénynyel biró mérvadó maradjon és hogy elkerülhető legyen annak bekövetkezése, hogy ezen tételeket — épen változandóságuknál fogva, az érdekeltek érdeküknek megfelelőleg módosithassák s ez által az 1893. évi XXVI. t.-cz. rendelkezéseinek felhasználásával az államkincstárt megkárosithassák: a terménybeli járulékok piaczi árának változása okából a javadalmi jegyzőkönyv megváltoztatása természetszerüleg szóba nem jöhet.

Tekintve továbbá, hogy a tanitók javadalmának emlitett megalapitásánál az arra illetékes tényezők a jegyzőkönyv alárásával az abban foglalt adatok helyességeért és valódiságáért szavatosságot vállaltak, az egyes tételek változása általában csak akkor fogadható el, ha a megállapitás ellen a jegyzőkönyv felvétele alkalmával óvás emeltetett s annak a jegyzőkönyvben is nyoma van, vagy a hol a különböző javadalmi tételek a törvény, illetve a szabályrendeletektől eltérőleg állapittattak meg.

Ettől eltérőleg a változás csak egyes kivételes esetekben s a midőn annak el nem fogadása talán az iskolaügyre volna káros hatással, lehet helyén, de mind-

ezen esetekben anyagi felelősség terhe mellett kell úgy a közigazgatási bizottságnak, mint az eljárni hivatott egyéb közegeknek szoros kötelességévé tennem, hogy a való tényállás feltárásával a legszigorubb elbirálás alapján állapitsák meg annak mérvét és szükségét és minden egyes esetben pontonként részletezett tüzetes jelentéssel terjeszsze a közigazgatási bizottság az ügyet elém.

Budapest, 1900. évi február hó 2-án.

3397.
1900.

Párbérjárandóságok öt év után elévültnek.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1896. junius 28-án 20,830. szám alatt kelt s T . . . . vármegye közigazgatási bizottságához intézett leirata. Folyó évi január hó 15-én 426. sz a kelt felterjesztésével bemutatott s mult évi augusztus hó 16-én 3194 1327. sz. a. hozott ama határozatát, mely szerint a W. A. F. P. volt n . . .-sz . . . . i gör. kel. román lelkész javára 1875. évtől 1890. évig terjedő időre hátralékos párbér fejében 261 frt 70 krnak 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett leendő lefizetésére kötelező 1892. évi 3464. sz főszolgabirói határozatot jóváhagyó 1893, évi 54.300/82. sz. a. kelt alispáni határozatot helybenhagyja — az ellene W. Á. részéről beadott felfolyamodás elvetése mellett fizetési kötelezettséget megállapitó részében a főszolgabirói határozatban felhivott indokokból legfelsőbb fokulag is helyben hagyom, mégis oly változással, hogy W. A. csak az 1886—1890 évekre járó arányos 162 frt 85 kr. párbér megfizetésére kötelezteték s panaszló lelkész keresete többi részével elutasittatik. — Indokok: Tekintettel ugyanis arra, hogy nevezett lelkész nem is állitotta, még kevésbbé igazolta, hogy az 1890, évben benyujtott panaszt megelőzőleg W. Á. párbérjárandóságát egyátalán követelte volna, s ezen jogainak érvényesitését 1900. év előtt közigazgatási után meg sem kisérelte és tekintettel arra, hogy törvényeink azon rendelkezése, mely szerint az öt év alatt nem követelt vagy nem biztositott közszolgáltatások elévülnek, az ezen törvényes intézkedés alapját képező azonos indokoknál fogva a párbérjárandóság érvényesitésénél is alkalmazást igényel és hogy a szőnyegen levő esetben oly intézkedés sem nyert igazolást, mely ezen elévülési idő megszakitásának lenne minősithető; és tekintettel arra, hogy az imént előadottakhoz képest a nevezett lelkész csak az 1886/1890. évekre bir kereseti joggal, mely időre a saját keresetéhez mellékelt hátralék kimutatás szerint a felszámitott 261 frt 70 krból csak 162 frt 85 kr. esik, végre tekintettel arra, hogy panaszlott a járandóság felszámitása ellen egyébként kifogást nem tett, a kimutatás szerint felszámitott s megállapitott fizetési kötelezettség leszállitandó volt. Erről Czimet a vonatkozó összes tárgyiratok kapcsán további intézkedés végett értesitem.

3398.
1900.

Elvi jelentőségü határozat illeték-egyenérték tárgyában,

8260/1896. P, sz. Ő Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság Gorelovits István brezovai lakosnak illeték-egyenérték ügyét, mely-

ben a szeniczi m kir. adóhivatalnál a brezovai r. k templom terhére 1888. évi E. lajstrom. 646. t. sz. alatt előirt évi 11 frt illeték-egyenérték törlése iránt beadott felebezését a nyitrai m. kir. pénzügyigazgatóság 1898. évi november hó 24. napján 11|73. sz. alatt kelt végzésével elintézte és a felebbezést elkésés czimén visszautasitotta, nevezett fél által beadott panasz folytán 1900. évi január hó 30 napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következő

Végzést

hozott:

A m kir. közigazgatási bíróság a panasznak annyiban helyt ad, hogy a pénzügyigazgatóságot érdemleges határozat hozatalára utasitja.

Mert

ügyfél tárgyhiányt, illetőleg azt vitatja, hogy a vagyon mely után az illeték-egyenérték kiszabatott, már a kiszabás idejében *részben nem létezett*, ily felebbezések pedig záros határidőhöz kötve nincsenek, miért is a pénzügyigazgatóságot érdemleges határozat hozatalára utasitani kellett.

A bíróság e határozat két példányát a nyitrai m kir. pénzügyigazgatóságnak 1899. évi junius hó 13. napján 30453. sz. alatt kelt jelentése mellékleteivel együtt foganatositás végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt panaszlónak az 1896: XXVI. t.-cz. 138. §-a és a 21973|M. E. 1896. sz. végrehajtási rendelet 24. pontja értelmében kézbesittesse.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1900. évi január hó 30. napján tartott üléséből.

16483|III. 1900. sz. Gorelovits István brezovai lakos illeték-egyenértéki ügyében.

Végzés.

Felebbezővel a nagyméltóságu m. kir. közigazgatási Bíróság 1260|899. P. számu itélete közöltetik.

Egyidejüleg szeniczi kir. adóhivatalnál El. 646|1888. t. alatt a brezovai róm. kath. templom terhére előirt illeték-egyenérték 11 frtnyi összeg következőleg igazittatik ki:

$\frac{2803}{2800}$frttól $^2/_{10}\%$ = . 5 frt 62 kr.

Elsőfokulag előiratott . 11 frt — kr., tehát a mutatkozó öt frt 38 kr. (5 38 kr.) illeték-egyenértéki többlet a kivetés évétől (1888 január 1.) kezdve leiratni rendeltetik.

Indokok:

A brezovai róm. kat. templom ingó vagyonát az 1888. évi márczius 16-án Lehotay Rezső lelkész 6229 frt 63 krral vallotta be.

Ezen összegben bennfoglaltatik 5456 frt 08 kr. gyümölcsöző tőke, a többi készpénz, arany, ezüstnemüek, butorok képek, fölszerelvények stb, mely ingóságok összértékében 3778 frt 62 krt, — mint illeték-egyenértékmentes (isteni szolgálatra, templomi szükségletre szánt ingó) értéket, a vagyon-bevalló lelkész levonatni kivánt.

Ennek ellenére az elsőfoku kiszabás, 5500 frt alapul vétele mellett foganatositott.

A kiszabást azonban az 1898. évi márczius 1-ig, a róm. kath. templom képviseletében, *senki nem kifogásolta*, az ellen felebbezés be nem nyujtatott, ekképen az valójában jogerőssé vált.

Gorelovits István plebános 1898 évi márczius 1-én azonban a kiszabást azon az alapon támadta meg, hogy a templomnak sohasem volt 5504 frt értékü ingó vagyona, hanem csupán 2703 frt értékü tőkéje; *ezt esperesi bizonylattal is igazolja,* s s maga is kéri, hogy ez egyenérték ez (2803 frt) összeg alapul vétele mellett szabassék meg.

Felebbezőnek tehát ez a kérelme teljesittetett.

Nyitrán, 1900. évi márczius hó 22-én.

3399.
1900.

Templompénztár tőkekamatadómentesitése.

18631/1899. P. sz. Ő Felsége a király nevében a m. kir. közigazgatási bíróság a báth-monostori róm. kath. egyháznak tőkekamat-adó ügyét, melyben a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság 1893. évi szeptember hó 15. napján 77213. sz, alatt kelt végzéssel a báth-monostori róm. kat. egyház terhére az 1889—1893. évekre a templompénztár tőkéi után 173 frt 37 kr., és a kegyes alapok tőkéi után 9 frt 11 kr., tőkekamat-adót állapitott meg és Bács-Bodrogh vármegye közig. bizottsága 1896. évi augusztus hó 4. napján 5800. sz. a. hozott határozatával a kir. pénzügyigazgatóság végzését helybenhagyta s az ezen határozat ellen közbevetett fellebezést 1897. évi november hó 6. napján 5473. sz. a. hozott határozatával elkésés miatt visszautasitotta, a báth-monostori róm. kat. egyház képviseletében Novák Ferencz plébános által benyujtott igazolási kérelem, illetve felebbezésnek czimzett felfolyamodás folytán az 1900. évi január hó 26. napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőleg

Itélt:

A m. kir. közigazgatási bíróság Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottságának 1897. évi november hó 6. napján 5473. sz. a. hozott határozatát megváltoztatja és az 1896. évi augusztus hó 4. napján 5800. sz. a. kelt határozat ellen közbevetett fellebbezést, törvényes határidőben benyujtottnak kimondja; és ennélfogva a tőkekamat ügyet érdemben véve elbirálás alá a közigazgatási bizottságnak utóbb idézett határozatát részben megváltoztatja, a báth-monostori

templompénztárt az 1886—1893. évekre 1893 évben kivetett 173 frt. 37 kr. tőkekamat-adó viselése alól felmenti és annak törlését elrendeli.

Indokok:

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizotttságának 196. évi augusztus hó 4. napján 5800. sz. a. hozott végzése, 1896. évi október hó 1. napján kézbesittetett Novák Ferencz plébános, mint a báth-monostori róm. kath. egyház képviselője részére; és az ezen határozat ellen közbevetett felebbezést nevezett lelkész, a posta-mester által másolatban kiállitott postai feladó-vevény bizonynyitása szerint, még 1896. évi október hó 14-án, tehát az 1886: XXVIII. t.-cz. 16. §-ában megállapitott 15. napi fellebbezési határidőn belül adta fel postára; ez a felebbezés tehát kellő időben nyujtatott be, miért is a közig. bizottságnak 1807. évi november hó 6. napján 5473. sz. alatt hozott azt a végzését, a melylyel ezt a felebbezést elkésetten történt benyujtás miatt visszautasitotta, megváltoztatni és a felebbezést törvényes időben benyujtottnak kimondani kellett.

Az érdemben: A kifogás nélküi állandóan követett gyakorlat szerint a templomépitésre szánt tőkék kamatai arra való tekintettel, hogy a templomok — minthogy azokban a hivők vallás-erkölcsi oktatásban részesülnek — a nyilvános közoktatás czéljaira szolgálnak, az 1875: XXII. t.-cz. 2. b) pontja alapján a a tőkekamat-adó alól felmentve vannak; a báth-monostori r. kath. egyház templompénztárának tőkéi pedig a kalocsai érsekség részéről kiadott hivatalos bizonyitvány szerint a templom bővitésére van rendelve és igy az adómentesség azoknak kamatait is megilleti. — Ezért a közigazgatási bizottságnak 1896. évi 5800. sz. alatt hozott határozatát részben megváltoztatni és a templompénztár tőkéi után kirótt adónak törlését elrendelni kellett. Ellenben a kegyes alapok kamatai után kirótt adóra vonatkozó részben a törlés iránti kérelemnek helyt adni nem lehetett, mert ezekre a tőkékre vonatkozólag az innen kiadott felhivás daczára semmiféle adómentességi czim sem igazoltatott. Ezt az itéletet a m kir. közigazgatási bíróság Bács-Bodrogh vármegye közigazgatási bizottságának az 1889. évi deczember hó 2-ik napján 6150 sz. a. kelt jelentés mellékleteivel együtt három példányban azzal a felhivással adja ki, hogy egy példányt panaszlónak és egy példányt a zombori kir. pénzügyigazgatóságnak kézbesitsen. Kelt Budapesten, a a m. kir. közig. bíróságnak 1900. évi jenuár hó 26. napján tartott üléséből (P. H.) Reviczky Ambrus s. k. elnök helyett. Csilka Károly s. k. előadó.

Recensio thesium pro corona vernali. a c.

3400
1900.

Thesim propositam fere omnes Ven Fratres diligenter elucubraru nt. Quidam tamen prae caeteris palmam tulerunt.

Leopoldus Masson succincte, at bene ad quaestionem respondet. Potius tamen dogmaticam respicit, quam rem moralem. Nec distinctionem illam Liberalismi in theoreticum et practicum ad rem nostram facere duxerim. Potius distinguendum puto: Liberalismum religiosum, socialem, politicum etc.

Desiderius Neumayer humore et sale Liberalismum persequitur.

Admodum diligentes fuerunt: *Joannes Rajczy* parochus, *Colomannus Vaszary*, *Victor Fridrik*, *Stephanus Kiss*, *Josephus Anderle*, parochus, *Josephus Auerbach*.

Fuse et scientifice thesin elucubrarunt: *Guilelmus Heindl*, *Gregorius Andrin*, parochus, *Carolus Prikler*, parochus, *Franciscus Bató* parochus et *Julius Lajos*. Hic postremus tamen alio sub respectu, potius dixerim: pro publicistica rem composuit.

3401
1900.

Thesis clero curato pro corona vernali anni 1901 elaboranda: Theses pro anno 1901.

a) Demonstretur animae imortalitas.

Pro corona vero autumnali:

b) Adassék elő röviden, mire kell kiterjeszkednie, tekintettel a mai viszonyokra, a jegyesek oktatásának?

3403
1900.

Beneficium parochiale Kurd liberae collationi episcopali obnoxium, per benignissimam nominationem Adm R. Domini Dris Ladislai Kelemen parochi in canonicum Ecclesiae Cathedr. vacans redditum, usque 31-am Decembris a. c. inclusive concursui exponitur. Competentes, examine prosynodali probatos invio, ut recursus suos, intra terminum praeclusi, mihi exhibeant. Concursus pro beneficio Kurd.

3404
1900.

Joannes Philippovits, vad. dístr. Valpoviensis, parochus Birovacensis, susceptis praevie moribundorum sacramentis piam animam Creatori Suo reddidit die 25-a Novembris a. c., aetatis suae 49-o, presbyteratus vero 26-o. Mors Joannis Philipovits.

Animam denati confratris consuetis trium SS, Missae sacrificiorum suffragiis commendo.

3406
1900.

Beneficium parochiale Bizovac obitu Joannis Philippovits vacans redditum et patronatui Fundi religionis (Zagrabiae) obnoxium, praesentibus concursui usque 31-am Decembris a. c. duraturo exponitur. qui ad isthoc beneficium reflectere cupiunt, velint recursum intra terminum praeclusi Officio dioeceseno submittere. Concursus pro beneficio par. Bizovac.

3402.
1900.

Irodalmi művek ajánlatnak,

1. *A nevelés történelme*, elemi és polgári tanitó és tanitónőképző-intézetek, — valamint tanitók és tanügybarátok számára. Irta: Molnár László. Átdolgozta Schultz Imre pécsi tanitóképző-intézeti r. tanár, a Szt.-István-társulat tud. és irodalmi osztályának, nemkülönben könyvvizsg. bizottságának r. tagja. III. kiadás. Kiadta Stampfel Károly Pozsony—Budapest.

2. *Növénytan*. Tanitó- és tanitónőképzők használatára, valamint polgáriiskolák s magántanulók számára. Irta Schultz Imre. Kiadta Stampfel Károly Pozsony-Budapest. A kiváló katholikus s hivatott tankönyviró mindkét művét úgy az illetékes intézetek vezetőségének, mint tisztelendő papságom és tanitóim figyelmébe ajánlom.

3. A budapesti kármelita-zárda igen életre való feladatra vállalkozott, midőn a szentek rövid, népies életrajzának igazán csinos és olcsó kiadására határozta el magát. Eddig megjelent Szüz Mária, szent József, szent Anna és szent Terézia életrajza külön-külön a szent képével diszitett füzetben. Irta P. Soós István kármelita. Ára egy füzetnek 20 fillér. Elökészités alatt vannak: Assisi szent Ferencz, Páli szt. Vincze, szt. Alajos és szt. Erzsébet életrajzai. Különösen a lelkipásztorkodással foglalkozók figyelmébe ajánlom e vállalatot.

4. Lubrich Ágoston, kiváló kath. tudós és pedagógus „Nevelés tudomány“ cz jeles munkájának két kötetét adja ki legközelebb dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelő. Ára példányonként 10 korona. Megrendelhető a kiadónál Balassa-Gyarmaton Nógrád-megye. Tisztelendő papságom és az egyházm. tanitói karnak kiváló figyelmébe ajánlom e munkát.

3403
1900.

Promotiones et mutationes in V. Capitulo publicantur.

Clementissima Suae Sacratissimae Caes. et Apost. Regiae Maiestatis resolutione ad. 19-a Octobris a. c. in Gödöllő emanata ad humillimam meam propositionem ratihabita est promotio gradualis Rssmi ac Cl. D. Dris Josephi Szeredy, Archi-diaconi Tolnaensis — ad Archi-diaconatum Cathedralem, Illmi ac Rssmi D. Gabrielis Hanny, ad Archidiaconatum Tolnaensem. Ad vacantem taliter canonicatum ultimi magistri canonici benignissime nominatus est Adm. R. ac Cl. D. Ladislaus Kelemen, SS. Theol. et Phil. Doctor, vad. distr. Dombóvarensis et parochus Kurdensis. Per Eandem altissimam resolutionem Adm. R. D. Julius Wajdits, Suae Sanctitatis PP. Leonis XIII. capell. secr. ad hon. et director spiritualis cleri junioris in canonicum honorarium E. C. Qu.-E. clementissime nominatus est.

Personalia.

Rss. D. Joanne Spies, Abbate B. Mariae V. de Koppán-Monostor, Canonico a munere parochi Eccl. Cathedr. relevato Rss. ac Cl. D. Ladislaus Kelemen nominatus est parochus Eccl. Cathedr.

R. D. *Geysa Frühwirth*, parochus Gyula-Jovánczaensis, not. distr. Dombóvárensis renuntiatus est. vad. distr. Dombóvárensis.

R. D. *Carolus Hradek*, spir. adusque in Semin. puerorum constitutus est administrator interimalis beneficii parochialis Kurd.

Joannes Frey coop. in Szigetvár nominatus est spiritualis in Seminario puerorum et catecheta interimalis penes scholas reg. sup. reales in classibus inferioribus.

Rssmo Dmno *Stephano Bencze*, abbate et parocho in Duna-Földvár relevato ab administratione parochiae, eadem in spiritualibus comissa est *Andreae Horacsek* adusque cooperatori in Duna-Földvár.

Franciscus Schunk, administrator interimalis in Lipova, nominatus est curatus ibidem.

Carolus Bödy, adusque coeperator in Paks constitutus est vicarius beneficii parochialis in Pécsvárad.

Missi sunt cooperatores: Gabriel Szvetics, vicarius adusque in Pécsvárad ad Duna-Szekcső, — causa translationis tamen non in ratione gerendi recta Eiusdem occasione sepulturae cuiusdam denegatae et in ephemeridibus ventilatae quaerenda.

Dávid Aulik, valetudinarius, ad Szigetvár.

Vincentius Budanovich cooperator Harkanovcensis interimaliter munere subsidiarii functurus missus est ad Bizovác denatoque parocho, constitutus est administrator ibidem interimalis.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 26-a Novembris.

† Samuel m. p.
episcopus.

Quinque-Ecclesiis, Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1900.

XVI.

3649
1900.

DECRETVM

VRBIS ET ORBIS

Indulgentiae plenariae publicantur Sacrosanctam Eucharistiam inde a media nocte diei 31. Decembris anni et saeculi labentis usque ad meridiem diei 1. Januarii, per horam adorantibus.

Regi saeculorum Christo Iesu iam prope labentis aevi finem, novique properantis initia solemniter consecrare omnes, quotquot ubique terrarum sunt, Redemtos maxime convenit; tum ut pro acceptis ab Illo, elapso praesertim saeculo, beneficiis gratiae peragantur, tum ut in tam adversis rerum vicissitudinibus validiora auxilia ad novum feliciter ineundum Ipse misericors et clemens tribuat.

Quibus superiore anno praeludens Beatissimus Pater et Dominus Noster Leo XIII Decreto S. RR. C. die 13 Novembris dato concessit ut etiam incipientis Ianuarii anni MCMI media nocte *in templis ac sacellis exponi posset adorandum augustissimum Eucharistiae Sacramentum, facta potestate legendi vel canendi eadem hora coram Illo unicam Missam de festo in Circumcisione Domini et Octava Nativitatis; fidelibus autem sive infra, sive extra Sacrificii actionem de speciali gratia S. Synaxim sumendi.*

Nunc vero cogitanti Beatissimo Patri de novo aliquo stimulo fidelium pietati addendo, tam solemni eventu, innotuit plures Sacrorum Antistites, piasque Sodalitates in votis habere, ut Christifideles spiritualis Indulgentiarum thesauri divitiis adlecti, undequaque ad Sacrosanctae Eucharistiae adorationem invitarentur, qui et illatas Numini iniurias reparare, et seipsos Eiusdem suavissimo Cordi arctius coniungere satagerent.

Quae cum apprime Eius voluntati responderent, Beatissimus Pater benigne largitus est, ut omnes Christifideles, qui Sacramentali Confessione rite expiati et S. Synaxi refecti in templis ac sacellis, ubi Sanctissima Eucharistia adservatur, coram Augustissimo Sacramento publicae adorationi exposito a media nocte diei 31 Decembris ad meridiem usque diei 1 Ianuarii, qua libuerit hora integra orationi vacando etiam iuxta mentem Sactitatis Suae pias ad Deum preces fuderint, Plenariam Indulgentiam assequi possint et valeant.

Quantum vero temporis adoranda Eucharistia exposita manere debeat, dummodo intra memoratum duodecim horarum spatium fiat, Sanctitas Sua Ordinariorum prudentiae reliquit.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die XVI Novembris anno MDCCCC.

S. Card. CRETONI
S. C. Indulgg. et SS. Reliqq., Praefectus.

Franciscvs Sogaro, Archiep. Amiden
Secretarius.

Clero curato injungitur promulgatio Indulgentiarum Plenariarum.

Nexu litterarum harum pontificiarum benignarum praeter ordinationes nuper in litteris meis Circularibus Nr. XV. jam publicatas Ven. Clero curato injungo, quatenus festo nativitatis et Sancti Stephani Protomartyris in omnibus ecclesiis parochialibus et illis, ubi cultus publicus obiri solet, mane post sermonem sacrum promulgent populo fideli indulgentias plenarias lucrari omnes christifideles, qui Confessione Sacramentali rite expiati et S. Synaxi refecti coram Augistissimo Sacramento publicae adorationi exposito (vide Circ. XV.) a media nocte diei 31. Decembris ad meridiem usque. 1. Januarii, qua libuerit hora integra orationi vacando etiam iuxta mentem Sanctitatis Suae pias ad Deum preces fuderint.

3650.
1900.

Privilegium membris societatis SS. Eucharistiae pro anticipatione Breviarii concessum.

Sacra Rituum Congregatio, utendo facultatibus sibi specialiter a SS. D N. Leone P. XIII. tributis benigne indulsit, ut singuli Eucharisticae Confraternitatis Alumni ad proximum triennium privatam Matutini cum Laudibus recitationem ab hora prima post meridiem pridie anticipare valeant. Contrariis non obstantibus quibuscunque. Die 27. Maii 1900. (L. S.) † Caj Card Aloisi Masella Pro-Praefectus.

Vi ergo huius indulti quilibet Confraternitatis membrorum Eucharisticae usque 27. Maii 1903. Matutinum cum Laudibus iam hora 1. post meridiem valide et licite anticipare potest.

3651.
1900.

LEO PP. XIII.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Scapulare ss. Cordis Jesu gestantibus Indulgentiae conceduntur.

Dilectus filius Cassianus Augier, sacerdos, praepositus generalis Congregationis Oblatorum B. M. V Immaculatae, retulit ad Nos, penes quamplurimos Christifideles piam ac laudabilem vigere consuetudinem gestandi supra pectus scapulare proprie dictum Sacri Cordis Iesu, confectum ex binis de more partibus, quarum

altera habet emblema Sacri Cordis Iesu, et altera imaginem refert B. Mariae Virginis sub titulo Matris misericordiae, nuper per decretum die quarta aprilis vertentis anni editum, a Sacrorum Rituum Congregatione approbatum. Nos autem ut fidelium devotio et studiosa pietas erga amantissimum Iesu Cor diffusa constanter maneat et majora in dies incrementa capiat, oblatis Nobis precibus annuentes, quo tam frugifera consuetudo per christianum orbem latius propagetur, peculiaribus eam indulgentiarum thesauris locupletari libenti quidem animo existimavimus. Quae cum ita sint, de Omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri et Pauli App. ejus auctoritate confisi, omnibus et singulis fidelibus ex utroque sexu ubique terrarum exisitentibus, qui hujusmodi scapulare juxta formam confectum a Sacrorum Rituum Congregatione approbatam, et a sacerdote debita facultate praedito rite benedictum suscipiant, die primo solemnis impositionis, si admissorum confessione expiati, sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, Plenariam, et in cujuslibet eorum mortis articulo, si vere quoque poenitentes et confessi ac sacra communione refecti vel quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, nomen Iesu ore, si potuerint, si minus corde devote invocaverint, et mortem tamquam peccati stipendium de manu Domini patienti animo susceperint, etiam Plenariam; iis insuper qui devote ipsum scapulare habitualiter gestent si pariter vere poenitentes et confessi ac sacra communione refecti, Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniae, Paschatis Resurrectionis et Ascensionis N. D. Iesu Christi festivitatibus, item festo Sanctissimi Corporis Domini, ac feria sexta post illius octavam nec non Conceptionis, Nativitatis, Annuntiationis, Purificationis, et Assumptionis Deiparae Virginis Immaculatae festis diebus ac die qua festum agitur Virginis sub titulo matris misericordiae, propriam cujusque curialem ecclesiam, sive aliud quodvis publicum templum sive sacellum, a primis vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo ex praedictis die id praestiterint, Plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praeterea iisdem fidelibus ubique terrarum similiter existentibus, et memoratum scapulare rite gestantibus, qui in festis secundariis tum Domini Nostri Iesu Christi, tum Deiparae Virginis, corde saltem contriti et preces uti superius effundentes, quodvis publicum templum uti supra dictum est, visitent, de numero poenalium septem annos totidemque quadragenas; et quo die semel Orationem dominicam, Salutationem angelicam et trisagium recitent, contrito corde, aut invocationem: Maria, Mater gratiae, Mater misericordiae, tu nos ab hoste protege et mortis hora suscipe, ducentos dies, tandem quotiescumque pietatis quodlibet sive charitatis opus exerceant, in forma Ecclesiae solita, de poenalium similiter numero sexaginta dies expungimus.

Memoratis denique fidelibus largimur, ut si, designatis in missali romano diebus, quamlibet ex ecclesiis vel publicis oratoriis supradictis, ubique terrarum, rite

visitent, ibique iniuncta pietatis opera peragant, Stationum nuncupatas indulgentias lucrari valeant ac si personaliter illis ipsis diebus almae hujus Urbis ecclesias de more visitassent. Porro concedimus ut fidelibus iisdem liceat plenariis hisce ac partialibus indulgentiis functorum vita labes poenasque, si malint, expiare. Non obstantibus Nostra et Cancellariae Apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris, servata tamen Nostra constitutione quoad suspensionem indulgentiarum pro vivis hoc sacri jubilaei durante anno. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae; utque earumdem litterarum (quod nisi fiat nullas eas esse volumus) exemplar ad secretariam Congregationis indulgentiis sacrisque reliquiis praepositae deferatur.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die X iulii MDCCCC, pontificatus Nostri anno vigesimotertio.

Alois. Card. Macchi.

II.

Summarium indulgentiarum christifidelibus scapulare SSmi Cordis Jesu gestantibus concessarum.

I. Indulgentiae Plenariae.

1. Omnibus utriusque sexus Christifidelibus die impositionis scapularis, dummodo vere poenitentes et confessi S. Synaxim sumpserint;

2. Christifidelibus sacrum scapulare gestantibus, a primis vesperis ad ocasum solis sequentium dierum:

Nativitatis
3. Circumcisionis — Domini nostri
4. Epiphaniae
5. Resurrectionis — Jesu Christi.
6. Ascensionis
7. Die Festo SS. Cordis Jesu (feria VI. post Octavam Corporis Domini).
8. SS. Corporis Christi
9 Conceptionis
10. Nativitatis
11. Annunciationis — B. Mariae Virginis.
12. Purificationis
13. Assumptionis

14. Die festo B. M. V. sub titulo „Matris Misericordiae“ dummodo dictis diebus vere poenitentes, confessi ac S. Synaxi refecti quamcumque ecclesiam seu publicum sacellum devote visitaverint, ibique pias ad Deum preces juxta mentem Summi Pontificis oraverint.

II. Indulgentiae partiales.

1. *Septem annorum totidemque quadragenarum* in festis secundariis tum Dni Nostri Jesu Christi, tum B. Maria Virginis, quae ab Universa Ecclesia celebrantur; dumodo corde saltem contriti quamcumque ecclesiam, seu publicum sacellum devote visitaverint, ibique uti supra oraverint.

2. *Ducentorum dierum* semel in die si semel Pater, Ave et Gloria Patri etc., aut invocationem, „Maria Mater Gratiae, Mater Misericordiae, tu nos ab hoste protege, et mortis hora suscipe“ devote recitaverint

3. *Sexaginta dierum* quotiescumque pietatis aliquod, sive charitatis opus exercuerint.

III. Indulgentiae stationales.

Devote visitantibus quamlibet Ecclesiam seu publicum Oratorium, ibique iniuncta pietatis opera peragentibus, diebus in Missale Romano designatis:

Omnes et singulae indulgentiae superius relatae excepta tamen plenaria in mortis articulo lucranda, animabus quoque Christi fidelium in Purgatorio degentium sunt applicabiles.

Sacra Congregatio Indulgentiis sacrisque Reliquiis prae posita praesena Summarium, ex litteris Apostolicis in forma Brevis d. d. 10. Iulii 1900 nunc primum excerptum, approbavit typisque imprimi ac publicari posse benigne permisit.

Datum Romae ex Secretaria ejusdem Sac. Congregationis die 13. Augusti 1900

Pro Rmo P. D. Francisco, ARCHIEP. AMID.,
Secretario

L. † S. Josephus, Coselli, Substitutus.

Brevis notio.[1])

Quam opportuna plane sit, ac nostris praesertim temporibus accommodata devotio erga Sacratissimum Cor Jesu, S. P. Leo XIII, in litteris encyclicis diei 25. Maii 1899 uberrime enucleavit. Cuius praestat haec verba recolere, digna prorsus quae in omnium christianorum mentibus insculpantur; quibus, scilicet, memorata crucis imagine, quae Constantino mirabiliter affulsit, victoriae auspex simul et effectrix haec addit praeclarissima: „En alterum hodie oblatum oculis auspicatissimum di-

1) Ex Anal. Eccl. vol. VIII. pag. 359.

vinissimumque signum, videlicet Cor Jesu Sacratissimum, superimposita cruce, splendidissimo candore inter flammas elucens. In eo omnes collocandae spes : ex eo hominum petenda atque expectanda salus.“ Hinc iuxta crucem Jesu, proponitur Cor eiusdem Sacratissimum : illa veluti amoris terminus ; istud quasi fons ac principium. Porro numquam forte utilius fuit quam nostris hisce temporibus, grassante ubique impietate, ad principium redire.“

Nec verbis dumtaxat atque adhortationibus Summus Pontifex studuit ad Cor Jesu hominum corda flectere ; verum etiam rebus atque actis. Nam imprimis, et iisdem quidem litteris, consecrationem totius generis humani Sacratissimo Cordi decrevit statis diebus solemmni ritu peragendam. Deinceps, eiusdem litanias indulsit publice decantari. Demum, quod ad rem nostram directe facit, scapulare proprie, dictum Sacratissimi Cordis approbavit.

In Corde Jesu infinitae caritatis inest, ut íbidem Summus Pontifex loquitur, symbolum atque expressa imago. Cumque haec sit tandem devotionis summa, ut cor hominis in Cor Christi paulatim transmutetur, quoadusque cum Apostolo queat exclamare : „Vivo ego, iam non ego, vivit vero in me Christus ;“ id pronum erat, inhaerendo symbolis, ut homo imaginem Sacratissimi Cordis depictam vel quomodocumque delineatam pectori apponeret : quasi flammis divini amoris cor suum subiiciens, quibus in eodem corde quidquid terreni est combureretur, et ille accenderetur ignis quem in terram venit mittere Salvator.

Verum etsi pia ista consuetudo, imaginem videlicet Sacratissmi Cordis supra pectus gestandi, tum ipsi humanae menti sit obvia tum humanae consentanea naturae, haudquaquam tamen humanum quoddam dicenda est inventum. Divinitus siquidem revelatam eamdem sibi esse, B. V. Margarita-Maria non semel testata est, in illa praecipue epistola diei 2 martii 1685 ad Matrem de Saumaise, ubi sequentia verba leguntur : „Exoptat divinus Redemptor ut amici sui imaginem Sacratisssimi Cordis supra cor suum deferant.“

Cuius dicti veritatem res ipsae probasse videntur. Nam, anno 1730, cum pestis civitatem Massiliensem depopularetur, tantam exhibuit virtutem imago Sacratissimi Cordis pie supra pectus delata, ad arcendam ac longe repellendam luem, et vulgo Tutelam apellaverint.

Exinde, dicta consuetudo propogari magis coepit, ac paulatim per totam Galliam ac finitimas regiones diffundi, donec tandem anno 1872, Summus Pontifex tempus jam advenisse judicaverit eam aliquod indulgentiis exornandi, atque indigitandi fidelibus uti non modo menti Ecclesiae apprime consonam, verum etiam saluberrimam animabus. Itaque, per rescriptum S C. Indulgentiarum diei 28 octobris anni supradicti 1872, Pius PP. IX. f. r. obsecundans votís Arciepiscopi Dublinensis, partialem indulgentiam centum dierum impertivit, semel in die adipiscendam, iis omnibus Christifidelibus, qui, parvum Sacri Cordis scapulare gestantes, Orationem

dominicam, Salutationem angelicam, et Gloria Patri, etc. recitarent. Quod rescriptum subinde idem Summus Pontifex, per litteras apostolicas diei 28 martii anni 1873. confirmavit.

Verum hactenus de imagine potius ad instar scapularis, quam de scapulari proprie dicto agebatur. Id enim quod parvum scapulare Sacratissimi Cordis Jesu dicebatur non alio tandem constabat nisi pannulo laneo albi coloris referente imaginem Sacratissimi Cordis Jesu; qui pannulus, tum per chordulam seu vittam collo appendebatur, tum vesti supra pectus consuebatur aut simpliciter alligabatur. Mox vero, id est anno 1876, scapulare proprie dictum Sacratissimi Cordis in lucem prodiit, ex binis confectum partibus laneis albi coloris, quarum una adamussim illi velut scapulari supra descripto quadrabat, altera vero referabat imaginem B. Mariae V. sub titulo „Mater misericordiae." Quaenam autem fuerit hujusce scapularis origo, probe sciunt quicumque noverunt historiam devotionis erga Sacratissimum Cor Jesu in Gallia: expressius declarare, non est hujus nec temporis nec loci.

Jamvero cum, anno elapso, Summus Pontifex Leo XIII acta supra memorata edebat, quibus homines in universum ad Sacratissimum Cor Jesu nitebatur convertere, scapulare proprie dictum Sacratissimi Cordis satis jam per orbem catholicum erat, atque insuper praecipuis ornatum conditionibus, quae ad approbationem canonicam postulari consueverunt.

Quam approbationem, precibus annuens R. P. Procuratoris generalis missionariorum Oblatorum B. M. V. Immaculatae, Summus Pontifex, per decretum S. Rituum C. diei 4 aprilis 1900, (factis ante dicto scapulari levibus quibusdam immutationibus) concedere dignatus est: additis ritu ac formula benedictionis atque impositionis.

Deinceps, per decretum ejusdem S. C., diei 19 maii 1900, moderatori generali supra dictae Societatis Oblatorum B. M V. I. facultatem tribuit ad scapularis benedictionem atque impositionem delegandi, praeter sacerdotes suaemet Societatis, quemlibet presbyterum e clero tam saeculari quam regulari.

3652.
1900.

In Congregatione Generali S. Romanae et Universalis Inquisitionis habita fer. IV. die 4. Aprilis 1900. quum disceptatum fuisset super facultate Sacerdotum iter transmarinum facientium excipiendi Fidelium eiusdem itineris comitum Sacramentales Confessiones, Emi ac Rmi DD. Cardinales in universa Christiana Republica Inquisitores Generales, ad omnem in posterum hac super re dubitandi rationem atque anxietatibus occasionem removendam, decreverunt ac declararunt: Sacerdotes quoscumque transmarinum iter arripientes, dummodo a proprio Ordinario Confes-

De facultate audiendi confessiones fidelium navigantium.

siones excipiendi facultatem habeant, posse in navi toto itinere durante Fidelium secum navigantium Confessiones excipere, quamvis forte inter ipsum iter transeundum, vel etiam aliquandiu consistendum sit diversis in locis diversorum Ordinariorum iurisdictioni subiectis.

Hanc autem Emorum Patrum resolutionem SSmus D. N. Leo div. prov. PP. XIII. per facultatus Emo D. Cardinali S. Officii Secretario impertitas, benigne adprobare et confirmare dignatus est.

3653
1900.

Matrimonia penes legationes exterorum, prout fiunt in respectivis regnis, celebrata.

Beatissime Pater.

Episcopus N. N. ad Sanctitatis Vestrae pedes provolutus, humiliter exponit quae sequuntur:

Berta, foemina catholica, matrimonium inivit in Italia in domicilio Legationis Nationis Anglicae cum quodam homine ipsius nationis et iuxta ritum et formam religionis seu sectae protestantium.

Haec foemina domicilium in hac dioecesi viginti abhinc annis constituit et semper ut viduam se exhibuit, quin tamen documenta fide digna assequi potuerit, quae coniugis mortem confirment.

Nunc vero catholicum inire coniugium desiderat, et a concubinatu in quo miserrime vivit emergere: et cum viduitatis statum probare nequeat, quia iuxta praesumptiones coniux suus in civitate Londini diem supremum obiit, et nemo adsit qui super hoc testimonium dare queat, instantissime petit ut soluta ipsa habeatur, eo quod matrimonium, de quo supra, inierit in loco ubi tridentinum fuit publicatum, et Sancta Sedes irrita declaravit matrimonia haereticorum vel mixta, ideoque ut nullum debeat considerari.

Sed cum dubium oriatur super hac nullitate, ex eo quod matrimonium celebratum fuit in ipso domicilio Legati Anglici in Italia et assistente ministro acatholico ipsi Legationi addicto ideo enixe S. V. rogo ut sequens dubium diluere non dedignetur:

Utrum matrimonium supra relatum debeat ut irritum haberi, ita ut foemina, de qua agitur, ad alias nuptias confugere valeat, etiamsi non constet de obitu prioris coniugis.

Et Deus etc.

Feria IV, die 1 Augusti 1900.

In Congregatione Generali S. R. et U. Inquisitionis coram EEmi ac RRmis DD. Cardinalibus Generalibus Inquisitoribus habita, proposito supradicto dubio, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, iidem EE. ac RR. Patres respondendum mandarunt:

Affirmative.

Sequenti vero feria VI, die 3 eiusdem mensis et anni in consueta audientia SS. D. N. Leonis Pp. XIII a R. P. D. Adsessore S. O. habita, SS. D. N. resolutionem EE. ac RR. Patrum adprobare dignatus fuit.

I Can. Mancini S. R. et U. Inquisit. Notarius.

3654.
1900.

Beatissime Pater.

Absolutio a casibus reserv.

Relata ad censurarum absolutionem Summo Pontifici reservatarum S. C. R. et U. Inquisitionis, die 9. Novembris 1898 sequentia decrevit: „Quando neque confessarius neque poenitens epistolam ad S. Poenitentiariam mittere possunt, et durum sit poenitenti adire alium confessarium, in hoc casu liceat confessario poenitentem absolvere etiam a casibus S Sedi Reservatis absque onere mittendi epistolam.“

His statutis, Episcopus N. N ad pedes S. V. provolutus, humiliter expostulat: An, ut onus epistolam mittendi cesset, scribendi impedimentum adstringere debeat confessarium simul et poenitentem; vel sufficiat, sicuti aliqui interpretatí sunt, quod poenitens scribendi impar, eidem confessario a quo vi decreti 1886 et 1897 absolutus fuerit, se praesentare nequeat, et ipsi durum sit alium confessarium adire; licet confessarius alsolvens, pro poenitente epistolam ad S Sedem mittere possit.

Quod et Deus etc.

Feria VI, die 5 Septembris 1900

In Congregatione Generali S. R. et U. Inquisitionis ab EEmis et RRmis DD. Cardinalibus Generalibus Inquisitoribus habita, exposito praedicto, dubio, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, iidem EE ac. RR. Patres respondendum mandarunt:

Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Sequenti vero feria VI, die 7 eiusdem mensis et anni, in solita audientia SSmi D. N. Leonis Div. Prov. Pp XIII a R. P D. Adsessore habita, SSmus resolutionem EE ac RR. Patrum adprobavit.

I. Can. Mancini S. R. et U. Inquisit. Notarius.

3655.
1900.

In statum quietis cum pensione annua ponuntur: Ladislaus Hegyessy, Antonius Regen, Josephus Kollár.

Vigore praesentium notitiae redditur V. Clero dioecesano: Ladislaum Hegyessy, can. hon. Eccl. Cathedr. Quinque-Ecclesiensis et parochum Hosszu-Hetényensem, — Antonium Regen, emer. vad. distr Dolnji-Miholjacensis, parochum Podgajciensem, item Josephum Kollár parochum Brodjanciensem votis fere omnium districtuum dioecesis, accedente consensu Ven. Capituli Ecclesiae Cathedr. Quinque-

Ecclesiensis, inde a Calendis Januarii anni affuturi pensione annua providendos esse.

3656
1900.

Concursus pro beneficio parochiali H.-Hetény.

Beneficium parochiale Hosszú-Hetény patronatui Meo obnoxium praesentibus concursui usque 15-am Januarii a. 1901. duraturo expono. Competentes examine prosynodali provisi recursus suos intra terminum praeclusi Mihi exhibeant.

3657
1900.

Concursus pro beneficio parochiali Brodjanci.

Pro beneficio parochiali Brodjacensi patronatui Illssmi D. Gustavi e Comitibus Normann de Ehrenfels, Caes. et Reg. Camerarii obnoxio concursus usque 15-am Januarii a. 1901. duraturus indicatur. Qui animo ducuntur isthoc beneficium obtinendi et secus habiles ad beneficium capessendum praesentibus invio, velint recursus suos Illssmo D. Patrono inscriptos intra terminum praeclusi Officio dioecesano submittere.

3658
1900.

Gyürky Ödön dr. „A Magyar Katholicismus kilencszázados jubileuma alkalmából tartott országos kath. nagygyülés Budapesten.“

Gyürky Ödön, dr., a kath. körök országos szövetsége igazgató tanácsának megbizásából, mint a f. évi kat. nagygyülés titkára kiadta „A Magyar katholicismus kilencz százados jubileuma alkalmából tartott országos kath. nagygyülés Budapesten 1900. aug. 17—19-ikén“ czimmel a nagygyülés alatt tartott összes beszédeket és értekezéseket, leirván a nagygyülés előkészitését és lefolyását Ára a közel 300 oldalra terjedő könyvnek 1 korona 20 fillér. A tanulságos munkát az egyházmegyei tisztelendő papság kiváló figyelmébe ajánlom s megengedem, hogy azt a templompénztár terhére a plébániai könyvtár számára egy példányban megrendelhessék. Megrendelhető dr. Gyürky Ödönnél Bpest. IV. Molnár-u. 11.

3659
1900.

A szent év utolsó zarándoklatai.

Kálmán Károly, sóskuti plébános, országgyülési képviselő lelki vezetése alatt f hó 20-ikán indul Budapestről a magyar államvasutak keleti pályaudvarából zarándoklat Rómába a szent év bezáró ünnepélyére és a szentföldre, melynek részletes programmját alábbiakban oly felhivással közlöm a tisztelendő lelkészkedő papsággal, hogy ezt alkalmas módon hiveiknek is tudomására adják és a mennyiben egyesek a zarándoklathoz csatlakozni kivánnak, ezeknek kezére járni sziveskedjenek.

A szent évet befejező

RÓMAI, illetve SZENTFÖLDI zarándokutazás tervezete.

I. Utirányok.

a) Zarándoklat Rómába: Budapest—Fiume—Ancona—Róma (5 nap) — Velencze— (2 nap) Fiume—Budapest

b) Zarándoklat Egiptomba és Szentföldre: Budapest—Fiume-Ancona—Róma (5 nap) —Ancona—Brindisi—Jaffa Jeruzsálem—Bethlehem—Jeriko—Holttenger—Jordán-folyó, összesen 8—10 nap Szentföldön; visszatérőben Porto-Said—Ismailia (Szuez-csatorna) Kairó (5 nap) Alexandria (2 nap) —Brindisi—Velencze (2 nap) - Fiume Budapest.

Indulás; időtartam.

Mindkét csoport együttes indulása Budapestről 1900. deczember hó 20-án a m. á. v. keleti pályaudvarából a budapest-fiumei délutáni gyosvonattal.

Azok, kik egyedül Rómába zarándokolnak, az Örök-városból, hol öt napig tartózkodnak, deczember 26-án, az éjjeli vonattal Velenczébe utaznak s onnét kétnapi tartózkodás után Fiuméba s deczember 31-én Budapestre érkeznek.

Azok ellenben, kik Szentföldre is ellátogatnak, deczember 26-án Anconában a „Nilo“ gyorshajóra szállva, deczember 27-én Barit, 28-án Brindisit érintve, 31-én Jaffán át érkeznek Jeruzsálembe Sylvester estéjét Bethlehemben a „Jászol templom“-hoz tartozó zarándokházban töltik; majd ellátogatnak Jerikóba, a Holt tenger s Jordán-folyó érdekes helyeire; visszatérőben pedig megtekintik Porto-Said-ot, a Szuez-csatorna bejáratánál épülő világváros; Ismailiánál a Szuez-csatorna vállalat vasutjáról az egiptomi vasutakra szállva Kairóba utaznak. A világ ezen egyik legérdekesebb városában 5 napi pihenöt tartanak. Kirándulások lesznek a Niluson, a pusztába, (ghizei pyramisok, sphinx) Helispolisba, Matariehba, (obeliszk, Mariafa, struccztenyészde) stb. Kairóból egész Afrika legnagyobb kikötőjébe, Alexandriába utazik s 2 napi időzés után ismét a „Nilo“-ra vagy annak terstvértársára a „Bosforo“*-ra szállva Brindisin át Velenczébe; s lagunák városának épitészeti remekeit, egyházait, mükincseit megtekintve, harmadnapon Fiuméba s január hó 25-én Budapestre érkezik a magyar zarándoktársaság.

A hajózási s közforgalmi viszonyokhoz mérten fentartja magának a jogot az utazás rendezője az utirányon kisebb nagyobb változást eszközölhetni. Miről azonban a zarándoklat tagjai kellő időben értesittetnek.

* 1898. évi „Keleti utazás“-omat e hajón végeztem Utitársaim elismerése e hajó naplójában van megörökitve s az összes utitársak által aláirva.

III. Vezetés.

A zarándoklat lelki ügyeit a kath. klérus egyik kiváló tagja, ki erre az engedélyt és megbizást Magyarország biboros herczegprimása adja meg, — fogja intézni.

Az utazás technikai ügyeit Propper N. János igazgató a „Keleti utazási vállalat" alapitója, ki számos nagy utazást rendezett s Kelet országait sokszor beutazta s minden egyes kikötőben, nagy városban teljesen megbizható képviselettel bir, — személyesen intézi, — támogatva az utazásban résztvevő több egyházférfiu és kath. hirlapiró által is.

Egyébként Szentföldön a jeruzsálemi Osztrák-Magyar Zarándokház igazgatói: főtiszt. dr Csárszky István és dr. Salbic József urak, valamint az általok ajánlott vezető S. Willams ur; Egiptomban özv. Koch Gusztávné, magyar czég tulajdonosa: Frubauer Gyula ur, továbbá Schall H., hivatalból alkalmazott idegen vezető, állanak a zarándoklatban résztvevőknek rendelkezésére.

Minden esetben, ez alkalommal is, birodalmunk külügyi hivatalai (alexandriai, kairói diplomácziai képviselet és konzulátus, miként a jaffai és jeruzsálemi főkonzulátus) hivatalból is értesittetnek a magyar zarándokok érkezéséről; s nincs, nem lehet kétség, hogy a Szent év zarándokait e magas hivatalok vezetői ugyanazon szivélyes fogadtatásban, és kitüntető támogatásban ne részeltetnék, melyben évek sora óta vezetett expediciók tagjait részeltetni kegyesek voltak.

15—20 tagból álló csoportok egyébként minden ponton a helyi viszonyokkal ismerős, a lakósság anyanyelvét s több idegen nyelvet beszélő, teljesen megbizható vezetőt a vállalat költségein nyernek.

Szállodák; élelmezés.

A zarándoklatban résztvevők kényelme már csak egészségügyi tekintetből is minden gonddal ápolandó. Mennyiségileg és minőségileg jó és élvezhető, de a meleg égaljhoz alkalmazkodó élelmezés biztositandó.

Épen ezen szempontok szigoru szemmeltartásának tulajdonitható, hogy eddigelé végzett utazásaim kivétel nélkül a megelégedésére sikerültek; azok lefolyását soha betegülés vagy baleset nem zavarta meg.

Általános elv, hogy az egyes pontokon jóhirü szállodákban nyernek lakást (I. osztályuak külön-külön szobákban, II. osztályuak ketten-ketten egy szobában) az utitársak. Ugyanezek éttermeiben történik rendszerint az élelmezés is; mely áll reggeliből (kávé, thea, csokoládé, kenyér, vaj) déli ebédből (I. II osztályban) előétel, 2 husétel főzelékkel salátával, gyümölcs, sajt; estebédből leves, előétel, 2 husétel, tészta v. édesség, gyümölcs, sajt; (keleten s a tengeri uton minden étkezés után feketekávé.)

A harmadik osztály utasai kevesebb fogásból álló, de mennyiségileg elegendő, minőségileg ugyanoly jó élelmezést nyernek.

Utazás közben az egyes vasutak étrendje szerint történik a társaság élelmezése. A tengeri utazás tartama alatt pedig a különben is minden kényelemmel berendezett modern gőzhajókon csaknem tulságosan bőséges ellátást élveznek az utitársak.

Keleten, névszerint Szentföldön a „Szent Család"-ról elnevezett osztrák-magyar zarándokház vendégszerető falai fogadják a zarándokokat, kik ezen felszentelt hajlék megfelelő osztályaiban laknak, egyszerü de tiszta, izletes és tápláló konyhájából nyerik az ellátást. Egyébként tájékoztatóul közöljük egyes pontokon használt szállodákat: Rómában: I. II. osztály részére Hotel de la Minerva, Hotel Europa III. osztály Albergo del Senato: stb Alexandriában: Hotel Abbat: Kairóban: New-Hotel, Hotel Continental, Eden Palace-Hotel, stb. Jeruzsálemben: Magyar-osztrák Zarándokház: Jerikóban: Hotel Jeruzsálem; Velenczében: Hotel de Luna, Bauer és Grünwald Gr. Hotel d'Italie stb. Fiuméban Hotel Deák és Hotel de la Ville stb.

Italok az ellátásban foglalva nincsenek. Egyes szállodákban és éttermekben azonban a helyi szokásnál fogva az étkezéssel együtt felszolgálva lesznek. Ily alkalmakkor a bort is ingyen élvezik az utitársak; egyébként pedig önköltségükre rendelhetnek.

V. Költségek.

Az összes költségek névszerint: vasuti hajószállitás (hálófülkével) szállodák, teljes ellátás. Budapestől Budapestig, tehát utközben is, osztályonkint a következők:

	I. osztályban.	II. osztályban.	III. osztályban.
a) Római zarándoklat	150 frt.	120 frt.	69 frt.
b) Római és Szentföldi zarándoklat	530 „	415 „	320 „

Befizetések Budapesten Gizella-tér sarkán „Pesti Magyar Kereskedelmi banknál", Részvételi dij Propper N. János igazgató által rendezett Zarándoklatra ..... osztály czim alatt postai utalványon vagy személyesen legkésőbb 1900. évi november hó 30-ig teljesitendők.

VI. Utazási jegyek.

Utazási jegyek, melyek egyszersmind a történt befizetésről szóló igazolványok s feljogositják az egyes pontokon, szállodák s azokban mint utközben is teljes ellátás élvezetére névre szólók, s a befizetés megtörténte után azonnal kézbesittetnek a zarándoklatban résztvevőknek.

VII. Utlevél.

Rómába zarándoklóknak utlevél nem kell. Keletre utazóknak azonban az utlevél elengedhetetlenül szükséges. Ezen utleveleket a Budapesten székelő ottomán császári főkonzul által láttamoztatni kell.

Propper N. János igazgató „Keleti Utazási Vállalata“ az utlevél megszerzése érdekében ugy a m. kir. belügyminiszteriumnál, mint az emlitett török cs. konzuli hivatalnál kész teljesen dij nélkül eljárni, ha a szükséges okmányok (keresztlevél, illetőségi bizonyitvány, városi rendőrkapitányi v. szolgabirói bizonylat) és a törvényes illetékek hozzá beküldetnek.

VIII. Jelentkezések.

Jelentkezések: Propper N János igazgató „Keleti Utazási Irodája“-hoz Budapest, Muzeum-körut 15. sz. II. em. czimzendők.

Tekintettel a minden irányu intézkedések sürgősségére, — már csak a nagy távolságnál fogva is érdekében áll, főleg a szentföldi zarándoklatban résztvevőknek, végleges jelentkezésöket mielőbb közölni az utazás rendezőjével.

IX. Uti podgyász.

Kézi podgyász teljesen szabad; azonban szállitásáról, a vasuttól vagy kikötöből a szállodáig és viszont, kiki maga gondoskodik.

E részben a rendezőség csak akkor vállal kötelezettséget, ha erre egyenesen felkérve s felhatalmazva lesz.

Kivánatos, hogy mentöl csekélyebb podgyászszal utazzék kiki. Felső ruha, egy téli és egy könnyü nyári, esetleg szalonöltözet, fehérneműből tekintettel arra, hogy mindenütt mosatható és tisztitható, nehány darab elegendő.

X. Pénznemek.

Olaszországban, Igy tehát Rómában és Velenczében a latin pénzrendszer járja, egysége a Lira.

Keleten a piaszter és pedig Tarif-Piaszter az egység, értéke nagy árhullámzás között ingadozik, — Egiptomban körülbelül $13^1/_2$ osztrák krajczár = 27 osztr. fillér. Palesztinában a törökpiaszter körülbelül 10 krajczár = 20 fillér. Azonban mindkét helyen kedvelt fizetési közeg a franczia 20 frankos, még inkább az angol Šovereignés darabok.

Az utazás rendezője ugy Olaszországban, mind a keleti piaczokon forgalomban levő pénzekből kész kivánt mennyiségüt a rendes árfolyam mellett az utazásban résztvevőknek rendelkezésökre bocsátani, ha legkésőbb november hó végéig bejelentik az általuk szükséglendő mennyiséget. Ez által eleje vétetik a pénzváltásból eredő megkárosodásnak.

Az utazás rendezője mindenkor a Credit Lyonnais kairói, jeruzsálemi stb. (helyesebben: párisi) árfolyam jegyzései szerint eszközli a pénzváltást.

3660
1900.

Schmiedt Ferencz szerkesztésében megjelenő „Egyházi Közlöny"-nek egy-egy példányát jelen körlevelemhez csatolván, ezen komoly, változatos és hasznos szaklapot az egyházmegyei tisztelendő papságnak különös figyelmébe és pártolásába ajánlom. „Egyházi Közlöny" ajánltatik

3661
1900.

Bacuer L., kormányzónak a szent Szulpicziusról nevezett papnöveldében „Szünidei kézikönyv" papnövendékek számára cz. művét magyarra forditotta és a hazai viszonyokhoz módositá Majer Imre esztergom egyhm. áldozópap. A növendékpapok ügyét szivén viselő egyhm. papság figyelmébe ajánlom e hasznos munkát. Megrendelhető a szerzőnél Leányvár (Esztergom m.) u. p. Tokod. Majer Imre „Szünidei kézikönyv" papnövendékek számára.

3662
1900.

Provocantur DD. Curati, ut obolos Petri pro anno currenti quanto ocyus Officio dioecesano submittant, in quantum obligationi sibi impositae nondum atisfecissent. Urgentur Oboli Petri.

3663
1900.

Die 4-a Novembris, incidente in Dominicam XXII. post Pentecosten, seu in festum S. Caroli Bor., Episcopi et Conf. in Ecclesia Cathedrali sub sacro Missae Sacrificio ad primam Tonsuram et Ordines minores sequentes alumnos Seminarii mei promovi: Adalbertum Csokonay, Antonium Mátay, Desiderium Perczel, Georgium Reinhardt, Árpadum Szabó theologos in a. III, — Georgium Blandl, Stephanum Braun, Stephanum Cserti, Andream Czindery, Ladislaum Dubniczky, Georgium Folnegovics, Georgium Hoffer, Carolum Hoffmann, Arthur Stefán theologos in a. II. Ordinibus minoribus initiati.

Ladislaus Charvát, parochus Petrijevcensis nominatus et institutus vicearchidiaconus districtus Valpoviensis.

Joannes Frey, spiritualis in Seminario puerorum, nominatus est director dioecesanus societatis infantiae Jesu. Personalia.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 11-a Decembris.

† Samuel m. p.
episcopus.

Quinque-Ecclesiis, Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1900.

CONSIGNATIO OBOLORUM PETRI

DE ANNO DOMINI 1900.

I. E fundationibus perpetuis:

	c.	f
1. Census fundationis parochi Spiltiner	1340	49
2. Census fundationis Illmi Francisci Troll	1000	—
3. Census fundationis parochi Hujman	21	64
4. Census fundationis parochi Mike	5	—
5. Census fundationis parochi Gregorii Andrin	80	—
6. Census fundationis parochi Francisci Krecht	10	—
7. Census fundationis parochi Joannis Németh	10	—
Universim:	2467 c. 13 f.	

II. Ex oblatis Cleri gremialis non curati:

	cor.	fil.
Illmus ac Rssmus D. Episcopus	2000	—
Ecclesia Cathedralis	200	—
Illmus D. Franciscus Troll vicar. Episcopalis	6#	—
Rssmus D. Antonius Dobszay	5#	—
„ „ Stephanus Szeifricz	5#	—
„ „ Antonius Walter	5#	—
„ „ Josephus Szeredy	3#	—
Illm. D. Gabriel Hanny	50	—
Rssmus D. Joannes Spies	40	—
„ „ Josephus Pozsgay	3#	—
„ „ Josephus Wurster	4#	—
„ „ Paulus Babócsay	2	—
„ „ Aloysius Döbrössy	2	—
„ „ Julius Wajdits	10	—
AR. D. Carolus Csajághy	6	—
AR. D. Joannes Gauzer	2	—
AR. D. Franciscus Gruzling	2	—
AR. D. Joannes Rézbányay	2	—
R. D. Franciscus Kutor	2	—
„ Silvester Jakics	2	—
„ Philippus Ollé	2	—
„ Ferdinandus Rang	2	—
AR. D. Carolus Körmendy	2	—
R. D. Petrus Gyikos	32	32
AR. D. Ludovicus Szilvek	2	—
AR. D. Ignatius Glatt	5	—
AR. D. Josephus Rézbányay	2	—
R. D. Adalbertus Bubreg	1	—
„ Carolus Hradek	2	—
„ Stephanus Késmárky	4	—
AR. D. Adalbertus Igaz	10	—
R. D. Franciscus Hanuy	4	—
„ Stephanus Kiss	1	—
„ Sigismundus Gyömörey	2	—
„ Stephanus Valdinger	1	—
„ Joannes Frey	1	—
„ Stephanus Komócsy	1	—
„ Joannes Cselenkó	1	—
„ Ottó Szákovics	1	—
„ Adalbertus Jakab	1	—
Alumni Seminarii	22	36
Summa:	2419 c. 68 f.	
	31#	

III. Ex oblatis Cleri curati et [illegible]lium usque 21-am Januarii a. 1901.

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A parocho				A Cooperat				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Abaliget	2	—	2	—	4	—	4	—	—	—	1	—	1	—	1	—	15	—
Agárd	5	—	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	12	—
Apar	1	50	1	50	2	—	1	—	—	—	—	—	—	50	1	—	7	50
Baán	6	—	6	—	4	—	4	—	2	—	2	—	20	—	12	—	56	—
Baar	—	—	2	66	—	—	2	—	—	—	—	—	1	10	1	32	7	08
Babarcz	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	3	70	8	—	25	70
Bakonya	2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	46	2	24	13	70
Baranyavár	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Batina	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Báta	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	5	54	5	83	19	37
Bátaszék	4	—	4	—	10	—	10	—	2	—	2	—	10	—	10	—	52	—
Bedegh	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellye	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	92	4	54	16	46
Berement	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	2	—	12	—
Berkesd	3	—	2	—	6	—	6	—	1	—	1	—	5	96	9	70	34	66
Bicsérd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	52	10	52
Bikal	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	7	—
Bizovac	6	—	6	—	2	—	2	—	—	—	—	—	5	09	4	74	25	83
Bodony	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	—	—	—	8	—
Bogdása	4	—	4	—	2	50	2	50	—	—	1	—	—	50	—	50	15	—
Bonyhád	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	—	3	22	4	62	16	84
Bozsok	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	6	20	12	20
Bölcske	4	—	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—	7	52	11	52	30	04
Brodjanci	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	6	08	10	—	28	08
Bükösd	4	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	74	4	—	18	74
Čepin	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	68	6	72	18	40
Czikó	3	—	3	—	4		4	—	1	—	1	—	1	—	1	—	18	—
Darázs	4	—	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—	11	26	1	36	28	62
Dályok	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—		—	—	8	—
Dárda	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	8	—	14	—
Diós-Berény	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	10	—
Dolnji-Miholjac	4	—	4	—	3	—	3	—	1	—	1	—	4	62	3	43	24	05
Dombovár	2	—	2	—	2	—	2	—	—	50	—	50	8	98	11	11	29	09
Döbrököz	3	—	3	—	6	—	6	—	2	—	2	—	9	74	16	36	42	10
Dráva-Szt.-Márton	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3	30	1	24	9	54
																Lat:	560	92

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parocho				A Cooperat				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
													Translati:				560	92
Duna-Földvár	—	—	20	—	—	—	10	—	—	—	6	—	—	—	12	09	48	09
Duna-Szekcső	2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	4	64	2	72	17	36
Egerágh	4	—	4	—	3	—	3	—	1	—	1	—	4	22	9	11	29	33
Értény	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	5	—	13	—
Fadd	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	6	—	11	—
Feked	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—
Felső-Iregh	3	—	3	—	2	—	3	—	2	—	3	—	3	—	4	92	23	92
Felső-Mindszent	—	—	10	—	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	5	—	27	—
Felső-Nyék	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Garé	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	44	9	44
Gödre	—	—	8	—	—	—	2	—	—	—	1		—	—	5	—	16	—
Görcsöny	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	3	20	11	20
Grábócz	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	12	—
Gyula-Jováncza	3	—	3	—	3	—	3	—	—	50	—	50	2	58	2	66	18	24
Harcz	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	36	—	—	6	36
Harkanovci	2	50	2	50	2	—	2	—	1	—	1	—	2	—	2	72	15	72
Herczeg-Szöllős	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	11	—
Hetvehely	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—
Himesház	4	—	4	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	19	—
Hird	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	46	4	32	15	78
Hosszu-Hetény	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	10	—	20	—
Högyész 5#	5		18	30	4	—	5	—	1	—	1	—	30	—	40	20	104	50
Ibafa	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	4	14	3	89	12	03
Izsép	3	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	50	3	53	15	03
Jánosi	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Kajdacs	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	52	—	9	—	73	—
Kakasd	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	14	—
Kánya	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	3	39	13	39
Kárász	3	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—	15	—
Keszü	3	—	3	—	3	—	3	—	—	—	—	—	1	60	1	—	14	60
Kisasszonyfa	—	—	4	—	—	—	2	20	—	—	—	—	—	—	3	80	10	
Kis-Dorogh	2		—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	28	—	—	7	28
Kis-Falud	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	12	7	12
Kis-Székely	4	—	2	—	4	—	2	—	—	—	—	—	4	22	1	34	17	56
Kocsola	3	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	4	80	16	80
																Lat.:	1220	67
																	5#	—

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar				A Parocho				A Cooperat				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
													Translati :				1220	67
Kónyi	3	—	2	—	4	—	4	—	—	—	—	—	1	30	2	76	17	06
Köblény	4	—	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—	1	20	1	25	18	45
Kömlöd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	12	—
Köv.-Szöllös	6	—	6	—	10	—	10	—	—	—	—	—	19	—	13	—	64	—
Lakócsa	8		8	—	3	52	4	—	—	—	—	—	6	48	3	75	33	75
Lancsuk	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	34	—	28	8	62
Lapáncsa	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Laskafalu	7	—	6	—	2	—	2	—	1	—	1	—	2	38	3	91	25	29
Lengyel	5	—	6	—	2	—	4	—	—	—	—	—	1	46	2	66	21	12
Lipova	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	54	5	54
Lovász-Hetény	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	66	1	48	7	14
Löcs	3		3	—	3	—	5	—	—	—	—	—	2	09	2	98	19	07
Magyar-Hertelend	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	8	99	14	99
Magyar-Szék	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	2	10	14	10
Maiss	2	—	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	12	—
Marjanci	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	66	2	30	10	96
Mágocs	—	—	8	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	8	—	18	—
Mária-Gyüd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	24	10	24
Mária-Kéménd	—	—	5	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	8	—
Miszla	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	4	82	12	82
Mocsolád	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	74	2	60	10	34
Mohács ad s. Cruc.	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	48	2	51	11	99
Mohács ad s. Mich.	10	—	10	—	10	69	5	20	4	—	4	—	11	31	9	80	65	—
Monostor	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	26	7	26
Mosgó	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Mözs	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	84	4	05	15	89
Mucsi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Mányok	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	12	—
Nagy-Nyárád	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	2	—	13	—
Nagy-Vejke	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	12	5	12
Nakk	6	—	6	—	5	—	5	—	—	—	—	—	2	40	5	60	30	—
Nádasd	3	—	3	—	3	—	1	50	—	—	1	—	5	86	7	60	24	96
Német-Bóly	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	24	—	36	—
Némethi	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	5	48	13	48
Német-Keér	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	52	1	—	8	52
Német-Márok	3	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	8	—	11	—	27	—
Német-Ürögh	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	46	5	38	18	84
													Lat.:				1865	22
																	5#	—

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parocho				A Cooperat				A fidelibus				Summa	
	Semestri																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
													Translati :				1971	22
Ó-Kurd	4	—	4	—	2	50	2	50	1		1	—	13	30	13	—	41	30
Olasz	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	—
Ozora	—	—	6	—	2	—	2	—	1	—	1	—	10	—	7	—	29	—
Paári	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	28	4	07	16	35
Paks	5	—	5	—	4	—	5	—	2	—	2	—	15	—	11	34	49	34
Pálfa	2	—	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	60	—	50	11	10
Pellérd	10	—	10	—	14	—	10	—	—	—	—	—	1	92	4	22	50	14
Petríjevci	5	—	11	30	2	—	2	—	1	—	1	—	3	16	—	—	25	46
Pécsvárad	—	—	6	—	—	—	3	40	—	—	—	—	—	—	5	59	14	90
Pinczehely	—	—	6	—	—	—	8	—		—	2	—	—	—	12	—	28	—
Podgajci	7	—	7	—	2	—	2	—	3	—	1	—	10	20	9	52	41	72
Püspök-Bogád	—	—	8	—	—	—	2	—	—	—	1	—	3	12	1	56	15	68
Püspök-Lak	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	4	—	4	—	20	—
Püspök-Szt.-Erzsébet	6	—	6	—	2	—	1	—	—	—	—	—	8	—	1	—	24	—
Püspök-Szt.-László	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Quinque-Eccl. Cathedralis	—	—	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	50	46	35	72	102	18
„ ad BMV. Purif.	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	42	43	43	17	92	60
„ ad s. August.	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	2	—	12	—
„ ad s. Francisc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	58	72	58
„ ad s Florian.	—	—	4	—	—	—	4		—	—	—	—	1	—	—	—	9	—
Radikovci	4	—	4	—	2	—	2	20	—	—	—	—	2	50	4	80	17	50
Rácz-Mecske	—	—	5	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	86	—	—	8	86
Rácz-Petre	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	4	—	4	90	22	90
Rácz-Töttös	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	52	3	10	12	62
Regöly	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	3	12	15	66
Saásd	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	7	32	19	32
Siklós	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Simontornya	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sljivosevci	4	—	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—	7	40	9	—	32	40
Somberek	3	—	3	—	5	48	4	28	1	—	1	—	1	52	1	72	21	—
Somogy-Szt.-László	3	—	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	11	—
Sumony	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	12	4	12
Szab.-Szt.-Király	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	52	26	52
Szabolcs	—	—	6	—	—	—	6	=	—	—	2	—	—	—	17	—	31	—
Szajk	3	—	3	—	3	—	3	—	—	50	—	50	1	52	3	58	18	10
Szakadáth	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
Szakál	3	—	3	—	2	50	2	—	—	—	—	—	2	76	4	40	17	66
													Lat:				2793 5#	63

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parocho				A Cooperat				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
													Translati :				2793	63
Szakcs	4	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	4	9	—	—	11	09
Szalatnak	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	78	1	28	10	06
Szálka	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	50	7	50
Szászvár	16	—	10	—	6	—	5	—	1	—	1	—	5	15	6	05	50	20
Szebény	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	60	7	60
Szegzárd (Belváros)	—	—	10	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	—	13	64	35	64
Szegzárd-Ujváros	3	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	11	25	7	04	28	29
Szent-Dienes	3	—	3	—	2	40	2	82	—	—	—	—	4	60	4	18	20	—
Szent-György	5	—	5	—	2	—	3	16	—	—	—	—	3	—	1	84	20	—
Szent-István	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	10	—
Szent-Iván	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	62	—	66	9	28
Szent-Lörincz	2	—	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	1	62	—	36	11	98
Szigetvár	15	—	15	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	8	25	42	25
Tamási . . . pro 1899. 5 cor.	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	2	—	4	—	4	24	26	24
Tengöd	2	—	2	—	2	—	1	50	—	—	—	—	—	40	—	40	8	30
Tevel	2	—	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	5	—	4	20	19	20
Tolna	5	—	5	—	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	5	—	32	—
Tolna-Szántó	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	4	—	4	—	16	—
Tót-Keszi	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	7	18	8	06	27	24
Vaiszló	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	—	10	—
Valpó	—	—	9	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	21	40	34	30
Varasd	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	9	—
Vaszar	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	54	—	82	7	36
Várdomb	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	84	1	19	10	03
Vásáros Dombó	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	3	—	16	—
Veliskovci	1	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	24	3	84	13	08
Véménd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	12	—
Viljevo	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	4	—	9	50	19	50
Villány	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	50	—	50	13	—
Vókány	2	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	08	—	—	8	08
Vörösmarth	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	5	—	16	—
Závod	3	—	3	—	5	—	5	—	—	—	—	—	6	70	8	08	30	78
Zomba	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—
													Summa :				3397	63

IV. E censibus intercalaribus:

Census intercalares usque 20. Januarii 1901. . . . . 27 cor. 98 f.

Recapitulatio:

I. E fundationibus perpetuis	2467 cor. 13 f.	
II. Ex oblatis Cleri gremialis non curati	2419 cor. 68 f. 31 #	
III, Ex oblatis Cleri curati et fidelium	3397 cor. 63 f. 5 #	
VI. E censibus intercalaribus	27 cor. 98 f.	
Summa totalis:	**8312 cor. 22 f.** **36** #	

Datum Quinque-Ecclesiis, die 21-a Januarii 1901.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO

Symbolarum per dioecesim in emolumentum s. Missionis Africanae, nec non exstruendi Budapestini templi perpetuae adorationis, erigendi Seminarii Orientalis, Custodum S. Sepulcri et instructionis coecorum pubescentium a 22-a Apr. a. 1899. usque diem 31-am Decembris a. 1900. conflatarum.

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss. 1899 cor.	Pro Miss. 1900 cor.
Illmus ac Rssmus D. Fr. Troll	10	20
Rssmus D. Antoius Dobszay	10	20
„ D. Stephanus Szeifricz	10	20
„ D. Antonius Walter	20	20
„ Joannes Lechner	6	—
„ D. Josephus Szeredy	6	10
Illmus D. Gabriel Hanny	10	20
Rssmus D Joannes Spies	6	10
„ Josephus Pozsgay	10	10
„ Josephus Wurster	10	1#
„ Paulus Babócsay	4	1
„ Aloysius Döbrössy	10	2
„ Julius Wajdits	2	2
„ Ignatius Károly	2	—
„ Josephus Magenheim	2	—
A. R. D. Joannes Gauzer	2	2
„ Franciscus Gruzling	2	2
„ Joannes Rézbányay	4	2
R. D. Franciscus Kutor	2	2
„ Silvester Jakics	2	1
„ Philippus Ollé	2	1
„ Ferdinandus Rang	2	2
A. R. D. Carolus Körmendy	4	2
„ Ludovicus Szilvek	3	2
„ Ignatius Glatt	3	5
„ Josephus Rézbányay	10	2
Lat.:	154	158

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss. 1899 cor.	Pro Miss. 1900 cor.
Translata:	154	158
R. D. Adalbertus Bubreg	1	—
„ Carolus Hradek	3	—
A. R. D. Stephanus Késmárky	2	—
R. D. Julius Kozári	1	—
A. R. D. Adalbertus Igaz	4	4
R. D. Michaël Horváth	2	—
„ Franciscus Hanuy	2	2
„ Georgius Mayer	2	—
„ Georgius Antal	2	—
„ Desiderius Szabó	1	—
„ Franciscus Virág	1	—
R. D. Sigismundus Gyömörey	1	—
„ Stephanus Valdinger	2	1
„ Joannes Frey	—	1
„ Petrus Krum	2	—
„ Stephanus Ábrahám	2	—
„ Stephanus Komócsy	2	1
„ Stephanus Sipos	1	—
„ Ottó Szákovics	1	1
„ Adalbertus Jakab	—	1
	186	169
		1#

Summa 355 cor. 1#

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss c.	f.
Abaliget	2	—
Agárd	2	—
Apar	6	—
Baán	20	—
Baar	2	—
Babarcz	13	02
Bakonya	4	—
Baranyavár	6	—
Báta	5	04
Bátaszék	6	40
Battina	—	—
Bedegh	—	—
Bellye	4	—
Berement	8	—
Berkesd	4	38
Bicsérd	12	62
Bikal	3	—
Bizovacz	6	—
Bodony	4	
Bogdása	—	—
Bonyhád	2	—
Bozsok	6	28
Bölcske	12	64
Brodjanci	4	70
Bükösd	3	88
Cepin	4	20
Czikó	13	30
Darázs	4	22
Dályok	4	—
Dárda	11	26
Diós-Berény	3	—
Dolnji-Miholjac	5	28
Dombovár	17	—
Döbrököz	16	—
Dráva-Sz.-Márton	3	—
Duna-Földvár	—	—
Duna-Szekcső	11	86
Egerágh	9	—
Értény	8	—
Fadd	15	—
Feked	2	60
Lat.:	165	68

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f.
Translata:	165	68
Felső-Ireg	14	—
Felső-Mindszent	26	20
Felső-Nyék	10	—
Garé	2	—
Gödre	3	—
Görcsöny	4	40
Grábócz	2	—
Gyula-Jovánca	10	—
Harcz	6	06
Harkanovci	3	—
Herczeg-Szöllös	4	—
Hetvehely	1	—
Himesháza	8	76
Hird	2	72
Hosszu-Hetény	5	—
Högyész	74	—
Ibafa	2	40
Izsép	1	42
Jánosi	7	—
Kajdacs	4	—
Kakasd	10	—
Kánya	4	
Kárász	9	—
Keszü	10	—
Kis-Asszonyfa	4	
Kis-Dorogh	4	04
Kis-Falud	1	02
Kis-Székely	3	—
Kocsola	6	40
Kónyi	5	
Köblény	10	34
Kömlöd	2	—
Kövágó-Szöllős	20	—
Lakócsa	6	26
Lancsuk	1	80
Lapáncsa	2	—
Laskafalu	7	—
Lengyel	1	89
Lipova	5	04
Lovász-Hetény	7	02
Löcs	5	30
Magyar-Hertelend	8	98
Lat.:	490	73

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f
Translata:	490	73
Magyar-Szék	3	10
Maiss	3	30
Mágocs	10	30
Mária-Gyűd	—	—
Mária-Kéménd	—	—
Marijanci	3	20
Miszla	5	—
Mocsolád	7	—
Mohács ad S. Cruc.	4	40
Mohács ad S. Michaëlem	19	—
Mohács Insula	2	—
Monostor	4	—
Mosgó	4	—
Mözs	4	40
Mucsí	4	—
Nagy-Mányok	6	—
Nagy-Nyárád	14	28
Nagy-Vejke	8	24
Nakk	24	—
Nádasd	11	60
Német-Bóly	27	—
Némethi	6	84
Német-Keér	1	82
Német-Márok	8	—
Német-Ürögh	5	20
Olasz	13	—
Ozora	6	60
Ó-kurd	14	28
Paári	5	58
Paks	16	52
Pálfa	1	45
Pécsvárad	4	40
Pellérd	20	—
Petrijevci	10	10
Pinczehely	13	90
Podgajci	5	—
Püspök-Bogád	—	—
Püspök-Lak	4	—
P.-Sz.-Erzsébet	6	—
P.-Sz.-László	2	—
Qu.-Eccl. Cathedr.	32	—
Lat.:	832	74

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f
Translata:	832	74
Qu.-E. ad BMV. Pur.	22	—
„ E. „ S. Aug.	3	—
„ E. „ S. Franc.	—	—
„ E. in Colonia	4	90
Rácz-Mecske	1	—
Rácz-Petre	12	—
Rácz-Töttös	7	64
Radikovci	3	78
Regöl	6	40
Saásd	11	34
Siklós	—	—
Simontornya	3	—
Šlijvosevci	3	60
Somberek	10	94
Somogy-Sz.-László	2	20
Sumony	2	—
Szab.-Sz.-Király	9	70
Szabolcs	22	—
Szajk	19	—
Szakadáth	3	60
Szakál	13	22
Szakcs	12	90
Szalatnak	9	22
Szálka	3	—
Szászvár	17	22
Szebény	3	80
Szegzárd-Ujváros	6	—
Szegzárd-Belváros	27	34
Szent-Dienes	2	57
Szent-György	4	—
Szent-István	2	40
Szent-Iván	2	50
Szent-Lőrincz	11	70
Szigetvár	10	2
Tamási	12	70
Tengöd	—	48
Tevel	4	40
Tolna	12	40
Tolna-Szántó	5	—
Tót-Keszi	5	74
Vaiszló	4	
Lat.:	1151	45

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f.
Translata:	1151	45
Valpó	11	4
Varasd	5	—
Vaszar	1	72
Várdomb	1	82
Vásáros-Dombó	6	—
Veliskovci	5	14
Véménd	1	82
Lat.:	1183	99

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f.
Translata:	1183	99
Viljevó	7	—
Villány	6	—
Vókány	5	60
Vörösmarth	10	—
Závod	5	70
Zomba	8	40
Summa:	1222	69
Cum oblatis cleri grem. et censibus interc.	1620	13
	1#	

II. Pro templo adorationis perpetuae: Apar 2 cor., Bellye 4 cor., Berkesd 15 cor 06 f., Darázs 4 cor. 40 f, Egerágh 5 cor., Értény 9 cor., Gödre 7 cor. 66 f., Görcsöny fideles 50 cor., Görcsöny parvuli 12 cor., Himesháza 4 cor. 80 f., Hird 10 cor. 14 f., Jánosi 1 cor., Kakasd circ. cath. 6 cor., Kakasd fideles 6 cor., Keszü 4 cor. 92 f., Kis-Dorogh 3 cor., Lengyel (pretium armilis) 15 cor. 20 f., Magyar-Hertelend 4 cor. 22 t., Mágocs 9 cor., Mocsolád 2 cor., Nagy-Nyárád 16 cor. 26 f., Németh-Bóly 3 cor. Némethi 6 cor., Olasz 3 cor, Pellérd 51 cor. 48 f., Rácz-Petre 6 cor. 60 f., Rácz-Töttös 1 cor., Regöl 2 cor. 60 f., Somberek 15 cor., Szabad-Szent-Király 24 cor. 42 f., Szajk 3 cor., Szalatnak 4 cor., Szászvár 6 cor., Szebény 6 cor., Szegzárd-Belváros 17 cor. 60 f., Szent-Lörincz 15 cor 66 f., Vókány 16 cor. 98 f. Summa 373 cor.

III. Pro Seminario Orientali: venerabile Capitulum Eccl. Cathedr 130 cor., Geysa Arányi 1 cor., Kárász 3 cor. 60 f,, Ioannes Kulcsár 2 cor., Martinus Márton 2 cor., Martinus Molnár 2 cor., Stephanus Stokinger 2 cor., Antonius Szauter 2 cor., Ferdinandus Vörös, dr. 2 cor. Summa: 146 cor. 60 f. Cum censibus intercal. 157 cor. 24 f.

VI. Pro custodibus S. Sepulcri: Carolus Csajághy 4 cor., Josephus Kuzmics 4 cor. Antonius Regen 4 cor., Georgius Moransch 4 cor, Stephanus Horváth 4 cor., Carolus Erdélyi 4 cor., Georgius Ivanovics 4 cor., Michaël Laus 2 cor. Georgius Ulákovics 4 cor., Ladislaus Charváth 4 cor., Alexander Gadó 2 cor. — Summa: 40 cor.

V. Pro instructione elementari coecorum pubescentium: Abaliget 3 cor., Agárd 4 cor. 69 f., Baán 16 cor., Babarcz 8 cor., 92 f., Baranyavár 5 cor., Battina 6 cor. 40 f. Bicsérd 5 cor. 80 f. Darázs 2 cor. 8 f. Dombóvár 8 cor., Egerágh 10 cor., 94 f., Értény 2 cor., 56 f., Felső-Mindszent 2 cor. Himesháza 2 cor. Högyész 8 cor., Izsép 2 cor., Kakasd 4 cor. Kisfalud 2 cor. 60 fllllér Kónyi 4 cor. 4 f. Kövágó-Szöllös 16 cor., Lapáncsa, 7 cor., Magyar-Hertelend 2 cor., Magyar-Szék 3 cor., Miszla 1 cor., 88 f., Mohács-Belv. 12 cor, Monostor 4 cor., Mözs 2 cor., 20 f., Mucsi 2 cor, Német-Márok 6 cor., Paari 4 cor., Pinczehely 2 cor., 62 f., Püspök-Lak 2 cor., Ráczpetre 2 cor., Rácztöttös 1 cor. 66 f., Sásd 7 cor., Szakál 4 cor. 12 f., Szebény 1 cor., Szent-Dienes 2 cor. 20 f. Szent-György 2 cor., Tengöd 54 f., Tevel 2 cor., 80 f., Tót-Keszi 6 cor. 28 f., Varasd 1 cor., Vásáros-Dombó 6 cor., Vókány 8 cor. 70 f., Zomba 6 cor., 40 f. Summa: 214 cor., 42 f.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 21-a Januarii 1901.

Cancellaria Episcopalis.

Q.-Ecclesiis, Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1901.

KIMUTATÁS

a pécsi egyházmegye

Szent-László-Társulat

tagjairól s az általuk a folyó 1900. évben

befizetett

tagsági díjak és adományokról.

A) Pécs-egyházmegyei alapitó tagok 270 koronával:

1. A högyészi katholikus hivek.

B) Pécs-egyházmegyei alapitó tagok 200 koronával:

1. Hetyei Hetyey Sámuel, pécsi megyés püspök.
2. Troll Ferencz trebinjei püspök, aranymisés, nagyprép. püspöki helynök.
3. Pécsi takarékpénztár.
4. † Dr. Dulánszky Nándor néhai pécsi püspök.
5. † Girk Alajos, néhai kanonok.
6. † Németh János, néhai nyug. agárdi plébános.

C) Pécs-egyházmegyei alapitó tagok 150 koronával:

1. Dr. Rézbányay József, theol. tanár.

D) Pécs-egyházmegyei alapitó tagok 100 koronával:

1. Szeifricz István, prépost, őr-kanonok.
2. Walter Antal, apát, székesegyházi főesp.
3. Pozsgay József kanonok, pápai t. kamarás, seminariumi rector.
4. Szauter Antal, görcsönyi plébános.
5. Dr. Wurster József, kanonok, papn. igazgató.
6. Krecht Ferencz, sz.-dienesi esperes-plébános.
7. † Dr. Zsinkó István néhai olv.-kanonok.
8. † Dr. Lechner János, néhai apátkanonok.

E) Pécs-egyházmegyei alapitó tagok 60 koronával:

1. Forster Ernő, pápai t. kamarás, pálfai plébános, érdemkeresztes vitéz.

F) Pécs-egyházmegyei alapitó tagok 50 koronával:

1. Rézbányay János, pápai t. kamarás, árvaházi gondnok.
2. Wajdics Gyula, tb. kanonok, pápai t. káplán, spiritualis.
3. Glatt Ignácz, pápai t. káplán, székesegyházi karigazgató.
4. Pártos Zsigmond, mözsi esperes-plébános.
5. Döbrössy Alajos, tb. kanonok, képezdei igazgató.
6. Romeisz Ferencz, nádasdi plébános.
7. Dr. Troll József, orvostudor.
8. Weisz János, nagymányoki esperes-plébános.
9. Ujváry Miklós, püspök-bogádi plébános
10. Andrin Gergely keszüi plébános.
11. † Slábу Ferencz, néhai cz. püspök, nagyprépost.
12. † Heid János, néhai laskafalui plébános.
13. † Molnár Viktor, néhai sz.-széki jegyző.
14. † Dr. Pollák János, néhai apátkanonok.
15. † Kubinyi Elek, néhai német-bólyi esperes-plébános.

G) Pécs-egyházmegyei alapitó tagok 40 koronával:

1. A László nevet viselő megyés papok.
2. A Szent-Lászlóról nevezett szt. Ferencz-szerzet.
3. Pfiszterer Emil, szent-györgyi plébános.
4. A valpói egyházkerület lelkipásztorai.
5. A dlj-miholjaci egyházkerület lelkipásztorai.
6. † Fratricsevics Imre, néhai cz. kan. darázsi esp.-pl.
7. † Hujmann Ferencz, néhai pellérdi plébános.
8. † Topáll Pál, néhai mozsgói esperes-plébános.
9. † Széplaki Ferencz, néhai abaligeti plébános.
10. † Schwerer Nándor, néhai tb. kan. szabad-szent-királyi esp.-pl.

KIMUTATÁS

AZ 1900 ÉVBEN A SZENT LÁSZLÓ-TÁRSULAT JAVÁRA BEFOLYT ADAKOZÁSOKRÓL.

		K	f
	Előlépés s uj alapitó tagság.		
1	Hetyei Hetyey Sámuel pécsi megyés püspök	200	—
2	†Schwerer Nándor néhai tb. kan. sz.-sz.-királyi esp.-pl.	40	—
	Pécs város és kerület		
3	Dr. Dobszay Antal	4	—
4	Dr. Szeredy József	2	—
5	Spies János	4	—
6	Hanny Gábor	4	—
7	Dr. Hanuy Ferencz	2	—
8	Dr. Szilvek Lajos	2	—
9	Dr. Igaz Béla	2	—
10	Körmendy Károly	2	—
11	Heckenberger Konrád	1	—
12	Hátváth Mihály	1	—
13	Magenheim József	2	—
14	Krum Péter	1	—
15	Károly Ignácz	2	—
16	Antal György	1	—
17	Bencze Ilona	1	44
18	Hepp János	2	—
19	Valdinger István	1	—
20	Kristóf József	—	56
21	Jakab Béla	1	—
	összesen:	36	—
	II. Németii ker.		
22	Kulcsár János	1	44
23	Adrin Gergely	2	—
24	Márton Márton	1	44
25	Molnár Márton	1	44
26	Stokinger István	1	44
	összesen:	7	76
	III. Sz.-Lőrinczi ker		
27	Krecht Ferencz	2	—
28	Wagner Adolf	2	—
29	Dreven Ignácz	2	—
30	Szabó Imre	2	—
31	Tóth Gyula	2	—
32	Zsulyevics Márton	2	—
33	Beck Lajos	2	—
34	Csurda Béla	2	—
	összesen:	16	—
	IV. Siklósi ker.		
35	Schultz Károly	2	—
36	Otrokóczy Lajos	2	—
37	Schunk Ferencz	2	—
38	Varga Vitus	2	—
39	Pál József	2	—
40	Rengyeo Ferencz	2	—
41	Koch Ede	2	—
	összesen:	14	—

		K	f
	V. Dárdai ker.		
42	Radó Dezső	2	—
43	Erős Károly	2	—
44	Ambach Mihály	2	—
45	Schmidt Béla	2	—
46	Zvonicsek Alajos	2	—
47	Gaál Sándor	2	—
48	Kirschanek Ödön	2	—
	összesen:	14	—
	VI. Baranyavári ker.		
49	Uray Atala	2	—
50	Csonka Nándor	2	—
51	Pencz János	2	—
52	Piszászits Ferencz	2	—
53	Mataries Péter	2	—
54	Krisztánits István	2	—
55	Péhm Kristóf	2	—
56	Neumayer Dezső	2	—
57	Lajos Gyula	1	—
58	Horváth János	1	—
	összesen:	48	—
	VII. Mohácsi ker.		
59	Sandtner Antal	2	—
60	Eberling Mátyás	2	—
61	Keserics Ferencz	1	44
62	Gehring Fülöp	2	—
63	Gudler Pál	1	44
	összesen:	8	88
	VIII. M.-Kéméndi ker.		
64	Prantner Ferencz	2	—
65	Haragó József	2	—
66	Pataki Antal	1	44
67	Scharfenberger János	2	—
68	Herr Ágoston	2	—
69	Gött Ádám	2	—
70	Schmeller Alajos	2	—
71	Földes Dezső	2	—
	összesen:	15	44
	IX. Bólyi ker.		
71	Schell Antal	2	—
73	Dr. Waldfogel Károly	1	44
74	Báter József	1	44
75	Masson Lipót	1	44
76	Plank Kámill	1	44
77	Proksch Ferencz	1	44
78	Hofmeister Ferencz	1	44
	összesen:	10	64
	X. Pécsváradi ker.		
79	Szuly József	2	—
80	Hegyessy László	6	02
81	Komáromy Tivadar	1	44
	összesen:	9	46

		K	f
	XI. Mágocsi ker.		
82	Dr. Szilvássy Mihály	1	—
83	Szekeres Ferencz	1	—
84	Schmeller József	1	—
85	Halvax József	1	—
86	Sipos Imre	1	—
87	Dréher Arnold	1	—
88	Vaszary Kálmán	1	—
	összesen:	7	
	XII. Gödrei ker.		
89	Gundy Miklós	2	88
90	Rathmann Boldizsár	1	44
91	Vidák József	1	44
92	Biró Imre	2	—
93	Késmárky József	1	44
94	Horváth Lajos	1	44
95	Medgyesi Ede	1	44
96	Áronffy Ferencz	1	44
97	Fölöp István	1	44
98	Polgái János	1	—
99	Rathmann Endre	1	—
	összesen:	16	96
	XIII. Szigetvári ker.		
100	Erdélyi János	2	—
101	Sirisaka Ignácz	1	44
102	Dobos Henrik	1	44
103	Hangai Nándor	1	44
104	Hirling Nándor	1	44
105	Gosztonyi Jenő	2	16
	összesen:	9	92
	XIV. Valpói ker.		
106	Dujmovics Zsigmoud	1	—
107	Ulákovics György	2	—
108	Charváth László	2	—
	összesen:	5	—
	XV. Miholjáci ker.		
109	Horváth István	2	—
110	Erdélyi Károly	2	—
111	Ivánovics György	2	—
112	Kuzmics József	2	—
113	Moransch György	2	—
114	Gadó Sándor	2	—
115	Gombárovics Pográcz	2	—
116	Horváth Béla	—	50
117	Regen Antal	1	—
	összesen:	15	50
	XVI. Bonyhádi ker.		
118	Klein József	2	—
119	Dr. Jozgics József	2	—
120	Teppert József	2	—
121	Deckó Mátyás	2	—
122	Anderle József	2	—
123	Boross Aurél	2	—
	öszesen:	12	—

		K	f
	XVII. Dombovári ker.		
124	Dr. Kelemen László . .	2	—
125	Nyárády Aladár . . .	2	—
126	Szalay Alajos	2	—
127	Frühwirth Győző . . .	2	—
128	Leitner Sándor	2	—
129	Kömives Gyula	2	—
130	Kovács Antal	2	—
131	Vitkovics Ferencz . . .	2	—
	összesen:	16	—
	XVIII Értény ker		
132	Fölker Mátyás	1	44
133	Rudolf Mátyás	1	44
134	Kövesdy János	1	44
135	Kiss István	1	44
136	Varga Manó	1	44
137	Offenmüller Zsigmond .	1	44
138	Magyar Zsigmond . . .	1	44
139	Palkó József	1	44
	összesen:	11	52
	XIX Simontornyai ker.		
140	Fülöp György	2	—
141	Mozolányi István . . .	1	—
142	Alagits János	1	—
	összesen:	4	—

		K	f
	XX. Dunaföldvári ker.		
143	Dr. Onczay Géza . . .	2	—
144	Bencze István	2	—
145	Bereczk János	2	—
146	Vajay István	2	—
147	Streicher József	2	—
148	Dr. Loncsár József . . .	2	—
	összesen:	12	—
	XXI Szegzárdi ker		
149	Szalczer Sándor	1	44
150	Holndonner Ferencz . .	2	—
151	Zányi György	2	—
152	Fekete Ágoston	2	—
	összesen:	7	44
	XXII. Völgységi ker.		

	Összegezés.	K	f
	Előlépés s uj alapitó tag	240	—
I.	Pécs város és kerület .	36	—
II.	Németii kerület	7	76
III.	Szent-Lőrinczi kerület .	16	—
IV.	Siklósi kerület	14	—
V.	Dárdai kerület	14	—
VI.	Baranyavári kerület . .	18	—
VII.	Mohácsi kerület . . .	8	88
VIII.	M.-Kéméndi kerület . .	15	44
IX.	Bólyi kerület	10	64
X.	Pécsváradi kerület . .	9	46
XI	Mágocsi kerület . . .	7	—
XII.	Gödrei kerület	16	96
XIII.	Szigetvári kerület . . .	9	92
XIV.	Valpói kerület	5	—
XV.	Miholjáci kerület . . .	15	—
VVI.	Bonyhádi kerület . . .	12	—
XVII.	Dombovári kerület . ,	16	—
XVIII	Értényi kerület	11	52
XIX.	Simontornyai kerület . .	4	—
XX.	Duna-Földvári kerület .	12	—
XXI.	Szegzárdi kerület . . .	7	44
XXII	Völgységi kerület . . .	—	—
	összesen:	507	02

Pécsett, 1900. évi deczember hó 21-én.

Dr. Wurster József,

számadó és pécsegyházmegyei társulati igazgató.

KIMUTATÁS

a kath. egyetemre nagylelkűen felajánlott és az 1899. év decz. 31-ikéig befolyt összegekről:

	Felajánlott összeg		Befolyt 1899.		Észrevétel
	korona	fill.	korona	fill.	
A.) Főt. Székeskáptalan.					
Mélt. Troll Ferencz	20,000	—	20,000	—	
Ns. Szeifricz István	400	—	400	—	
„ Walter Antal	2000	—	2000	—	
„ Lechner János	200*	—	200	—	
„ Szeredy József	400	—	400	—	
Mélt. Hanny Gábor	200*	—	200	—	
Ns. Spies János	100*	—	100	—	
„ Wurster József	3000	—	1000	—	tiz év alatt 1900-tól
„ Döbrössy Alajos	40*	—	310	—	
„ Babócsay Pál	100	—	—	—	
	26440	—	24610	—	
B.) Pécsi kebelbeli papság, a vidékről egyesek és világiak.					
Ábrahám István	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Bubregh Béla	50	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Csajághi Károly	20*	—	20	—	
Fölker Mátyás	100	—	100	—	
Frantich Ágoston	20	—	20	—	
Gauzer János	10*	—	—	—	1900-tól
Glatt Ignácz	500	—	50	—	tiz év alatt
Gruzling Ferencz	10*	—	—	—	1900-tól
Átvitel:	910		190		

* csillaggal megjelelt összeg minden évre szól.

	Felajánlott összeg		Befolyt 1899.		Észrevétel.
	korona	fill.	korona	fill.	
Áthozat:	910		190		
Gyömörey Zsigmond	500	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Hanuy Ferencz	500	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Holndonner Ferencz	100	—	100	—	
Horváth Mihály	100	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Hradek Károly	300	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Igaz Béla	1000	—	500	—	tiz év alatt 1900-tól
Jakics Szilvester	10*	—	—	—	
Károly Ignácz	500	—	50	—	tiz év alatt
Késmárky István	500	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Komócsy István	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Kozáry Gyula	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Körmendy Károly	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Krum Péter	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Kutor Ferencz	10*	—	—	—	
Magenheim József	100	—	100	—	kath. köri részvben
Mayer György	300	—	100	—	tiz év alatt 1900-tól
Ollé Fülöp	10*	—	—	—	
Rang Nándor	10*	—	10	—	
Rézbányay János	500	—	50	—	tiz év alatt
Rézbányay József	100	—	100	—	kath. köri részvben
Simon Lajos	100	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Sipos István	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Szabó Dezső	40	—	—		tiz év alatt 1000-tól
Szákovics Ottó	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Szalczer Sándor	20	—	20	—	
Szikora Ignácz	10*	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Szilvek Lajos	600	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Scholtz Gyula, sörgyáros	50	—	50	—	
Teleki Dezső, h. jegyző	2	—	2	—	
Valdinger István	300	—	—	—	tiz éven át 1900-tól
Virágh Ferencz	100	—	—	—	határozatlan időre
Wajdits Gyula	100	—	100	—	kath. köri részvben
Zvonitsek Alajos	12	—	12	—	
Z. A. Budapest	200	—	50	—	egy év alatt
	8184	—	1434	—	
C) Esperesi kerületek: Siklósi kerület.					
Otrokóczy Lajos	200	—	—	—	tiz éven át 1900-tól
Schultz Károly	100	—	—	—	tiz éven át 1900-tól
Átvitel:	300				

	Felajánlott összeg		Befolyt 1899.		Észrevétel
	korona	fillér	korona	fillér	
Áthozat:	300				
Pál József	50	—	—	—	tiz éven át 1900-tól
Koch Ede	200	—	—	—	1902 végéig
Schunk Ferencz	60	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Lekics Antal	20	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Gabel György	100	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Varga Vitus	50	—	—	—	tiz éven át 1900-tól
Kimell Kamill	5	—	—	—	
	785	—	—	—	
Dárdai kerület.					
Radó Dezső	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Kirschanek Ödön	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Schmidt Béla	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Aschenbrenner Gyula	50	—	—		öt éven át 1900-tól
Fájth Lajos	100	—	—	—	öt éven át 1900-tól
	300	—	—	—	
Baranyavári kerület.					
Uray Attala	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Csonka Nándor	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Neumayer Dezső	100	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Matarics Péter	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Pencz János	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Krisztanics István	25	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Péhm Kristóf	25	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Ambach Mihály	25	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Horváth János	10	—	—	—	öt éven át 1900-tól
Piszaszits Ferencz	50	—	—	—	öt éven át 1900-tól
	435	—	—	—	
Német-Bólyi kerület.					
Schell Antal	10	—	10	—	
Báter József	2	—	3	—	
Dr. Waldfogel Károly	4	—	4	—	
Haragó Ferencz	2	—	2	—	
Proksch Ferencz	1	—	1	—	
Hofmeister Ferencz	10	—	10	—	
Plank Kamill	10	—	10	—	
Horváth Dénes	—	50	—	50	
Takács Mihály	—	50	—	50	
Átvitel:	40		40		

	Felajánlott összeg		Befolyt 1899.		Észrevétel
	korona	fill.	korona	fill.	
Áthozat:	40		40		
Klein Tivadar	1	—	1	—	
Kiss Lajos	1	—	1	—	
Blazekovics István	1	—	1	—	
Evetovics Antal	1	—	1	—	
Moyzis Imre	—	50	—	50	
	44	50	44	50	
Pécsváradi kerület.					
Hegyessy László	20*	—	100	—	
Szuly József	80	—	80	—	
Komáromy Tivadar	20	—	20	—	
Koncz Ferencz	10	—	10	—	
Romaisz Perencz	40*	—	40	—	
Kovács József	2	—	2	—	
Szvetics Gábor	6	—	6	—	
Auerbach László	4	—	4	—	
Vuics András	2	—	2	—	
Palócz János	2	—	2	—	
Nunkovics Gábor	10*	—	10	—	
Arányi Géza	4	—	4	—	
	200	—	280	—	
Mágocsi kerület.					
Szilvássy Mihály	200	—	10	—	tiz év alatt
Halvax József	200	—	10	—	tiz év alatt
Szekeres Ferencz	100		5	—	tiz év alatt
Schmeller József	100	—	5	—	tiz év alatt
Molnár József	100	—	5	—	tíz év alatt
Ujváry Géza	25	—	1	25	tiz év alatt
Takács István	100	—	5	—	tiz év alatt
Rajczy János	100	—	5	—	tiz év alatt
Dreher Arnold	100	—	5	—	tiz év alatt
	1025	—	51	25	
Gödrei kerület					
Gundy Miklós	200	—	—	—	két év alatt
Paál József	200	—	—	—	egy év alatt
Pfiszterer Emil	200	—	—	—	tiz év alatt 1900-tól
Rathman Boldizsár	200	—	—	—	tiz év alatt
Medgyesi Ede	200	—	—	-	tiz év alatt
Átvitel:	1000				

	Felajánlott összeg		Befolyt 1899.		Észrevétel
	korona	fill.	korona	fill.	
Áthozat:	1000				
Késmárky József	200	—		—	tiz év alatt 1900-tó
Biró Imre	200	—	200	—	„
Horváth Lajos	100	—		—	öt év alatt
Fetter Gyula	4	—		—	mig káplán marad
Cselenkó János	4	—		—	„ „
Áronffy Ferencz	50	—		—	tiz év alatt
	1558	—	200	—	
Szigetvári kerület.					
Erdélyi János	200	—	20	—	tiz év alatt
Hirling Nándor	100	—	10	—	„
Dobos Henrik	100	—	10	—	„
Gosztonyi Jenö	100	—	10	—	„
Sirisaka Ignácz	60	—	6	—	„
Kopári Gyula	50	—	5	—	„
Hangay Nándor	50	—	5	—	„
Frey János	40	—	4	—	„
Kiss István	100	—	10	—	„
	800	—	80	—	
Valpói kerület.					
Philippovits János	10	—	10	—	
Ulákovics György	10	—	10	—	
Charváth László	10	—	10	—	
Józics József	10	—	10	—	
	40	—	40	—	
Bonyhádi kerület.					
Weisz János	4*	—	4	—	
Decskó Mátyás	4*	—	4	—	
Boross Aurél	4*	—	4	—	
Teppert József	4*	—	4	—	
Jozgits János	4*	—	4	—	
Anderle József	4*	—	4	—	
Klein József	4*	—	4	—	
Röszler Ferencz	2*	—	2	—	
Wölfel Ferencz	2*	—	2	—	
	32*	—	32	—	

	Felajánlott összeg		Befolyt 1899.		Észrevétel
	korona	fill.	korona	fill.	
Összegezve:					
A) Főt. székeskáptalan	26440	—	24610	—	
B) Pécsi kebelbeli papság stb. .	8184	—	1434	—	
C) Esperesi kerületek	5218	50	727	75	
Összesen:	39843	50	26771	75	

Pécs, 1899. deczember 31.

Püspöki Iroda.

KIVONAT

A PÉCSEGYHÁZMEGYEI ALAPITVÁNYI HIVATAL

1899.

ÉVI ZÁRSZÁMADÁSÁBÓL.

A FŐTISZTELENDŐ

EGYHÁZMEGYEI PAPSÁGOT ÉRDEKLŐ PÉNZTÁRAKRÓL.

PÉCSETT,

PÜSPÖKI LYCEUMI KÖNYVNYOMDA, (MADARÁSZ BÉLA)

1900.

BEVÉTEL.

Aggpapi

Kelet		Tárgy	Tőke forint	Tőke kr.	Kamat forint	Kamat kr.
Január	1	1898. évi maradvány	74.095	72½	—	—
„	1	1899. évi kamat	—	—	2.952	28
Május	10	T. Szabó Károly hagyománya	10	—	—	27
Decemb.	31	Értékpapirok kamatjai	—		620	78
		Bevétel . .	74.105	72½	3.573	33
		Kiadás . .	—		3 573	33
		Maradvány .	74.105	72½	—	—

A 74.105 frt 72½ kr. tőke fedezete:

1. Telekkönyvileg biztositott kölcsön	59.055	72½
2. Magyar koronajáradék-kötvény	5.650	—
3. 4²/₁₀%-os egyes. államkötvény	9.400	—
Összesen: .	74.105	72 /2

pénztár 1899.

KIADÁS.

Kelet		Tárgy	Tőke		Kamat	
			forint	kr.	forint	kr.
Decemb.	21	Nyugdijakra: bevételbe a papi nyugdijalap számadás 5-ik tétele alatt	—	—	3.573	33
		Összesen .	—	—	3.573	33

BEVÉTEL.

Papi nyugdij-

Tételszám	Kelet		Tárgy	Tőke forint	Tőke kr.	Kamat forint	Kamat kr.
1	Január	1	1898. évi maradvány	161.394	80	873	17
2	„	1	1899. évi 5%-os kamat	—	—	7.882	24
3	Május	10	I. b. Németh János visszaküldött nyugdija	—	—	49	90
4	Decemb.	31	Értékpapirok kamatjai	—	—	150	—
5	„	31	Aggpapi pénztárból	—	—	3.573	33
6	„	31	Nyugdij-járulékokból	—	—	3.620	35
			Adományokból:				
7	Január	4	T. Pfiszterer Emil adománya	5.000	—	226	50
8	Márcz.	1	Nt. Németh Ferencz hagyománya . .	5	—	—	19
9	Április	5	T. Sonecker József „ . .	25	—	—	81
10	„	22	T. Obadich Ferencz „ . .	100	—	3	03
11	Május	3	T. Brém József „ . .	6	—	—	17
12	„	10	T. Szabó Károly „ . .	20	—	—	55
13	Junius	28	T. Lausch Mihály „ . .	100	—	2	11
14	Julius	8	Nt. Erdélyi János adománya	10	—	—	20
15	Aug.	7	T. Markovics Pál hagyománya . . .	5	—	—	08
16	Decemb.	9	Megyés püspök ur ő Méltósága adománya	500	—	—	—
17	„	16	Ns. és Főt. Walter Antal őrkanonok ur megváltja évi adományát	400	—	—	—
18	„	30	Főt. Káptalan adománya	588	52	—	—
			Tőkésitett kamatok:				
19	„	31	Ns. és főt. Walter Antal és dr. Lechner János kanonok urak dijmegváltási tőkéinek kamatjai a 18. tételhez 120.—	897	75	—	—
20	„	31	Fölöslegekből 777.75				
			Bevétel . . .	169.052	07	16.382	63
			Kiadás . . .	—	—	14.986	90
			Maradvány . .	169.052	07	1.395	73
			A 169.052 frt 07 kr. tőke fedezete:				
			1. Telekkönyvileg biztositott kölcsön .	165.302	07		
			2. Magyar koronajáradék-kötvény . .	3.750	—		
			Összesen	169.052	07		
			1899. évi tőkeszaporodás 7657 frt 27 kr.				

alap 1899.

KIADÁS.

Tételszám	Tárgy			Illetmény frt	Illetmény kr	Kiadás frt	Kiadás kr.	Kifizetendő hátralék frt	Kifizetendő hátralék kr
	A) Nyugdijak:								
1	Nt. dr. Csajághy Károly . . .		1899	800	—	800	—	—	—
2	T. Müvész János . . .	1898.	1899	900	—	712	50	187	50
3	T. Németh János		1899	274	32	274	32	—	—
4	Nt. Pintér József		1899	850	—	637	50	212	50
5	Nt. Grauzer János		1899	850	—	850	—	—	—
6	T. Szánthó Zsigmond		1899	800	—	800	—	—	—
7	T. Kutor Ferencz		1899	800	—	800	—	—	—
8	T. Jakić Szilveszter		1899	750	—	750	—	—	—
9	T. Bermüller Antal		1897	133	33	—	—	133	33
10	T. Rang Nándor		1899	750	—	750	—	—	—
11	T. Paulay Ferencz . . .	1898	1899	666	66	650	—	16	66
12	T. Nagy Béla	1898.	1899	950	—	750	—	200	—
13	T. Fekete Sándor		1899	700	—	700	—	—	—
14	T. Szikora Ignácz		1899	900	—	900	—	—	—
15	T. Ollé Fülöp		1899	750	—	750	—	—	—
16	Nt. Grúzling Ferencz		1899	850	—	850	—	—	—
17	Ns. Babocsay Pál		1899	750	—	750	—	—	—
18	T. Szabó Károly		1898	189	84	189	84	—	—
	B) Segélydijak:								
19	T. Éber Géza		1899	400	—	400	—	—	—
20	T. Tichy Sándor		1899	150	03	150	03	—	—
21	T. Bödy István		1899	66	70	66	70	—	—
22	A. Svertsits Domonkos . . .		1899	400	01	400	01	—	—
23	T. Riedlinger Dezső		1899	200	02	200	02	—	—
24	További szükségletekre . . .		1899	383	24	—	—	383	24
	C) Kikötött kamatok:								
25	Nt. Gruzling Ferencz 5000 frt után 5%			250	—	250	—	—	—
26	T. Jakić Szilveszter 5000 frt után 5%			100/250	—	350	—	—	—
27	T Pfiszterer Emil 5000 frt után 5%			226	—	226	—	—	—
28	László Teréz 2644 frt 64 kr. 5%			132	23	132	23	—	—
				15.222	38	14.089	15	1133	23
	D) Tőkésitett kamatok:								
29	A 19 és 20. bevételi tételi alatt . . .			—	—	897	75	—	—
	Összes kiadás			—	—	14.986	90	—	—

Kelet		Tárgy	Töke forint	Töke kr.	Kamat forint	Kamat kr.
Január	1	1898. évi maradvány	23.650	—	342	96
„	1	1899. évi kamat	—	—	1.177	50
Decemb.	31	Értékpapirok kamatjai	—	—	4	18
„	31	Nyugdijjárulékok	—	—	34	65
„	31	Tőkésitett kamat	250	—	—	—
		Bevétel	23.900	—	1.559	29
		Kiadás	—	—	1.288	—
		Maradvány	23.900	—	271	29

A 23.900 frt tőke fedezete:

Telekkönyvileg biztositott kölcsön	23.800	—
$4^2/_{10}$ %-os egyes. államkötvény	100	—
Összesen	23.900	—

Ezen számadásokat átvizsgáltuk, a főkönyvekkel és naplókkal egyezők és helyesek.

Kelt Pécsett, 1900. márczius hó 28-án.

Walter Antal s. k,
számvizsg. kanonok

Dr. Wurster József s. k.
számvizsg. kanonok.

Horvát Károly s. k.
számvevő.

nyugdij-alap 1899.

KIADÁS.

Kelet		Tárgy	Tőke forint	Tőke kr.	Kamat forint	Kamat kr.
Decemb.	31	Nyugdijasoknak	—	—	1.038	—
„	31	Tőkésitett kamat	—	—	250	—
		Összesen . .	—	—	1.288	—

A tanitói nyugdijalap illetményesei.

Sorsz.		Évi illetm. frt.	Évi illetm. kr.
	I. osztály.		
1	Csizmazia Alajos tanitó özvegye	30	—
2	Elter Ferencz „ „	30	—
3	Farkas József „ „	30	—
4	Gyulay György „ „	30	—
5	Harth Ignácz „	30	—
6	Hauk Lőrincz „ „	30	—
7	Hengl Károly „ „	30	—
8	Heyer István tanitó	30	—
9	ör. Jung Ferencz tanitó	30	—
10	Kaposy József „	30	—
11	Kerner János „ özvegye	30	—
12	Kiel Ágoston „ „	30	—
13	Lincz József „ „	30	—
14	Linczbauer Antal „ „	30	—
15	Pál János „ „	30	—
16	Petz András „ „	30	—
17	Rang Ferencz „ „	30	—
18	Rittlinger János „ „	30	—
19	Scultéty János „ „	30	—
20	Schmidt Lőrincz „ „	30	—
21	Stein János „ „	30	—
22	Steiner János énekes özvegye	30	—
	Átvitel	660	—

Sorsz.		Évi illetm. frt.	Évi illetm. kr.
	Áthozat	660	
22	Szekeres Ágoston tanitó özvegye	30	—
24	Szigriszt János „ „	30	—
	II. osztály.		
25	Futaky György tanitó özvegye	18	—
26	Goszmann Ádám „ „	18	—
27	Heyd János „ „	18	—
28	Horváth József „ „	18	—
29	Kis Mihály „ „	18	—
30	Kovács Mátyás „ „	18	—
31	Kramer János „ „	18	—
32	Lutz Péter „ „	18	—
33	May Antal „ „	18	—
34	Mezey József „ „	18	—
35	Moszbacher Antal „ „	18	—
36	Poró György „ „	18	—
37	Rapp Ádám „ „	18	—
38	Schmeller József „ „	18	—
39	Weber Sebestyén „ „	18	—
	III. osztály.		
40	Göltz Máté tanitó özvegye	12	—
41	Lambert János „ „	12	—
42	Molnár János „ „	12	—
43	Schlotthauer J. „ „	12	—
	Összesen	1038	—

Pécs, 1899. december 31-én.

Pécsegyházmegyei alapitványi hivatal.

Mihálffy Árpád s. k.
főkönyvvezető.